

**MYO ÖĞRENCİLERİNİN 3+1 UYGULAMALI EĞİTİM MODELİ
ÇERÇEVESİNDE MESLEKİ BEKLENTİLERİNİN
İNCELENMESİ “SAKARYA MYO ÖRNEĞİ”**

İlknur Çakar
181130203

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı
Pazarlama İletişimi Yüksek Lisans Programı
Dr. Öğr. Üyesi Gülseli Aygöl Alan

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Haziran, 2020

**MYO ÖĞRENCİLERİNİN 3+1 UYGULAMALI EĞİTİM MODELİ
ÇERÇEVESİNDE MESLEKİ BEKLENTİLERİNİN
İNCELENMESİ “SAKARYA MYO ÖRNEĞİ”**

İlknur Çakar
181130203
Orcid: 0000-0002-3490-9971

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı
Pazarlama İletişimi Yüksek Lisans Programı
Dr. Öğr. Üyesi Gülseli Aygöl Alan

İstanbul
T.C. Maltepe Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Haziran, 2020

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

Doküman No	FR-178
İlk Yayın Tarihi	01.03.2018
Revizyon Tarihi	23.01.2020
Revizyon No	01
Sayfa	1

0106/2020

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bulguların sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmamın Maltepe Üniversitesinde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığını beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

İlknur ÇAKAR

TEŞEKKÜR

Öncelikle, tezimin yürütülmesi sırasında ilgi, anlayış ve desteğini esirgemeyen, bilgi ve tecrübeleriyle tezime katkı sağlayan saygıdeğer hocam, danışmanım, Dr. Öğr. Üyesi Gülseli Aygöl Alan’a teşekkürlerimi bir borç bilirim. Eğitim ve tezime hazırlık sürecinde samimiyeti ve güler yüzü ile beni motive eden ve yol gösteren hocam Dr. Öğr. Üyesi Erman Yüce’ye teşekkürlerimi sunarım.

Anketlerin uygulanması konusunda desteğini esirgemeyen Sakarya Meslek Yüksekokulu Müdürü İsmail Gümüş’e, dersleri esnasında anketlerin uygulanmasında her türlü kolaylığı sağlayan Sakarya Meslek Yüksekokulu Öğretim Görevlisi arkadaşlarıma ve anketlere yanıt vermek için zaman ayıran genç arkadaşlarıma teşekkür ederim. Bilgi ve desteğini paylaşmaktan hiç çekinmeyen ve yol gösterici yaklaşımıyla yardımcı olan hocam Öğr. Gör. Aykut Yılmaz’a teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak; eğitim-öğretim hayatım boyunca beni sürekli motive eden ve bıkmadan usanmadan destek veren, sevgili eşim Mehmet Çakar’a, bugünlere gelmemde emeği sonsuz kıymetli olan ve beni her defasında yüreklendiren Hatice Alemdar’a (annem) ve Şaban Alemdar’a (babam) ve bu yoğun dönemde annelerinin ilgisinden mahrum kalan fakat bu durumdan hiç şikayet etmeyen evlatlarım Efe ve Ela’ya da teşekkür ederim.

İlknur Çakar

Haziran, 2020

ÖZ

MYO ÖĞRENCİLERİNİN 3+1 UYGULAMALI EĞİTİM MODELİ ÇERÇEVESİNDE MESLEKİ BEKLENTİLERİNİN İNCELENMESİ “SAKARYA MYO ÖRNEĞİ”

İlknur Çakar
Yüksek Lisans Tezi
Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı
Pazarlama İletişimi Yüksek Lisans Programı
Dr. Öğr. Üyesi Gülseli Aygöl Alan
Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2020

Bazı dünya ülkeleri ve Türkiye’de varlığını belli dönemlerde hissettiren ekonomik kriz ile istikrarsızlıkların çözümünde işsizlik ve istihdam politikalarının işlevsel hale getirilmesi çok önemlidir. Bölgesel farklılıklar ile birlikte eğitim politikaları ve iş dünyasının beklentilerini harmanlayarak pozitif yönlü bir değişimden bahsetmek mümkündür. 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile öğrencilerin 3 dönem okulda teorik ve 1 dönem alanlarıyla ilgili kuruluşlarda pratik eğitim almaları bu değişime önemli katkı sağlamaktadır.

Ülkemizde yükseköğretim sisteminde olduğu gibi mesleki eğitimi hedef alan meslek yüksekokullarının nicelik ve nitelik olarak geliştiği görülmektedir. Bu gelişimin sürdürülebilir olması ve eğitim kalitesinin artırılması adına birçok çalışmanın varlığından da söz edilebilir. Bu çalışmada, Türkiye’de ilk kez Sakarya Meslek Yüksekokulunun tüm programlarında uygulanmaya başlayan 3+1 uygulamalı eğitim modelinin öğrenci görüşü çerçevesinde etkililiği, mesleki beklentilere katkısı, Y ve Z kuşağından oluşan öğrenci gruplarının iş dünyasından beklentileri araştırılmıştır. Bilimsel çalışmaları önemseyen üniversitemizin öğrenci profilini tespit etmek ve öğrencilerin beklentilerini çözümlemek, gelecekte uygulanacak plan ve stratejilere fayda sağlayacaktır.

Niceliksel bir araştırma olan bu çalışmada 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Sakarya Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören ve tesadüfi örneklem metoduyla seçilen 402 öğrenci çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. 402 öğrencinin ankete

verdikleri yanıtlar istatistiki sonuçlar ile SPSS 20 programında değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; belirli hedefler ve kendi istekleri ile MYO’da öğrenim gören öğrencilerin 3+1 uygulamalı eğitim modelinden umutlu oldukları, bu sayede edinecekleri tecrübe ve bilginin kariyer başlangıçlarında faydalı olup bilgi ve bilinç düzeylerini artıracakları saptanmıştır. Teknik ve sosyal bölümler öğrencilerinin talep ve beklentilerinin ayrıştığını, iş dünyasında sorumluluk alma isteğinde olduklarını ve Y - Z kuşağı olarak iş dünyasından beklentilerinin yüksek olduğunu buna bağlı olarak öğrencilerin algı ve yaklaşımlarının dikkatli çözümlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Maddi ve manevi tatmin ile beslenen bu jenerasyonu kazanmak ülke ekonomisine önemli bir katma değer sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Meslek Yüksekokulu, Mesleki Eğitim, 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli, Mesleki Beklenti

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF PROFESSIONAL EXPECTATIONS OF VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS IN THE SCOPE OF 3+1 PRACTICAL TRAINING MODEL “VOCATIONAL SCHOOL OF SAKARYA CASE”

İlknur Çakar

Master Thesis

Department of Public Relations and Advertisement

Marketing Communications Programme

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Gülseli Aygöl Alan

Maltepe University, Graduate School, 2020

The economic crisis, whose effects are deeply felt in Turkey and other parts of the world, has made it essential to make employment policies more functional. By combining local gaps and education policies with the expectations of the business community, positive changes can be made. The 3+1 educational modal contributes to this positive change by enabling the students to receive hands-on training in their fields.

In recent years, there has been a remarkable improvement in terms of both quantity and quality in the scope of Vocational Schools in Turkey. Luckily, there are various studies aiming to make this change permanent. This study aims to examine the effectiveness of the 3+1 education model, which was initiated in Vocational School of Sakarya for the first time, also focusing on students' expectations from the industrial community. Laying special emphasis on scientific studies, our school would benefit greatly by identifying student profile and analyse their expectations. This will be of great contribution to the plans and strategies that will implemented in the future.

This study deals with 401 randomly elected students from Vocational School of Sakarya in the 2018-2019 educational year. The replies of the students are analysed through SPSS 20 program. The study shows that there is a high sense of satisfaction among students related to the 3+1 Training Model. The students think that they will benefit greatly from the model at the onset of their career and this will raise their

awareness. According to the study, the demands of technical department students differ from those in social departments and both groups hope to take responsibility in the business world. It is seen that Y/Z generations have a high level of expectation from the industrial community, which means that their approach and perceptions should be taken carefully into account. This generation is sure to contribute a great deal to local economy.

Keywords: Vocational School, Vocational Education, 3+1 Training Model, Practical Education Model, Professional Expectations.

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	iv
ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
ÖZ.....	vii
ABSTRACT.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi
KISALTMALAR.....	xvii
ÖZGEÇMİŞ.....	xviii
BÖLÜM 1. GİRİŞ.....	1
Problem.....	2
Amaç.....	3
Önem.....	4
Varsayımlar.....	5
Sınırlıklar.....	5
Tanımlar.....	6
Şekil 1. Üçüncü Kuşak Üniversitelerin Misyonları.....	12
Şekil 2. Meslek yüksekokullarının toplumsal çevresi.....	16
BÖLÜM 2. YÖNTEM.....	29
Araştırma Modeli.....	29
Evren ve Örneklem.....	29
Veriler ve Toplanması.....	30
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	30
BÖLÜM 3. BULGULAR VE YORUMLAR.....	32
Bulgular.....	32
Yorumlar.....	87
BÖLÜM 4. SONUÇ.....	89
EK'LER.....	95
KAYNAKÇA.....	97

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı MYO Sayıları ve Kuruluş Şekillerine Göre Dağılımı	14
Tablo 2. Yaş Gruplarına Göre Cinsiyet Dağılımı-2018 (TÜİK)	21
Tablo 3. X, Y ve Z Kuşağının İş İle İlgili Özellikleri ve Düşünceleri.....	25
Tablo 4. KMO and Bartlett's Test	32
Tablo 5. Güvenilirlik İstatistiği.....	33
Tablo 6. Cinsiyeti.....	33
Tablo 7. Ailenin İkamet Yeri.....	33
Tablo 8. Yaşı.....	34
Tablo 9. Barınılan Yer	34
Tablo 10. Okumakta Olunan Bölümün Tercih Sıralaması	35
Tablo 11. Okumakta Olunan Bölümün İdeallerdeki Bölüm Olup Olmadığı.....	35
Tablo 12. Öğrencilerin Üniversiteyi Tercihlerinde Rol Oynayan Kriterler.....	36
Tablo 13. Öğrencilerin Üniversite Tercihlerini Kendi İstekleriyle Yapmış Olup Olmamaları	36
Tablo 14. Öğrencilerin Eğitim Gördükleri MYO'da 3+1 Eğitim Modelinin Uygulandığından Haberdar Olup Olmamaları.....	37
Tablo 15. Mezun Olduktan Sonra Eğitim Hayatına Öğrenim Görülen Alanın Lisans Programından Devam Etme İsteği İfadesi	38
Tablo 16. Mezun Olduktan Sonra Eğitim Hayatına Farklı Bir Lisans Programı ile Devam Etme İsteği İfadesi.....	38
Tablo 17. Mezuniyet Sonrası Eğitim Görülen Alanda Hemen İş Bulabilme Düşüncesi	39
Tablo 18. Mezuniyet Sonrası İş Yeri Uygulaması Yapılan İşletmede Çalışmayı İsteme Düşüncesi.....	39
Tablo 19. Mezuniyet Sonrası Herhangi Bir İşletmede Herhangi Bir Bölümde Çalışmayı İsteme Düşüncesi	40
Tablo 20. Mezuniyet Sonrası Kamu Sektöründe Çalışmayı İsteme Düşüncesi	40
Tablo 21. Mezuniyet Sonrası Özel Sektörde Çalışmayı İsteme Düşüncesi.....	41
Tablo 22. Mezuniyet Sonrası Ücretli Çalışan Olmak Yerine Kendi İşini Kurup Çalışmayı İsteme Düşüncesi	41
Tablo 23. Mezuniyet Sonrası Yurt Dışında Okumak İsteme Düşüncesi	42
Tablo 24. Mezuniyet Sonrası Yurt Dışında Çalışmak İsteme Düşüncesi.....	42
Tablo 25. Mezuniyet Sonrasında Herhangi Bir Kariyer Planım Yok İfadesi	43
Tablo 26. 3+1 Uygulamasının Kariyer İçin Gerekli Olduğu Düşüncesi	43
Tablo 27. 3+1 Uygulamasının Kişisel Becerilerime Olumlu Katkı Sağlayacağı Düşüncesi.....	44
Tablo 28. 3+1 Uygulamasıyla Okulda Alınan Teorik Bilginin İşyerinde Uygulanabileceği Düşüncesi.....	44
Tablo 29. 3+1 Uygulama Süresinin Kariyer İçin Yeterli Olduğu Düşüncesi	45
Tablo 30. 3+1 Uygulamasının İşyeri Uyum Sürecini Kısaltabileceği Düşüncesi	45
Tablo 31. 3+1 Uygulamasının Mesleği Sevmede Faydalı Olacağı Düşüncesi.....	46
Tablo 32. 3+1 Uygulaması Kişisel Network'ü Artırmaya Katkı Sağlayacağı Düşüncesi	46
Tablo 33. 3+1 Uygulamasının Etkili İletişim Kurma Becerilerini Geliştirilebileceği Düşüncesi.....	47
Tablo 34. 3+1 Uygulaması İle İş Hayatında Daha Çabuk Varolunacağı Düşüncesi	47

Tablo 35. 3+1 Uygulamasının Meslek Seçimini Şekillendirmede Faydalı Olacağı Düşüncesi.....	48
Tablo 36. 3+1 Uygulamasının Meslek Yüksekokullarının Tercih Edilmesini Artıracağı Düşüncesi.....	48
Tablo 37. 3+1 Uygulamasının Özgeçmişim İçin Yararlı Olacağı Düşüncesi.....	49
Tablo 38. 3+1 Uygulamasıyla Mesleki Tecrübe Edinileceği Düşüncesi.....	49
Tablo 39. 3+1 Uygulamasının Eğitim Alınan Sektörde Çalışma İsteğini Artıracağı Düşüncesi.....	50
Tablo 40. 3+1 Uygulamasının Mezun Olduktan Sonra İş Olanağı Sağlaması Açısından Yararlı Olacağı Düşüncesi	50
Tablo 41. 3+1 Uygulamasının İş Dünyası İle Bağlantı Kurmayı Sağlayacağı Düşüncesi	51
Tablo 42. 3+1 Uygulamasının Mezun Olduktan Sonra Karar Verme Aşamasında Gerekli Olacağı Düşüncesi	51
Tablo 43. İş Yerinden Kurumsal Bir Kimliğe Sahip Olmasını Bekleme Düşüncesi.....	52
Tablo 44. İş Yerinden Sosyal Olarak Kişisel Gelişime Katkı Sağlamasını Bekleme Düşüncesi.....	53
Tablo 45. İş Yeri Fiziksel Çalışma Alanı (ofis), Koşullarının (temizlik, ısı, ışık, vb.) İyi Olmasını Bekleme Düşüncesi	53
Tablo 46. İş Yerde Yapılan İşin Cinsiyete Uygun Olmasını Bekleme Düşüncesi	54
Tablo 47. İş Yerinden Mesleki Uygulama Süresince Diğer İşgörenlerle Aynı İmkanlardan Faydalanmayı Bekleme Düşüncesi.....	54
Tablo 48. İş Yerde İş Üretim Sürecine Aktif Bir Şekilde Dahil Olmayı Bekleme Düşüncesi.....	55
Tablo 49. İş Yerde Gündelik, Rutin İşleri Yapmayı Bekleme Düşüncesi.....	55
Tablo 50. İş Yerinden Yapılacak Meslek İle İlgili Görev-Yetki ve Sorumluluk Konularında Bilgilendirilmeyi Bekleme Düşüncesi	56
Tablo 51. İş Yerinin Kişiyi İş Çevresi Oluşturma Konusunda Katkı Sağlamasını Bekleme Düşüncesi.....	56
Tablo 52. İş Yerde Mesleki Gelişim İçin Eğitimler Verilmesini Bekleme Düşüncesi	57
Tablo 53. İş Yerinin Erkek Çalışan Ağırlıklı Olmasını Bekleme Düşüncesi	57
Tablo 54. İş Yerinden İş Dünyasına Hazırlık Sürecini Kolaylaştırmasını Bekleme Düşüncesi.....	58
Tablo 55. İş Yerde Mesai Saati Uygulamasının Kişisel Yönetilmesini Bekleme Düşüncesi.....	58
Tablo 56. İş Yerde Uygulama Süresince Belli Bir Konuda Uzmanlaşmayı Bekleme Düşüncesi.....	59
Tablo 57. İş Yerinden Sahip Olunan Teorik Bilgiyi Uygulama İmkânı Sağlamasını Bekleme Düşüncesi.....	60
Tablo 58. İş Yerde Yeteneklerin Gösterebileceği Bir Alanda Çalışmayı Bekleme Düşüncesi.....	60
Tablo 59. İş Yerinden Motive Edici İmkanlar (servis, yemek, ücret, vb.) Bekleme Düşüncesi.....	61
Tablo 60. İş Yerde Kadın Çalışan Ağırlıklı Olmasını Bekleme Düşüncesi	61
Tablo 61. İş Yerde Çalışan Muamelesi Yapılmasını Bekleme Düşüncesi	62
Tablo 62. İş Yerinden Uygulama Süresi Sonunda İstihdam Sağlamasını Bekleme Düşüncesi.....	62

Tablo 63. İşveren ve Çalışma Arkadaşlarının Tutum-Davranışlarının Motive Edici Olmasını Bekleme Düşüncesi	63
Tablo 64. İş Yerinden Mesleki Bilgi, Deneyim, Yetenek ve İlgi Gibi Özellikleri Yapılan İşle Uyumlu Hale Getirmeye Olanak Sağlamasını Bekleme Düşüncesi	63
Tablo 65. Mesleki Uygulama Kapsamında Nitelikli Bir İş Yerine Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi.....	64
Tablo 66. Mesleki Uygulama İle Özel Sektördeki Bir İşletmeye Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi.....	64
Tablo 67. Mesleki Uygulama İle Kamu Sektöründeki Bir İşletmeye Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi.....	65
Tablo 68. Mesleki Uygulama Kapsamında Kişisel Olarak Tercih Edilen Bir İş Yerine Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi	66
Tablo 69. Mesleki Uygulama Yerleştirmelerinin Not Ortalamasına Göre Yapılmasını Bekleme Düşüncesi.....	66
Tablo 70. Mesleki Uygulama Öncesindeki Hazırlık Evresi İçin Okuldaki Atölye, Laboratuvar ve Teknik İmkanların Geliştirilmesini Bekleme Düşüncesi	67
Tablo 71. Mesleki Uygulama Yapılacak İş Yerinin Öğrenim Görülen Alana Uygun Olmasını Bekleme Düşüncesi	67
Tablo 72. Alınan Teorik Eğitimin Mesleki Uygulamaya Karşılık Gelmesini Bekleme Düşüncesi	68
Tablo 73. Okuldaki Eğitimin İş Dünyası İhtiyacına Yönelik Bir Müfredatla Belirlenip Uygulanmasını Bekleme Düşüncesi	68
Tablo 74. Okulda Alınan Eğitimin Kişiyi Sektöre İyi Hazırlamasını Bekleme Düşüncesi	69
Tablo 75. Mesleki Uygulama Kapsamında Yerleştirilen İş Yerindeki Uyumu Okulun Takip Etmesini Bekleme Düşüncesi	69
Tablo 76. İş Yeri Yerleştirilme Süreci Başlamadan Mesleki Uygulama Hakkında Yeterli Bilgilendirme Yapılmasını Bekleme Düşüncesi	70
Tablo 77. Mesleki Uygulama İçin İş Yeri Bulamama Sorununu MYO'nun Ortadan Kaldırmasını Bekleme Düşüncesi.....	70
Tablo 78. Bölüme Göre Öğrencilerin Gelecek Hedeflerine Yönelik İfadeler.....	71
Tablo 79. Bölüme Göre Herhangi Bir İşte Çalışma Düşüncesi.....	72
Tablo 80. Bölüme Göre Kendi İşini Kurup Çalışmak İsteme Düşüncesi	72
Tablo 81. Bölüme Göre Mezun Olduktan Sonra Yurt Dışında Okumak İsteme Düşüncesi.....	73
Tablo 82. Bölüme Göre Mezun Olduktan Sonra Yurt Dışında Çalışmak İsteme Düşüncesi	73
Tablo 83. Program Türüne Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Bakışına Yönelik İfadeler	74
Tablo 84. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasıyla Okulda Alınan Teorik Bilginin İşyerinde Uygulanabilme Düşüncesi	75
Tablo 85. Bölüme Göre 3+1 Uygulama Süresini Kariyer İçin Yeterli Bulma Düşüncesi	76
Tablo 86. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasıyla Etkili İletişim Kurma Becerilerini Geliştirebilme Düşüncesi	76
Tablo 87. Bölüme Göre 3+1 Uygulaması İle İş Hayatında Çabuk Varolacağı Düşüncesi	77

Tablo 88. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasının Meslek Seçimini Şekillendirmede Faydalı Olacağı Düşüncesi	77
Tablo 89. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasının Özgeçmiş İçin Yararlı Olduğu Düşüncesi	78
Tablo 90. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasıyla Mesleki Tecrübe Edinileceği Düşüncesi ..	78
Tablo 91. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasının Eğitim Alınan Sektörde Çalışma İsteğini Arttıracak Düşüncesi	79
Tablo 92. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasının İş Dünyası İle Bağlantı Kurmayı Sağladığı Düşüncesi	80
Tablo 93. Bölüme Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında Yerleştirileceği İş Yerinden Beklentisine Yönelik İfadeler	80
Tablo 94. Bölüme Göre Öğrencilerin İş Yerinden Sosyal Gelişimlerine Katkı Sağlamasını Bekleme Düşüncesi	82
Tablo 95. Bölüme Göre İş Yeri Fiziksel Çalışma Alanı Koşullarının İyi Olmasını Bekleme Düşüncesi.....	82
Tablo 96. Bölüme Göre İş Yerinde Gündelik, Rutin İşleri Yapmayı Bekleme Düşüncesi	83
Tablo 97. Bölüme Göre İş Yerinden İş Dünyasına Hazırlık Sürecini Kolaylaştırmasını Bekleme Düşüncesi.....	83
Tablo 98. Bölüme Göre İş Yerinden Motive Edici İmkanlar Bekleme Düşüncesi	84
Tablo 99. Bölüme Göre İşverenin Ve Çalışma Arkadaşlarının Tutum Ve Davranışlarının Motive Edici Olmasını Bekleme Düşüncesi	84
Tablo 100. Bölüme Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında MYO'dan Beklentisine Yönelik İfadeler	85
Tablo 101. Bölüme Göre Mesleki Uygulama Kapsamında Nitelikli Bir İşyerine Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi	86
Tablo 102. Bölüme Göre Mesleki Uygulama Öncesindeki Hazırlık Evresi İçin Okuldaki Atölye, Laboratuvar ve Teknik İmkanların Geliştirilmesini Bekleme Düşüncesi..	86
Tablo 103. Bölüme Göre Mesleki Uygulama İçin İş Yeri Bulamama Sorununu Ortadan Kaldırmasını Bekleme Düşüncesi.....	87

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Üçüncü Kuşak Üniversitelerin Misyonları	12
Şekil 2. Meslek Yüksekokullarının Toplumsal Çevresi	16

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurulu
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
AB	: Avrupa Birliği
BM	: Birleşmiş Milletler
WB	: Dünya Bankası
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
MYO	: Meslek Yüksekokulu
VB.	: Ve Benzeri
YY.	: Yüzyıl

ÖZGEÇMİŞ

İlknur ÇAKAR

Halka İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı

Eğitim

<i>Derece Yıl</i>	<i>Üniversite, Enstitü, Anabilim/Anasanat Dalı</i>
Y.Ls. 2020	Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı
Y.Ls. 2015	Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Anabilim Dalı
Ls. 2008	Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi Kamu Yönetimi
Lise 2003	Arifiye Anadolu Öğretmen Lisesi

İş/İstihdam

<i>Yıl</i>	<i>Görev</i>
2017 - 2019	Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü/Best Western Premier Hotel
2016 – halen	Öğretim Görevlisi Sakarya Meslek Yüksekokulu
2010 – 2014	Eğitmen/Özel İlkiz Açıköğretim Kursları
2000 – 2016	Genel Koordinatör/Hür Radyo TV.AŞ.

Mesleki Birlik/Derneğ Üyelikleri

Üye/Bşk. Yrd.: RATED (Radyo Tv ve İnternet Yayıncıları Derneği)
Üye: ASPİM-ŞÖNİM (Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü-Şiddet Öneleme ve İzleme Merkezi/Teknik Kurul)
Üye: Sakarya Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu Basın Temsilcisi

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı : Sakarya, 1984 Cinsiyet: K
Yabancı diller : İngilizce (orta)
E-posta : ilknuralemdarcakar@gmail.com

BÖLÜM 1. GİRİŞ

Bir ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınmışlığı, bunun sürdürülebilir olması ülke gelişimi için elzem bir durumdur. Ve her toplum bu gereği yerine getirmek için yatırımın odak noktasına gençleri almaktadır. İş dünyasının ihtiyacı olan iyi eğitilmiş ve kendini sürekli geliştiren bireyler yetiştirmek ve bu bireyleri yönlendirmek de eğitimin her kademesinde bulunan kişilere verilecek en önemli görevlerdendir. Özellikle iş dünyası ve eğitim kurumları arasında yaşanan arz-talep beklentisinin biliniyor olması ve bu çerçevede uygulanacak eğitim politikaları ile sorunun çözümüne yönelik adımlar atılıyor olması heyecan vericidir.

Ülke ekonomisine en kısa sürede iş gücü kazandıran meslek yüksekokullarının niteliğinin artırılması demek yetişen iş gücünün daha özellikli hale gelmesi demektir. Değişimin hızına bağlı, nesiller arasında yaşanan toplumsal değerlerin ve çalışma yaşamında meydana gelen farklılıkların olduğu açıkça görülmektedir. Her nesil kendinden önce gelen nesle göre farklı şartlara sahiptir; bilgi ve beceri kendisini farklı kılmaya yetmektedir. Ayrıca günümüz şartlarında dijital teknolojilerin hayatımızın vazgeçilmezi haline gelmesiyle ortaya çıkan kuşaklar üzerinde farklı beklentilerin oluşması bu olguyu doğrulamaktadır. Hem iş görenlerin hem de iş dünyasının beklentileri zaman içerisinde hızla değişmektedir. Özellikle yeni neslin çalışma hayatından beklentilerini anlamak ve onlara uygun iş alanları oluşturabilmek ise genel anlamda bir ülke sorunudur.

Mevcut iş gücünü iş dünyasının yapısına uygun hale getirmek adına MYO eğitim sisteminde öne çıkan “3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli’nin” işleyişinin istihdam hedefli olduğunu ve aynı zamanda eğitim ve iş dünyasını bütünleştirdiğini söylemek mümkündür. Bireylerin iş ya da meslek sahibi olma konusunda farklı algı ve beklentilerinin bulunduğu gerçeğiyle yüzleşmek, eğitim sahasında yeni strateji ve yöntemler geliştirmeyi gerekli kılmaktadır.

“3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli” kapsamında MYO öğrencilerinin sektör beklentilerine ilişkin görüşleri, modelin öğrenciler tarafından algılanışı, öğrencilerin üniversiteyi tercih nedenleri, iş dünyasından beklentileri, sektörle yapılan işbirliği ile

öğrencilerin beklentilerinin kıyaslanması ve 3+1 eğitim modelindeki tatmin dereceleri araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın kapsamı Sakarya Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır ve çalışma dört bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde MYO'ların tarihsel gelişimiyle Yükseköğretim içerisindeki konumundan bahsedilmiştir. Araştırmaya konu olan “3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli'nin” işleyişi ile tarafları üzerinde durularak yeni neslin iş dünyasından beklentilerine yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; araştırmanın metodolojisi yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise araştırmanın bulguları tablolar yardımıyla verilmiştir.

Dördüncü ve son bölümde ise; araştırmanın verileri göz önünde bulundurularak elde edilen sonuçlar ve öneriler ortaya konmuştur.

Problem

Toplumsallaşmanın tohumlarının atıldığı aile içinde başlayan eğitim; yaşam boyu canlılığını koruyan ve her yeni gün değişime-gelişime açık bir sistemdir. Okul öncesi eğitim dönemi de dahil olmak üzere tüm eğitim dönemleri ciddi araştırmalara konu olmuştur. Toplumun ve bireylerin asıl ihtiyaçlarından biri olan eğitim 21. Yüzyılın da temel sorunu olma özelliğini korumaktadır. Özellikle teknolojik alandaki gelişmelerin ve toplumsal yapıdaki değişikliklerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek adına her geçen gün yeni stratejiler ve yöntemler uygulanmaktadır.

Günümüz rekabetinin bilgi üretme ile mümkün olduğunu ve bu bilgi ile harmanlanan nitelikli işgücü istihdamını sağlayabilmek adına özellikle üniversitelere büyük sorumluluklar yüklenmektedir. Türkiye açısından bakıldığında başta sanayi olmak üzere sağlık, hizmet, turizm, ulaşım, gıda ve tarım sektörlerine yenilikçi üretim misyonunu kazandıracak işgücünü yetiştirmesi beklenen temel kurumlar üniversitelerdir. Genç nüfusta yaşanan niteliksiz iş gücü sorununu ortadan kaldırmak ve gençlerin iş görme faaliyeti ile ilgili gerekli bilgi-beceri alışkanlıklarının onlara

kazandırılması ve kalkınmaya katkı sağlaması adına meslek eğitiminin oldukça önemli olduğu görülmektedir.

İş dünyası ise ülke kaynaklarını etkin ve yerinde kullanıp ülkelerin ekonomik kalkınmasının temelini oluşturan dinamik bir yapıdır. Üniversite ve iş dünyasının ortak amacına baktığımızda; nitelikli çıktılar sağlayıp ülkelerin kalkınmışlığını artırmak adına faaliyette bulunduklarını söylemek mümkündür. Ortak bir paydada buluşan iş dünyası ve üniversite arasında doğrudan bir bağ vardır ve bu bağın güçlenmesi adına pratik uygulamalar ile eğitimi şekillendirmek her iki taraf için de olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Bu çalışmada Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sektör beklentilerine ilişkin mesleki beceri eksikliklerini gidermeleri adına pratik uygulamayla desteklenen “3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli’nin” öğrenciler tarafından algılanışı, sektörle yapılan işbirliği ile öğrencilerin beklentilerinin kıyaslanması ve ülkemizde yaşanan genç işsizliğinin sebeplerinden biri olan öğrencilerin mesleki tercihlerindeki faktörler (yanlış yönelişleri) tespit edilmeye çalışılmış olup MYO’ların tercih edilmesindeki etkenler çalışmanın problemini oluşturmaktadır.

Amaç

Araştırma, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesinde olan Sakarya Meslek Yüksekokulunda ön lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin meslek algısı, gelecek beklentileri ve sektöre yaklaşımlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bu kapsamda Sakarya Meslek Yüksekokulu’nun uyguladığı 3+1 eğitim modeli çalışmalarının, vermiş olduğu eğitim öğretimin öğrencilerin görüşleri alınarak beklentileri ile örtüşüp örtüşmediği, kendi alanlarında istihdam edilmeye ne kadar istekli ve hazır oldukları belirlenmeye çalışılmaktadır. Ayrıca öğrencilerin üniversiteyi tercih nedenleri, iş dünyasından beklentileri ve 3+1 eğitim modelindeki tatmin dereceleri araştırılmaya çalışılmaktadır. Bu amaçlar ile cevaplandırılmaya çalışılan sorular ise şunlardır:

- Öğrencilerin MYO’yu tercih etmeleri gelecek hedeflerini nasıl yönlendirmektedir?

- Öğrencilerin 3+1 Uygulamalı Eğitim Modelinden beklentileri nelerdir?
- Öğrencilerin 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli kapsamında yerleşecekleri ve çalışacakları işyerine ilişkin beklentileri nelerdir?

Önem

Üniversiteler bilimsel, teknolojik ve sosyolojik çalışmalar yapan kurum olmanın yanında meslek edindirme anlamında önemli bir yere sahip kurumlardır. Sürdürülebilir bir büyüme, ekonomik kalkınma ve daha iyi bir yaşam koşulu sağlayabilmek amacıyla yükseköğrenim kurumlarına olan talep her geçen gün artmaktadır. Artan taleple birlikte mezun öğrenci sayıları da hemen hemen aynı oranda yükselmektedir. Bu da istihdama hazır yeni adayların iş dünyasının kapısında olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla iş dünyasının ihtiyaçlarına cevap verebilecek mezunlar yetiştirmek üniversitelerin görevlerinden sadece bir tanesidir.

Evrenselleşen bilgi ile üniversiteler; öğrenciler için başarı seviyelerine odaklanan, eğitimlerinden sorumlu bir kurum olma imajının yanında, onların sosyalleşmesine, yeni sistemlerin oluşumlarında fikir sahibi olarak yer almalarına, ihtiyaçları ve talepleri doğru okuyup yenilikçi yaklaşımlar geliştirmelerine olanak sağlayan ve öğrencileri iş hayatına yönlendiren önemli bir çatı olmaya devam edeceklerdir.

Günümüz bilim ve teknoloji dünyasında yaşanan gelişmelerin en fazla iş dünyasına yansıdığını görmekteyiz. Yeni işler ve yeni çalışma modelleri ortaya çıkarken öğrencilerin bu değişime uyum sağlayabilmeleri ve verilecek eğitimin, uygulamaların bu beklentileri karşılamaya yönelik hazırlanması-işlemesi adına çalışmalar yapılmaktadır. Böylece iş dünyasının beklediği nitelikli iş gücünün yetiştirilmesinde, bilimsel ve teknolojik değişimlerin eğitim programlarına da yansıtılıp öğrencilerin uygulama ile iş hayatına hazır hale gelmeleri sağlanmış olacaktır.

Bu araştırma ile gençlerin MYO algısını benimsemeleri, MYO'ların sistemini bilerek ve mesleğe hazırlanarak üniversite tercihlerini yapmaları beklenmektedir.

Tercihlerini takip eden süreçte ise; gelecekte var olacakları iş hayatını tanımaları, okulda verilen teorik bilginin iş hayatında kullanılabilmesi ve yine bazı

imkansızlıklar sebebiyle (atölye, labaratuvar, vb. eksiklikleri) okulda edinilemeyen iş hayatına yönelik pratik bilgi ve becerinin geliştirilmesi açısından 3+1 uygulamalı eğitim modelinin önemi vurgulanmaktadır.

Yeni neslin eğitime ve iş dünyasına yönelik algılarını 3+1 eğitim modeli çerçevesinde ve mesleki uygulama sırasındaki beklentileriyle ölçmek, sistemin nitelikli işlemleri adına oldukça önemlidir. Mesleki uygulamadan beklenenler açığa çıkarılıp modelin işlevsel olmasına katkı sağlamış ve aynı zamanda iş dünyasının kapısında bekleyen öğrencilerin çalışma stilleri de anlamaya çalışılıp ilerleyen dönemlerde çalışma yöntemlerinde yapılabilecek iyileştirmeler ve yenilikler için fikir vermiş olacaktır.

Araştırma sonuçlarının gelecek yıllarda YÖK tarafından MYO'lara uyarlanacak uygulamalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Varsayımlar

- MYO'larda öğrenim gören öğrencilerin ortaöğretim sonrasında aralıksız olarak öğrenimlerine devam ettikleri varsayılmaktadır.
- MYO'larda öğrenim gören öğrencilerin teknik ve sosyal bölümleri cinsiyetlerine uygun olarak tercih ettikleri varsayılmaktadır.
- MYO öğrencilerinin 3+1 uygulamalı eğitim modeli sayesinde iş dünyasında daha çabuk yer alacaklarını ve geleceğe yönelik hedeflerine hızlıca erişebileceklerini düşündükleri varsayılmaktadır.
- MYO öğrencilerinin Y ve Z kuşağının mensupları olduğu ve bununla birlikte bu öğrencilerin çalışmayı düşündükleri işletmelerin ortam ve şartlarına fazlasıyla önem verdikleri varsayılmaktadır.
- MYO öğrencilerinin öğrenim hayatları sonrasında birer girişimci adayı olarak kendi işlerini kurma eğiliminde oldukları varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırma, Sakarya Meslek Yüksekokulu öğrencileri ile sınırlıdır. Bu çalışma 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı esas alınarak yapılmıştır. Araştırma, Sakarya Meslek

Yüksekokulunda öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerine 8-24 Mayıs 2019 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Tanımlar

Meslek Yüksekokullarının ve öğrencilerinin yükseköğretim içerisindeki özel durumları uygulamalı eğitim modeli çerçevesinde ele alınacak ve MYO öğrencilerinin ilgili jenerasyon özellikleriyle kişisel yapıları tespit edilmeye çalışılacaktır. İş dünyasının özellikle genç nüfusta yaşadığı niteliksiz insan gücü sorunuyla baş edebilmenin yolu MYO'ların sistemli ve sonuca odaklı çalışmalarıyla mümkün olacaktır.

Bu bağlamda araştırmanın kavramsal çerçevesi üç bölümde incelenecektir. Birinci bölümde, yükseköğretim kavramı ve önemi dahilinde MYO'lar, bunların kuruluş aşamaları, amaç ve önemleri açıklanacak. İkinci bölümde, 3+1 Uygulamalı Eğitim Modelinin işleyişi, tarafları ve taraflara olan faydalarından bahsedilecektir. Üçüncü ve son bölümde ise yeni nesil gençlerin davranış, tutum ve beklentileri tartışılacaktır.

1.1 MYO'ların Tarihsel Gelişimi

Cumhuriyet öncesinde Türk toplumunda yürütülen mesleki eğitimin temelleri; yamak-çırak-kalfa-usta sistemi ile bütünleşmiştir. Babadan oğula devirle gerçekleşen ve baba mesleğini devam ettirme şeklinde karşımıza çıkan sistem, Anadolu'nun Türkleşmesiyle 12. yy ve 13. yy aralığında kurulan Ahilik Teşkilatı ile sürmüştür. Bu teşkilat, Anadolu'daki Türklerin yaptığı sanat ve ticaret faaliyetleriyle alanlarında tutunabilmelerini ve bu faaliyetlerini sürdürebilmeleri adına etkili olmuştur. Ahi kuruluşları sanat ve ticaret alanlarındaki sürekliliği ve iyileşmeyi sağlamak adına mesleki eğitimin gerekliliği ve zorunluluğu konusunda belli kurallar getirmiş ve mesleki temeller oluşturmuştur (Kışla, Şahin 2015:30).

Ahilik, Osmanlı Devletinin ilk yüzyıllarında etkili olmuş çok önemli bir eğitim kurumudur (Akyüz, 1999:45). Bu kurum belirli sanat dallarında “çıraklıkların” yetiştirilmesini sağlamış, aynı zamanda üretimin standartlara uygun olarak yapılmasını denetlemiştir (Güler, 1997:24-25).

Osmanlı Devletinde gayri-müslim halkın da bulunmasıyla çeşitli dinleri benimseyenlerin birarada çalışma mecburiyeti yeni bir teşkilatın oluşumuna zemin hazırlamıştır. Bu teşkilat “Gedik” adını taşıyan bir yapıdır. Birey; çıraklık, kalfalık ve ustalık yapmadan yani “gedik sahibi olmadan” sanat ve ticaret yapamamaktaydı. 19. yy’a kadar mesleki ve teknik eğitim loncalar öncülüğünde gedik usulü ile devam etmiştir (Esenboğa, 2004:18).

Osmanlı – Rus Savaşları sonucundaki mağlubiyetler sonucu 18. yy itibariyle Türk halkı teknik ve mesleki anlamda insan gücü yetişmesi gerektiğini kavramış ve durumla ilk sanat okullarının ordu bünyesinde açıldığı görülmüştür.

Askeri alanda açılan okullarda eğitim ve gelişmeler sürerken Avrupa’da yaşanan sanayileşmenin etkisi ve sanayi toplumunun doğuşu ülkemizi de harekete geçirmiştir. 1807-1857 arasında Sadık Rıfat Paşa’nın ekonomik kalkınma adına sanatkar yetiştirmek için okulların açılması önerisiyle Niş Valisi Mithat Paşa, 1861’de ilk defa ıslahhane adıyla, Niş’te bir sanat okulu açarak, bugünkü mesleki ve teknik eğitimin temelini atmıştır. Mithat Paşa daha sonra 1868’de İstanbul Sanayi Mektebi’ni kurmuştur. 1914 yılında İstanbul’da Osmanlı İmparatorluğu bünyesinde çıraklık okulları açılmış ve dört yılın sonunda bu okulların sayısı 8’e yükselmiştir. Savaş dönemi içerisinde olunması ile bu okulların gelişimi ve çoğalması zaman almıştır. 19.yy ortalarında ilk sanat okullarından olan Bursa Tophane Sanat Okulu açılmış ve İzmir, Konya, Kastamonu, Diyarbakır gibi illerde okullaşma sağlanmıştır (Kışla, Şahin, 2015:30-31).

Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı’nda yaşanan güçlüklerle mesleki ve teknik gelişimin gerekliliği öne sürülmüştür (Cingöz, 2007:18). Mustafa Kemal Atatürk’ün çabaları ve Cumhuriyetin ilanı ile mesleki ve teknik eğitimin kurulup geliştirilmesi Batı’nın da etkisiyle hızlanmıştır. Bu vesileyle yerli ve yabancı uzmanların değerlendirmeleri, Milli Eğitim Bakanlığı’nın görüşleri ile ilk kez 1926’da mesleki ve teknik öğretim için İl Öğretim Dairesi görevlendirilmiştir. 1927’de ise meslek okullarıyla ilgili görevlerin Yüksek Öğretim Dairesi tarafından yürütülmesi ve bu kuruma “Yüksek ve Mesleki Öğretim Genel Müdürlüğü” denmesine karar verilmiştir (Alkan, Doğan, Sezgin, 2001:37).

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte Türk eğitim sisteminde yapılan ilk köklü reform'un 1933 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk üniversitesi olan İstanbul Üniversitesi'nin kurulmasıyla gerçekleştiğini söylemek mümkündür. 1933' te yürürlüğe giren kanun ile 'üniversite' kelimesi ilk kez mevzuatta yerini almıştır (Doğramacı, 2007:15).

İkinci önemli zaman dilimi ise tek partili sistemden çok partili sisteme geçilen 1946' dır ve 4936 sayılı kanunla yeni bir üniversite reformu gerçekleştirilmiştir. Bu reformda belirlenen amaçlar çerçevesinde üniversiteler ve üniversitelere bağlı tüm birimlerin kuruluş ve işleyişleri yasal düzenlemeyle özgün ve ileri bir statüye kavuşturulmuştur (Kılıç, 1999:289-310).

1948 yılında UNESCO tarafından Paris'te yapılan kongrede 'Herkes eğitim hakkına sahiptir. Mesleki eğitim herkesin yararlanmasına açık tutulmalı ve yükseköğretim herkesin yeteneği ve başarısı ölçüsünde açık olmalıdır. Sanayi üretken, titiz ve verilen işleri standartlara uygun yapabilen elemanlar istemiştir. Zamanla meslekî eğitimin, sanayileşmenin işgücünü yetiştirilmesinde gereği anlaşılmış ve eğitim bu taleplere cevap veren insanların yetiştirilmesine yönelmiştir' kararı günümüz şartlarında geçerliliğini korumaktadır (Binici ve Arı, 2004:385).

1960'dan bugüne Mesleki ve Teknik Eğitim Örgütüne eğitim sistemi içerisinde gereken önem verilmiş ve ülkenin ekonomik, sosyal gelişmelerine göre yeni düzenlemeler yapılmıştır (Alkan, Doğan, Sezgin, 2001:39). 1977 itibariyle çıraklık, kalfalık ve ustalık kanunu ile iş yerlerinde çalışanların yetiştirilmesi, çalışma şartları ve hak edişleriyle ilgili yasal düzenlemeler yapılmıştır. 1978'de Çıraklık Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Okul-sanayi eğitimi ortaklaşa projesi bu tarih itibariyle uygulanmaya başlanmıştır (Akyüz, 1985:149).

1981 yılında çıkarılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Yükseköğretim Kurulu (YÖK) kurulmuş ve bu kurum akademik, kurumsal ve idari yönden yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Türkiye'deki bütün yükseköğretim kurumları bu kanun ile Yükseköğretim Kurulu altında toplanmış, akademiler üniversitelere, eğitim enstitüleri eğitim fakültelerine dönüştürülmüş ve konservatuvarlar ile belirli mesleklere yönelik ara

iş gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyılık eğitim-öğretim sürdüren meslek yüksekokulları da üniversitelere bağlanmıştır (Dursun, 2008:34)

Sanayi ve teknoloji alanında yaşanan gelişmelerle yabancı dil bilen teknik insan gücü de ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla yabancı dil bilen, teknik yeteneğe sahip olan insan gücünü yetiştirmek için 1982 yılından itibaren Anadolu Meslek Liseleri, 1983 yılından itibaren de Anadolu Teknik Liseleri açılmıştır.

1986'da çıkarılan 3308 sayılı yasa ile sistem yeniden düzenlenmiştir (Cingöz, 2007:20). 1994-2006 yılları arasında her ilde bir üniversiteye bağlı en az bir tane yükseköğretim kurumu (4 yıllık) ve hemen her ilçede bir meslek yüksekokulu (2 yıllık) bulunmaktadır. Eğitim sisteminde mesleki ve teknik eğitim misyonunu üstlenen MYO'lar, eğitim sistemi içerisinde iş dünyası ile en fazla iç içe olan model olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2 Yükseköğretim Kavramı ve Önemi

Eğitim insan hayatının vazgeçilmezi kabul edilir ve sürekli yeniliği-gelişimi ile gündeme gelmektedir. Yaşam eğrimizde nasıl bir süreklilik bulunmakta ise aynı durum eğitim sistemi içerisinde de yer almaktadır. Eğitim başlı başına yaşayan bir süreçtir. Bu süreçte insan gücüne ihtiyaç duyulduğu gibi bazı kurum, kuruluş ve yaptırımlara da gereksinim duyulmaktadır. Yükseköğretim kurumlarından bahsedecek olursak; bünyesinde üniversiteler, fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuarlar, meslek yüksekokulları, uygulama ve araştırma merkezleri bulunmaktadır. Ve her bir kurumun üstlendiği farklı misyonlar olmakla birlikte ana amaçları bilgi üretmektir.

Yükseköğretim genel hatlarıyla: 'bilime dayanan birikimleri koruyan, geliştiren, dağıtan ve bu amaçlarla eğitim faaliyetlerini üstlenen üniversitelerle bu üniversiteler bünyesinde olan bütün kuruluşları kapsamaktadır (Birinci, 1996:45).

Türkiye'de üniversitelerin gelişimine etki eden ülkelere baktığımızda başta Fransa, Almanya, Avusturya ve ABD karşımıza çıkmaktadır. Bazı akademisyenler ilk olarak Bologna Üniversitesinin kurulduğunu (1088) sonrasında Oxford Üniversitesi (1167) ve Paris Üniversitesi (1170) ile sürecin devam ettiğini belirtilmiştir. Yüksek

öğretim alanında önemli gelişmelerin yaşanmaya başladığı dönem olarak Cumhuriyetin ilanından sonraki dönem işaret edilmektedir (Günay, 2004:2)

Türkiye’de 1946-1981 aralığında yükseköğretim kurumları olarak önemli gelişmelerin yaşandığı görülmektedir. Fakat, aynı dönemde bu kurumlar arasında yaşanan işbirliği, koordinasyon, planlama, denetim işlevlerinde aksaklıkların bu gelişmeyi beklenilenin ilerisine taşımadığı saptanmıştır. Gözlemlenen eksiklerin giderilmesi ve iyileştirmelerin hızlanması için Türk yükseköğretiminde 6 Kasım 1981 yılında yürürlüğe giren 5247 sayılı YÖK Kanunu ile köklü bir değişim süreci başlamıştır (Kılıç, 1999:289-310).

Ülkemizdeki yükseköğretim sistemi ve işleyişi, Anayasanın 130, 131, 132. maddelerinde düzenlenen ve 1981 tarih - 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunuyla işlevliğini kazanmıştır. Yükseköğretimin yönetimi, koordinasyonu, planlaması ve denetimi Yükseköğretim Kurulu’na (YÖK) verilmiştir. YÖK’ün temel görevleri arasında; ‘program açma-kapama, öğrenci kontenjan oranlarını belirleme, öğretim elemanı yetişmesine olanak sağlama ve öğretim elemanı istihdamına yönelik politikalar düzenleme, yabancı ülkelerde alınan eğitimlerin tanınması ve eğitim denkliğinin değerlendirilmesi’ yer almaktadır (<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>).

Yükseköğretimin amaçları arasında; ‘ülkenin bilim politikasının yanında iş dünyasının her kademesinde nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılamaya yönelik öğrencileri yetiştirmek, öğrencilerin ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda hedeflerine yönleltmek, bilimsel ve bilim tekniğinin ilerlemesi alanında araştırma yapmak’ yer almaktadır.

Bilim üretmek ve yüksek nitelikli iş gücü yetiştirmek, yükseköğretim kurumunun en önemli iki görevidir (Kılıç, 1999:289-310). Bilginin üretilmesi ve üretilen bilginin işlevliğini kazanmasından sorumlu olan üniversitelerin ilgi odağı olduğu, bulundukları bölgeleri önemli ölçüde etkiledikleri ve bu bağlamda üniversitelerden eğitsel, sosyal, fiziksel, kültürel, ekonomik alanda beklentilerin hızla arttığı bir gerçektir.

Tüm bu beklentiler gerçekleştirilmeye çalışılırken; üniversite öğretimi şu üç görevi de yerine getirir (Ortega ve Gasset 1998'den Akt: Atasever 2007:1): kültür aktarımı, meslek eğitimi, bilimsel araştırma ve yeni bilim adamlarının yetiştirilmesi. Eğitim alanında olduğu gibi ekonomik alandaki etkileri sebebiyle yükseköğretim, Birleşmiş Milletler, UNESCO, OECD, AB Komisyonu, Dünya Bankası ve hatta Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası kuruluşlarda öncelikli gündem maddelerinden biri haline gelmiştir (Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi, 2007:13).

Üniversiteler, toplumun gelişmesine olanak sağlamak, gelişmeyi yavaşlatan her olguyu ortadan kaldırmak ve bu gelişmelerle nitelikli insan gücünü yetiştirmek gibi önemli görevleri yerine getirmektedir (Karakoç, 1996:9). Üniversiteler, özerk bir yapıda bilim üreten, bilim-teknoloji ve kültürü yayan, ulusal ve uluslararası sorunları tartışan, eleştirel bakış açılarına ve çözüm önerilerine sahip kurumlardır (Başaran, 2006:120).

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de yükseköğretim alanında değişikliklerin yaşandığını ve bu değişimin sürdüğünü söylemek mümkündür. Teknolojik, ekonomik, toplumsal, iletişimsel ve nüfus yapısındaki değişikliklerin bu hareketi tetiklediği görülmektedir. Bilim ve eğitim hedefiyle çalışan üniversiteler, inovasyon ve istihdam politikalarıyla ekonominin çarklarını döndürmektedir. Hem nitelik hem de nicelik olarak işgücünün ortaya çıkarılmasında ve yeterliliklerin kazandırılmasındaki misyonu yadsınamaz.

Yenilik ve bilgi üreten, yeni iş alanlarının oluşturulmasına ortam hazırlayan üniversiteler; bulundukları bölgeleri de farklı kategorilerde etkilemektedir. Bunlar arasında ekonomik beklentiler, sosyal ve fiziksel altyapı beklentileri, sosyal ve kültürel beklentiler, eğitsel ve demografik beklentiler görülmektedir (Fidanoğlu, 2018: 6).

Günümüzde YÖK, yükseköğretimde uygulanan stratejik planlamalardan, üniversitelerarası koordinasyon ve kalite mekanizmalarındaki sorumluluk bilinciyle hareket etmektedir (Türkiye Yükseköğretim Sistemi, 2019: 11).

Üniversiteler; amaçları, yapıları ve özellikleri bakımından zaman içerisinde önemli değişim ve dönüşümler geçirmiştir. Başlangıçta 'eğitim' odaklı olan üniversiteler, sanayinin beklentisini karşılayabilmek için 'araştırmacı' kimliğini de

yüklenmiştir. Günümüzde ise temel görevlerinin yanında ar-ge faaliyetlerine önem veren, teknoloji üreten, iş dünyası ile işbirliği içinde olan, toplumla bütünleşen üniversiteler haline gelmişlerdir. Bu üniversitelere ise üçüncü nesil üniversiteler ya da girişimci üniversiteler denmektedir (Sakınç ve Bursalıoğlu, 2012:93).

Wissema'ya göre;

-Birinci kuşak üniversiteler (bilim odaklı)

-İkinci kuşak üniversiteler (eğitim, araştırma odaklı)

-Üçüncü kuşak üniversiteler (toplumla bütünleşen) olarak üç türe ayrılmaktadır (Wissema, 2009:2-23).

Üçüncü kuşak üniversiteler, ar-ge faaliyetlerine daha fazla önem verip üretilen bilginin eğitim programları dahilinde yayılmasını sağlayıp, toplum ve sanayi ile iş birliği yaparak edinilen bilginin uygulanmasına zemin hazırlamaktadırlar.

Şekil 1. Üçüncü Kuşak Üniversitelerin Misionları

Kaynak: Alkan, Şahin (2015) Üçüncü Kuşak Üniversite Konseptinde Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması, s.142

Yirminci yüzyılın son çeyreğinde gündem olan bilgi ekonomisi kavramı, bilginin oluşumu ve paylaşımında görevli olan üniversitelerin değişimini de zorunlu hale getirmiştir. Bilgi ekonomisinin ve bilgi toplumun en önemli unsuru ise insan kaynağıdır. Ülkemizde ise nitelikli insan kaynağı, insan gücü yetiştirme misyonunu üstlenen MYO'ların üçüncü kuşak üniversiteler içerisindeki konumu da oldukça önemlidir. İstihdam odaklı, bilgi çağının gerekleri ile donanmış mesleki eğitim ile istihdam odaklı vizyon ile MYO'lar da değişime ayak uydurmak zorunda kalmışlardır.

1.3 Yükseköğretimde MYO'ların Yeri ve Önemi

Ülkelerin kalkınmasında bilgiyi beceriyle bütünleştiren ve farklı yetenek-yetkinlikleri açığa çıkaran insan gücünün varlığı son derece önemlidir. Bu insan gücünün oluşumuna ve gelişimine katkı sağlayan meslekî ve teknik eğitim ise, sektörün beklentileri doğrultusunda kalifiyeli insan gücü yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Ülkemizde bilgi, beceri ve yetkinliklerin düzenli bir şekilde inşa edilmesi görevini MYO'ların üstlendiğini söylemek mümkündür (Kaysi, 2018: 22-29).

Meslek yüksekokulları; bilgi üretmekten ziyade belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan orta öğretimden sonra dört yarıyıllık eğitim-öğretim sürecini işleten kurumlardır (Özbay, 1990:131). Türkiye'de mesleki ve teknik eğitimin yükseköğretim alanındaki tepe kurumu Meslek Yüksekokullarıdır. 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 20. Maddesine göre, MYO' lar ön lisans (iki yıl-dört dönem) eğitimi veren yüksekokul statüsünde yükseköğrenim kuruluşlarıdır. MYO' ların yükseköğretim çatısı altında bulunması, bu okulların üstlendikleri misyon ve vizyon açısından son derece önemlidir (Eşme, 2007:17).

Türkiye'de kuruluş şekillerine göre ayrılan üç tür meslek yüksekokulu bulunmaktadır. Bunlar; devlet üniversiteleri tarafından kurulan MYO'lar, vakıf üniversiteleri tarafından kurulan MYO'lar ve vakıflar tarafından kurulan MYO'lardır. 2018-2019 eğitim-öğretim yılı itibariyle; 894'ü devlet ve 108'i vakıf ve 5'i de vakıf meslek yüksekokulu olmak üzere toplam 1007 meslek yüksekokulu eğitim öğretimini sürdürmektedir (Yükseköğretim Bilgi Sistemi, <https://istatistik.yok.gov.tr/>).

Tablo 1. 2018-2019 Eğitim-Öğretim Yılı MYO Sayıları ve Kuruluş Şekillerine Göre Dağılımı

Toplam MYO	Devlet MYO	Vakıf	Vakıf MYO
1007	894	108	5

Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimi gerekli kılan hususlar arasında;

-üretimde verimlilik ve kalite artışının sağlanması,

-maliyeti düşük ve kaliteli mal ve hizmet üretilmesi,

-iç ve dış pazardaki rekabet gücünün artırılması,

-iş dünyasının ihtiyaçlarının karşılanması,

-işsizliğin azaltılması,

-kaynakların verimli ve etkin kullanılması,

-yenilenen teknolojinin izlenmesi ve üretimde kullanılması,

-ekonomik kalkınmanın desteklenmesi adına nitelikli çıktılar oluşturulması yer almaktadır (Temel, 1996:6).

Yükseköğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığının birlikte hazıladıkları “Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumlarından Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Uygulama Esasları”nda; ülkemizdeki meslek yüksekokullarının nicelik ve nitelik bakımından bugünkü durumundan daha ileri seviyelerde olması gerektiği ve sanayinin ihtiyacı olan nitelikli ara insan gücünü yetiştiren kurum olarak MYO’lara ayrıca önem verilmesi gerektiği görülmektedir (YÖK, 2002:1-5). Uygulama ağırlıklı şekillenen bu okulların, eğitim kalitelerinin artması adına teknik imkanları yüksek olarak hazırlanan özellikli binalarda eğitim-öğretimi sürdürmeleri gerekmektedir. İş dünyasının beklentisine cevap verebilecek ölçüde çıktıkları sağlamanın diğer bir yolu da öğretim adına görev alan bireylerin akademik yeterliliklerinin yanında alanlarında mesleki tecrübelerinin var olmasıdır.

Mesleki eğitim, kişiye iş hayatında gerekli olacak bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları edindiren ve kişinin yeteneklerini farklı yönlerde geliştiren eğitim süreci şeklinde betimlenmektedir (Karaçam, 1996:18).

1.4. MYO'ların Görev ve Amaçları

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarından olan MYO'ların amacı; belirli standartlar çerçevesinde eğitilmiş ara eleman (meslek elemanı-tekniker) yetiştirerek ülkemizin sanayi, ticari ve hizmet sektörlerindeki kalkınmasını sağlamaktır. Sunulan eğitim ile işin gerektirdiği donanım ve tecrübeleri kazanmış, mesleki yeterliliğe ulaşmış bireyler yetiştirmek hedeflenmektedir. Her dönem ve her sektörde karşımıza çıkan nitelikli insan gücü ihtiyacını beklenen düzeye ulaştırabilmek amacıyla mesleki eğitimlerin verildiği MYO'lar önemli görevleri üstlenmektedirler. İş dünyasının talebi ve beklentisine karşılık gelebilecek nitelikli ara eleman yetiştirme misyonunu üstlenen bu kurumlarda verilen eğitimlerin gelişen teknolojiyi ve bilimsel çalışmaları harmanlaması gerekmektedir.

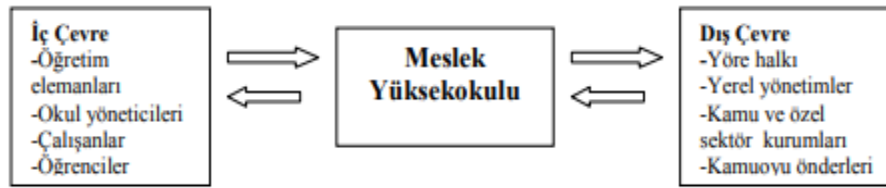
MYO'lar endüstride kullanılacak araç-gereç ve yöntemleri uygulayabilen ve niteliklerini çağın gereksinimlerine göre değiştirebilen insan gücü ortaya çıkarabilmek için çalışmaktadır. Bireylerin yetenek ve ilgileri ile işin gerektirdiği özelliklerin uyum sağlamasına odaklanılarak motivasyonu ve işteki başarısı yüksek kişilerin ortaya çıkması muhtemeldir (Şahin, Fındık, 2008:65-86). Mesleki ve teknik eğitimin ana amacı, kişiyi iş dünyasında geçerliliği olacak bir işe yetiştirilebilmek ve bu işte ilerleyebilmesi için ihtiyaç olan tüm temel kazanımları oluşturmaktır (Sezgin, 1994:26).

Ünal'a göre; Türkiye'de iş gücü arz ve talebi arasında önemli bir uyuşmazlık bulunmaktadır. Bunun en önemli sebeplerinden biri ise; mesleki eğitim kurumlarında verilen eğitimin sektörün nicelik ve nitelik bakımından ihtiyacı olan iş gücünü karşılayamaması olarak belirtilmiştir (Ünal, 1988:87-97). Dolayısıyla piyasa ihtiyaçları ile eşleşmeyen insan gücünde istihdam problemleri yaşanmaktadır. Bunun önüne geçebilmek amacıyla; gelişen teknolojiye uyum sağlayabilecek esnek bir eğitim modeli geliştirilirken, mesleki alanların bölgesel ve sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenip

yeni teknoloji ile ortaya çıkan yeni mesleklere yönelik çalışmaların üzerinde durulması gerekmektedir (Şahin, Fındık, 2008:65-86).

MYO'larda verilen eğitim niteliğinin sektörün ihtiyacını karşılayacak düzeyde olması paydaş olan taraflar için çok önemlidir. Sektör, yüksekokul ve öğrencileri kapsayan bu paydaşlık sektör temsilcileri ve MYO yöneticilerini de kapsamaktadır. Mesleki eğitim alanında rol oynayan tüm paydaşların işbirliği ve iletişim içinde olması nitelikli ve donanımlı çıktılarının elde edilmesine olanak sağlayacaktır (Kaysi, 2018: 1-3). MYO'larda toplumsal çevreyle olan iletişimin de tartışmasız önemli olduğu ve etkileşim içinde olunan toplumsal çevreyle etkili, sürekli ve çok yönlü iletişime önem verilmesi gerekmektedir. Meslek yüksekokullarının toplumsal çevresi aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Örs, 2003: 4-5).

Şekil. 2. Meslek Yüksekokullarının Toplumsal Çevresi

Kaynak: Örs (2003), Meslek Yüksekokullarının Toplumsal İşlevi, Bir Meslek Yüksekokulunun Kurumsal İmaj Araştırması, s.5

Günümüzde bilgi temelli topluma geçilmesi, teknolojinin her alanda ve yoğun bir şekilde kullanılmasıyla güncel bir iş yaşamı ortaya çıkmıştır ve bu yenilik bilgiye yönelik talebi de arttırmıştır. Bu bağlamda iş dünyasının beklentileri de etkilenmektedir. İşgörenlerin bilinen iş becerilerinin yanında, etkili iletişim kurabilme, sorun tespiti ve çözümünü yapabilme, bağımsız karar verebilme, farklı görev ve bölümlerde çalışabilme özelliklerine sahip olması beklenmektedir (Fidan, Fidan, Öztürk 2018:249-263).

1.4.1 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli Genel Çerçevesi

Meslek yüksekokulları müfredatlarında olan uygulamalı dersler kapsamında öğrencilere atölye ve laboratuvar ortamları oluşturulup bu derslerin öğrencilere

alanlarında uygulama yapma imkanı vermesi son derece önemlidir. Fakat yaşanan teknolojik gelişmelerin okullardaki uygulama alanlarına taşınamaması bu derslerde nitelikli sonuçların alınmasına engel teşkil etmektedir. Eğitim sistemi içerisinde gibi gözüktse de genel anlamda ülkenin kalkınma sorununun temelini oluşturan bu durum sonucunda yeni uygulamalı eğitim sistemleri geliştirilmiştir (Atalı, Özkan, Sarıbiyık, 2016:342-348).

Mesleki eğitim alanında faaliyet gösteren MYO'ların mesleki yeterliliğin kazandırılmasında hem akademik hem de teorik yönden katkı sağlaması gerekmektedir. Mesleki deneyimin sağlanabilmesi adına iş yeri uygulamalarının (staj) öğrencilere olumlu katkılar sağladığı görülmektedir. MYO'larda uygulama alanlarının (laboratuvar-atölye) yetersizliği sonucunda ihtiyaç haline gelen iş yeri uygulama modeli öğrencilerin sektörü ve işlerini tanımasına olanak sağlamaktadır. Bu uygulama modelinin olumlu sonuçlar doğurması; öğrencilerin alanlarıyla ilgili olan nitelikli iş yerlerine yerleştirilmesi ve uygulama sürecini başından sonuna takip edecek öğretim elemanlarının varlığı ile mümkündür (Uçar ve Özerbaş, 2013:242-253).

Bireylerin deneyim eksikliklerini giderecek bir yol olan iş yeri uygulama modeli ile mesleğe yönelik edinilecek tecrübelerin kariyer planlamasında ki rolü oldukça önemlidir.

Sakarya Üniversitesi 2011-2012 eğitim-öğretim döneminde uygulamaya geçirdiği 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli ile MYO öğrencilerinin istihdamına yönelik üniversite-iş dünyası işbirliği oluşumunda önemli adımlar atmıştır. Eğitim modeli çerçevesinde; MYO'lar da uygulanan eğitim programlarının ilk 3 dönemi okulda (teorik) ve son 1 dönemi 'mesleki uygulama dersi' adıyla işyerinde (pratik) tamamlanmaktadır. Öğrencilerin mesleki uygulama dersini akademik takvime göre 3. veya 4. dönemde 16 hafta-tam zamanlı olarak yapmaları gerekmektedir. Öğrencilerin mesleki uygulama dersine işirak edebilmeleri için ilk iki dönem not ortalamalarının 4 üzerinden en az 1,80 olması gerekmektedir (https://muys.subu.edu.tr/belgeler/Mesleki_Uygulamalar_Yonergesi.pdf).

Mesleki uygulama dersinin (iş yeri uygulaması) takibi ve denetimi ilgili öğretim elemanı tarafından yapılmaktadır. İş yeri uygulama süreci sonunda öğrenciler başarılı-

başarısız olarak değerlendirilecek olup başarılı olabilmek adına öğrencilerin 100 üzerinden en az 65 puan almaları gerekmektedir. Değerlendirmesinde 65 puanın altında kalan öğrenciler ‘mesleki uygulama dersini’ tekrar almak zorunda kalacaklardır (Sarıbıyık, 2013:39-41).

1.4.2 3+1 Uygulamalı Eğitim Modelinin Tarafları ve Taraflara Faydaları

İş dünyası ile üniversitelerin işbirliği içerisinde olmalarının ana nedeni; üretimin daha etkin, nitelikli ve kısa sürede gerçekleştirilmek istenmesi; üniversitelerin ise toplumsallaşma olgusu ile hareket ederek üretim sürecinde var olmayı hedeflemesidir.

3+1 Uygulamalı Eğitim Modelini ilgilendiren ve bu modelin etkilediği taraflara bakıldığında; MYO’lar, iş dünyası, öğrenciler ve toplum karşımıza çıkmaktadır.

Bu model, MYO’ların istihdam sürecini kısaltan kurumlar olarak tercih edilme oranlarını arttırmasını sağlamaktadır. Üniversite ve iş dünyasının iletişim halinde-iç içe olması gelişmelerin takibinin ve ihtiyaç olan revizyonların yapılmasını kolaylıştırmaktadır. İş dünyasının pratik uygulamalarda yaşadığı sorunlara akademik bakış açısıyla çözümler bulunup verilen teorik bilgilerde de yapılacak yeniliğin önü açılmaktadır. Sektöre nitelikli çıktılar vermesiyle MYO’ların işlevselliğini de artırmaktadır.

3+1 eğitim modelini iş dünyası açısından ele aldığımızda; ilk olarak sektörde nitelikli iş gücü yetiştirebilmek konusunda kendilerine alt yapı oluşturmalarını kolaylaştırması ile dikkat çekmektedir. Uygulama süresince sektöre kazandırmayı hedeflediği işgöreni yakından tanıma ve özelliklerini beklentiler doğrultusunda geliştirmelerine imkan vermektedir. MYO’larda iş dünyasının ihtiyaçlarına yönelik verilen teorik eğitim sayesinde işe adaptasyon süreci kısaltmakta ve işgörenin üretim sürecine kısa sürede dahil olması sağlanmaktadır. İşletmelerin ek bir maliyete katlanmadan iş gücü elde ettiği model sayesinde, işletmeler için önem arz eden ar-ge teşviklerinden yararlanabilmelerinin de önü açılmaktadır (Sarıbıyık, 2019:11).

Bu modelde, öğrenciler için kilit nokta teorik bilgilerini uygulama yöntemi ile zenginleştirmeleridir. Akademik gelişimleri sırasında iş dünyası ile tanışmış olmaları, kişisel yeteneklerinin farkına varıp ve işe hazır oluşlarının tespitini yapmalarını

kolaylaştırmaktadır. İş dünyasının ve çalışma koşullarının şartlarını eğitim aldıkları sürede deneyimlemelerine imkan veren 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimlerine katkı sağladıkları görülmektedir. Kendilerine yüklenen sorumluluk duygusu ile özgüvenlerinin ve çalışma alışkanlıklarının şekillenmesi sağlanmaktadır. Kısa süreli gerçekleştirecekleri iş deneyimi ile (1 dönem- yaklaşık 4 ay) iş dünyasındaki iletişim ağlarını kurup mezun olduktan sonrası için iş bulma ve işe yerleşme sürecini kısaltmaları hedeflenmektedir. Aynı zamanda gelecek ve kariyer planlamasında öğrencilere önemli ölçüde yön vermesi beklenmektedir (https://muys.subu.edu.tr/belgeler/Mesleki_Uygulamalar_Yonergesi.pdf).

Toplum yararına ve ülkenin kalkınması adına üniversite ile iş dünyasının üstlendiği görev oldukça mühimdir. Nitelikli yetişen bireyler sayesinde ülke ekonomisi ve kalkınmasına fayda sağlanmış olup işsizliğin önüne geçilmesi hedeflenmektedir. Topluma ekonomik özgürlüğü elinde olan bireylerin kazandırılmasıyla aile yapılarının da güçleneceği düşünülmektedir. Bireylerin gücünü üretime katılma istekleriyle bütünleştirmiş olması gelişmişliğin önündeki tüm engelleri kaldırmış olacaktır. Refah seviyesi yüksek ve aile bağlarının kuvvetli olduğu toplumda yetişmiş yeni nesiller için uygun zemin hazırlanmış olacaktır (Sarıbyık, 2019:11).

1.5 Yeni Nesil Gençlerin Davranış, Tutum ve Beklentileri

Gençliğin yaşam içerisindeki önemli bir evreyi kapsaması bu kavramın farklı bilim dallarında sürekli irdelenmesine sebep olmuştur. Her disiplinde yeni anlamlar kazanan gençlik için çocukluk ve yetişkinlik arasında geçirilen bir dönemi kapsamaktadır. Genç grup için sosyoloji, psikolojik ve biyolojik yapılan tanımlamaların yanında farklı yaş aralıkları da verilmektedir. Bu kavramın tarihsel ve toplumsal anlamda değişkenlik göstermesi yapılan tanımlamalara da yansımıştır. Bazı çalışmalar, 12–24 yaş grubunu, bazıları 12–26 yaş grubunu, bazı çalışmalar ise 15–24 ya da 15–30 yaş grubunu genç olarak ele almaktadırlar. Canatan; BM, UNESCO ve WB’ nin 15-25 yaş aralığındaki kişileri genç olarak tanımladığını belirtmiştir. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (UNESCO)’na göre; gençlerin değişen ve farklı bir grup olduğunu, bu özellikleri ile bölgelere ve ülkelere göre değişiklik gösterdiği vurgulanmıştır (Canatan, 2014:59-74). Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)’ne göre ise gençlik; yaşam süreci içinde yetişkinlik konumuna geçmeden önceki dönemdir.

Biyolojik yaklaşımda yapılan tanımlara bakıldığında, kavramın genellikle yaş aralığıyla çerçevelendiği, psikolojik açıdan değerlendirildiğinde; gençlerin iç dünyalarının dikkate alındığı ve sosyolojik yaklaşımında ise; gençlerin yaşam alanları ve yaşam koşullarının yaş kıstası ile birlikte değerlendirdiği görülmektedir.

Genç kesimi yaş kavramı ile tek başına ele almak anlamlı değildir. Gençlerin kimliklerini ve toplumsal statülerini tespit etmeye yardımcı olacak bazı unsurlar üzerinde durulursa yaşantı ve beklenti arasındaki denge de saptanmış olacaktır. Söz konusu gençlerin aile yapıları, yaşadıkları bölge ve mekanlar, kendileri ile ailelerinin sosyal ve ekonomik durumları, eğitim düzeyleri, ideolojik kimlikleri, siyasal düşünceleri ve dini tercihleri, gençlerin kendilerini tanımlamalarına olanak sağlayan faktörlerdir. Dolayısıyla toplumsal statü ve rolünün belirlenme sürecini yaşayan, toplumda bir kimlik edinmeye çalışan kategorisi olarak gençliği görebiliriz.

Gençlik denilen dönem; kişinin bedensel, ruhsal ve sosyal gelişmesinin sürdüğü, kişiliğin oluşmasında önem verilecek bir zaman dilimini karşılamaktadır (Beşirli, 2013:21). İnsan hayatı boyunca verimli geçirebileceği en önemli dönemin de gençlik dönemi olduğunu söylemek mümkündür.

Toplumların gelecek inşasını üstlenen genç nüfus aynı zamanda ülkelerin en önemli yatırım kaynağıdır. Toplumun gelecek beklentisi gençlerin beklentileriyle örtüşmektedir. Dolayısıyla genç kuşak denilen grubun olaylara, durumlara, eğitime ve iş dünyasına bakış açılarını anlamlandırabilmek, gelecek kaygıları ve beklentileri üzerine fikir sahibi olabilmek adına pek çok çalışma yapılmaktadır. Yeni dünyanın en önemli kazanımlarından biri olan gençlik olgusu, kendine sürekli yenilik ve değer katan bir grubu (kategoriye) temsil etmektedir. Tam da bu grubu karşılayan üniversite gençliği ise çalışmamızın odak noktasını oluşturmaktadır.

Türkiye, genç nüfus yoğunluğuna önemli ölçüde sahip olan bir ülkedir. 2018 verilerine göre Türkiye nüfusunun %15,8' ini gençler oluşturmaktadır. Tablo 2'de, 82 milyonu bulan toplam nüfus içerisinde 15-24 yaş grubundakilerin sayısının 13 milyona ulaştığı görülmektedir (TÜİK).

Tablo 2. Yaş Gruplarına Göre Cinsiyet Dağılımı-2018 (TÜİK)

2018			
Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
0-4	6 544 781	3 357 981	3 186 800
5-9	6 336 787	3 253 192	3 083 595
10-14	6 322 223	3 244 584	3 077 639
15-19	6 402 806	3 288 016	3 114 790
20-24	6 523 846	3 333 076	3 190 769
25-29	6 256 609	3 176 593	3 080 016
30-34	6 319 097	3 197 285	3 121 812
35-39	6 563 350	3 309 834	3 253 516
40-44	5 836 212	2 947 638	2 888 574
45-49	5 302 832	2 665 168	2 637 665
50-54	4 693 555	2 367 229	2 326 325
55-59	4 163 996	2 072 110	2 091 886
60-64	3 437 773	1 687 722	1 750 051
65-69	2 604 978	1 242 584	1 362 395
70-74	1 849 910	831 911	1 017 999
75-79	1 257 817	537 620	720 197
80-84	790 992	317 440	473 552
85-89	484 644	181 949	302 695
90-94	146 412	41 254	105 158
95-99	23 611	5 249	18 362
100+	4 990	638	4 352
Toplam	81 867 223	41 059 075	40 808 147

Gençliğin toplumu etkilemesi ve toplumdan etkilenmesi sonucunda yaşayan bir kavram olduğunu söylemek mümkündür (Şahinbaş, 2016:7). Gençlik olgusunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacak başka bir kavram ise kuşaktır. Kuşak aynı zamanda nesil yada jenerasyon ifadeleriyle de karşımıza çıkmaktadır. Sözlük anlamına bakıldığında hemen hemen aynı yıllarda doğan, yaşanan çağın kaderini, sıkıntısını paylaşan, aynı sorumluluklara sahip kişilerin oluşturduğu topluluktur. Başka bir ifadeye göre; yaklaşık 25-30 yıllık yaş gruplarını oluşturan kişiler topluluğu; nesil, batın, jenerasyon ve göbektir (TDK, <https://sozluk.gov.tr/>).

Kuşak ayrımı genellikle doğum yıllarına göre tasnif yapılarak belirlenmiştir. Kuşakların tarihsel gelişimine bakıldığında ise 5 farklı kategori karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; sessiz kuşak, bebek patlaması kuşağı, X kuşağı, Y kuşağı ve Z kuşağıdır (Adıgüzel, Batur, Ekşili, 2014:171).

1.5.1 Sessiz Kuşak (1925-1945 arasında doğanlar)

1925-1945 yılları arasında doğmuş olan kişileri kapsayan bu kuşağa aynı zamanda savaş kuşağı da denmektedir. II. Dünya Savaşı ve 1929 ekonomik krizi gibi önemli olayları içerisinde barındıran bu kuşakta geniş aile yapılarının olduğunu ve komşuluk ilişkilerinin yoğun yaşandığı söylenmektedir. Fazlaca çalışma kültüründen gelen bireylerin yaşam felsefeleri ise yaşamak için çalışmaktır (Gilbaugh, 2009:4-6).

Dönemi kapsayan savaşlar, zorlu yaşam koşullarının etkileri kişilere nüfuz etmiş ve mücadeleci toplumu oluşturmuştur. Genellikle uyumlu, çalışkan ve güvenilir kişiler olarak literatüre giren bu kuşak üyeleri günümüzün en yaşlı bireyleridir. Tüketim alışkanlıklarının ihtiyaç odaklı olduğunu ve yaşamak için çalışan kuşak felsefesini benimsedikleri söylenmektedir (Adıgüzel, Batur, Ekşili, 2014:171).

Kendilerine sunulan ve kazandıkları ile yetinen bir grup olmaları nedeniyle de “sessiz” kelimesi karşılık bulmuştur (Kebeci, 2011: 33). Bu kuşağın belirleyici özellikleri arasında otoriteye saygılı, disiplinli, fedakar ve yoğun çalışmaya elverişli kişiler oldukları da görülmektedir.

1.5.2 Bebek Patlaması Kuşağı (1946- 1964 arasında doğanlar) – (Baby Boomers)

II. Dünya Savaşı akabinde askerlerin yurtlarına dönmesi ile doğum hızının artış göstermesi ve yaşanan nüfus patlaması döneme adını vermektedir (Adıgüzel, Batur, Ekşili, 2014:172).

1946 – 1964 yılları arasında doğan bireyleri kapsayan bu kuşağın adından da anlaşılacağı üzere doğum oranlarının fazla olduğunu ve toplumun yeniden şekillenmesini sağlayacak bir kuşak olduğunu söylemek mümkündür. Artan nüfus hareketleriyle birlikte tüketim olgusunun fazlalaştığı, yaşam alanlarının gelişmesiyle ekonominin canlandığı bir dönemden bahsedilmektedir.

Bebek Patlaması Kuşağı’nın en önemli gelişmeleri arasında radyonun altın çağını yaşaması örnek gösterilebilir. Türkiye’nin çok partili sürece geçişinin hızlandığı ve ihtilal dönemlerini kapsadığı ifade edilmektedir (Türk, 2013: 18).

Televizyonun insan hayatına girmesi, insan ve kadın hakları konularının gündeme gelmesi toplumdaki değerler kavramının etkilendiğini gösterir. Bu dönemde doğanların sayısının fazla olması toplumların yeniden şekillenmesinde rol oynayacak bir faktör olarak kabul edilmektedir. Kendilerini kanıtlayabilmek arzusunda olan bu kuşağın üyeleri, kendilerine işe adayarak yükselen bir kariyer sahibi olmak için takım çalışmasına da önem vermektedirler. Bu kuşağın; “çalışmak için yaşamak” bakış açısıyla iş dünyasını değerlendirdikleri görülmektedir (Gurlaş, 2016: 7).

1.5.3 X Kuşağı (1965- 1980 arası doğanlar) – (Gen X)

X Kuşağı üyelerinin genel olarak Sessiz Kuşağın çocukları olduğunu söylemek mümkündür. Bazı ekonomik sıkıntıların ve petrol krizlerinin yaşandığı bu dönemde Türkiye üniversitelerinde ‘sağ-sol’ ekseninde fikir ayrılıklarının yaşandığı görülmektedir. Kitle iletişim araçlarından olan televizyon, radyodan sonra önemli bir iletişim aracı haline gelmiş ve bireyler tarafından değer görerek tercih edilmeye başlamıştır (Türk, 2013:19).

Kendinden önceki kuşağa göre iş yaşamında daha iyi bir gelecek için fırsatları değerlendiren ve sadık çalışan rolünü değiştiren bireylerdir. Teknolojik yenilikler sebebiyle teknolojiyi anlamaya çalışmış ve iş yaşamında etkin kullanmaya başlamışlardır. Özellikle kadın işgücünün bu kuşak ile çalışma hayatında yoğun varlığından söz edilmektedir (Başol ve Aydın, 2014:1-15). Kadınların iş yaşamındaki varlığı daha az çocuk sahibi olma eğilimini göstermiştir. Ayrıca başarı ve maddi kazançların önem verildiği bu dönemde özgürlüğü benimseyen yetişkinlerin evlilikleri de erteledikleri görülmektedir.

Mücadeleci ve teknolojiye merakıyla karşımıza çıkan X Kuşağı, otoriteden korkmayan ve aynı zamanda uyumlu çalışan, üretken, sonuç odaklı motivasyonu yüksek, iş ve özel yaşam dengesine özen gösteren ve amaçlarını gerçekleştirebilmek adına iş koşullarını değişiklik yapmaktan kaçınmayan bireylerden oluşmaktadır.

1.5.4 Y Kuşağı (1980- 2000 arası doğanlar) – (Gen Y, Gen Me, nGen, Milenyum)

Y Kuşığı aynı zamanda İnternet Kuşığı, Eko Patlaması (Echo Boomers), Milenyum Kuşığı (Millenial) ve Sıradakiler (Nexters) olarak da isimlendirilmektedir (Adıgüzel, Batur, Ekşili, 2014:173). Bir önceki kuşaktan ayrılan en bariz özelliği olan sorgulamayı hedefleyen kuşak olduğu için “why” kelimesinden gelen “y” harfi bu kuşağa uygun görülmüştür (Yüksekbilgili, 2013: 343).

Teknoloji ve internet ile büyüyen kuşak olarak nitelendirilen bireylerin kendilerine olan güven duygularının dikkat çektiği görülmektedir. Çalışmayı önemseyen ve yaşamlarının önemli bir parçası haline getiren kişiler, bugünün iş dünyasında farklı beklentileri dile getirerek önemli dönüşümlere sebep olmaktadır. Beklenti ve sadakat duygularının karşı karşıya geldiği bu dönemde otoriteden rahatsız olduğu ve otoritenin önemsenmediği görülmektedir (Akdemir, Konakay, 2013:18).

Yenilikçi yetişkinler olarak karşımıza çıkan bu nesil okuyan, sorgulayan ve araştıran özelliktedir. Özgürlüklerine ve teknolojiye düşkün olan bireyler kendilerini yormadan ve aynı anda birden fazla işi yapıp (online) yaşam standartlarını iyileştirme hedefindedirler (Ünal, 2013:1)

Y kuşığı temsilcileri, otoriteyi ve uzun çalışma saatlerini sevmeyen, değişime kolay ayak uydurabilen, karşıt görüşleri rahatlıkla eleştirebilen, daha iyi yaşayabilmek ve harcayabilmek için çalışmak gerektiği fikrini zihnine yerleştiren girişimci ve tam donanımlı bireylerden oluşmaktadır. Yüksek beklentileri olan, faydanın tek yönlü olmadığını savunan ve isteklerini rahatlıkla açıkça dile getiren bu neslin yüksek ve gerçeküstü hedeflerinin olduğu söylenmektedir.

İnterneti yaygın olarak kullanan, bireyler ve kitleler ile sürekli iletişim-etkileşim halinde olan bu kuşağın üyeleri, kendinden önce yaşayan kuşaklara göre kültürel zenginliği benimseyerek yaşayan bir jenerasyona ait olduklarını söylemek mümkündür (Aydın ve Başol, 2014:4).

1.5.4 Z Kuşığı (2000 yılı sırasında doğanlar) – (Kuşak I, iGen) şeklinde kronolojik olarak ayrıştırılmaktadır.

Çağın yeni bireyleri olarak karşımıza çıkan bu kuşak üyeleri, Y kuşağına kıyasla internet ve teknolojiye fazlaca yaktın, sosyal hayatı sanal yaşayan ve sanal arkadaşlıklar

kuran bir kuşak olarak adlandırılmaktadır. Temel bilgi kaynağının internet olduğunu benimseyen, bilgiye çabuk ulaşma eğilimde olan ve aile içi eğitim konusunda şanslı olan bireylerdir. Bu kuşak üyelerini diğer kuşak üyelerinden ayıran en önemli özelliğin ise değişimin çok hızlı olduğu bir döneme denk gelmeleri olarak görülmektedir.

Bu kuşağa, İGen, İnternet Kuşağı, Next Generation ve İntant Online (Her Daim Çevrimiçi Kuşağı) isimleri de verilmektedir (Aydın ve Başol, 2014:4). Z kuşağı, teknolojiyle yaşamını sürdüren ve zevkine düşkün, sorumluluklarını titizlikle ve kısa sürede yerine getiren bireyler olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknoloji çağı insanı olan Z Kuşağı dijital yerliler olarak da tanımlanabilir. Yalnız yaşamayı ve bireysel çalışmayı önemseyen sonuç odaklı, tatminsiz, kararsız ve doğuştan tüketici olan bir gruptur (Taş, Demirdöğmez, Küçüköğlu, 2017:1037-1038).

İş yaşam dengesini özenli oluşturabilme hedefinde olan Z kuşağı için iş yerinde ve çalışma zamanında esneklik son derece önemli bir kavramdır. Organik örgütlenmeyi, dikey ve yatay ilerlemeyi gerçekleştirmeyi benimseyen, monotonluktan uzak, yenilikçi ve teknolojiyle bütünleşen görevlerde bulunmayı bekleyen, bireysel çalışmayı tercih eden, maddi ve manevi tatminle beslenen, yapılan işin çalışılan saatle değil üretilen iş ile değerlendirilmesi gerektiğine inanan bireylerdir (Taş, Demirdöğmez, Küçüköğlu, 2017:1044).

Tablo 3. X, Y ve Z Kuşağının İş İle İlgili Özellikleri ve Düşünceleri

İş Özelliği	X Kuşağı	Y Kuşağı	Z Kuşağı
İş Etiği	Dengeli	Hevesli	Daha gerçekçi
İş Hakkındaki Görüş	İş, bir meydan okumadır.	İş, farklılık yaratmak için yapılır.	İş, heves ve enerji ile yapılır.
Kişisel Özellikler	Pratik, esnek, bireyselci, girişimci, yaşam kalitesi ile ilgili	Siyasal bilince sahip, yüksek beklentili, takım kurucu, farklılıklara karşı anlayışlı, kendine güvenen, meydan okumalara açık	Teknoloji meraklısı, erken olgunlaşan, şımartılmış, güçlendirilmiş, risk karşıtı, korunan
İş İle İlgili Özellikler	*İşyeri politikalarını sevmeme * İşgörene çok	*Nedenleri bilmek isteme *Herkesin önünde övülmek isteme	*Yaratıcı ve işbirlikçi olma *Oldukça zor çevresel, sosyal ve

bağlı olmama * Birden çok görevi aynı anda yapabilme *Eşit oranda sorumluluğa sahip olunan iş ortamını sevmeme *Proje yapmayı sevmeme *İş unvanlarından çok iş sorumluluklarına önem verme *Performansı çıktıya göre değerlendirme *Güç yapılarını sevmeme *Otoriteye karşı esnek olma *Serbest kıyafetin rahat olduğunu düşünme	*Eğlenceli bir işyerinden hoşlanma *Paranın güdüleyici olmadığını düşünme *Anlık sorumluluk isteme *Zaman sınırlı küçük hedefler isteme *İş-yaşam dengesinin önemli olduğunu düşünme *Bir işletme ile uzun ömürlü bir ilişki istememe *Yeteneklerine güvenme	ekonomik sorunları çözmek zorunda kalma *Kendi kendini yönlendirebilme *Bilgiyi çok hızlı işleyebilme *Daha zeki olma
--	--	--

Kaynak: Çetin, Karalar (2016) X, Y ve Z Kuşağı Öğrencilerin Çok Yönlü ve Sınırsız Kariyer Algıları Üzerine Bir Araştırma, Yönetim Bilimleri Dergisi, s.163

Toplumların geleceğini oluşturacak olan gençlerin kuşak farklılıkları dahilinde çalışma hayatındaki iş görenlerin de performansları ve özellikleri her geçen gün farklılaşmaktadır. Yaşanılan değişim ve gelişime ayak uydurabilmek adına sürekli, planlı bir eğitim sisteminin varlığı ile sürecin kolaylaşması hedeflenmektedir (Alan, 2016:110). Kuşaklararasıdaki algı ve beklenti farklılıkları bireylerin örgütsel davranışlarını ve bununla birlikte iş dünyasını etkilemektedir. Belirgin ortak yanları olabildiği gibi, kuşakların farklı özellikleri de bulunmaktadır (Akdemir, Konakay, 2013:11-42).

Değişimin hızıyla ortaya çıkan olgular arasında; kuşaklar arasında yaşanan toplumsal değerlerin ve çalışma yaşamında meydana gelen farklılıkların da olduğunu söylemek mümkündür. Her jenerasyon kendinden önceki jenerasyona göre daha farklı şartlarda yaşadığından edinilen bilgi, beceri bireyleri farklı kılmaya yetmektedir. Ayrıca şimdilerde yaşanan dijital teknolojinin yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası haline

gelmesi ortaya çıkan yeni jenerasyonları bir önceki jenerasyolardan ayırmaya yetmektedir.

Dijital teknolojinin fazlaca kullanıldığı zamanda dünyada var olmak beraberinde farklı beklentilere sahip olmayı da gerektirmektedir. Hem iş görenlerin hem de iş dünyasının beklentileri tümüyle değişmektedir. Özellikle yeni neslin çalışma hayatından beklentilerini anlamak ve onlara uygun iş alanları oluşturabilmek ise genel anlamda ülke sorunu haline gelmiştir.

Sabuncuoğlu'na göre (2009) çalışanların işletmelerde nitelikli sonuçlar yaratması adına uygulanacak eğitim programlarında bilgi, beceri, davranışlarda değişim sağlanması, iş görenlerin yeteneklerine göre yönlendirilmesi, kişilerde iş tatmini ve sadakat duygularının oluşması adına emek verilmesi amaçlanmaktadır. Bireylerin hayatları boyunca sürecek olan eğitimin iletişim, yenilik ve teknolojik odaklı olması iş dünyasındaki dönüşümün eğitim sistemiyle mümkün olduğunu göstermektedir.

Türkiye de dünya etkileşimi dahilinde bir değişim süreci yaşamaktadır. Toplumun ve toplumda yaşayanların yükseköğretim sisteminden beklentileri de her geçen gün farklılaşmaktadır. Gelişmiş ülkelerde başlayan bilgi toplumu (knowledge society) geçiş süreci, bilgi ekonomisi (knowledge economy) kavramıyla yeni bir global yapıyı oluşturmaktadır. Bu yapı da kişilerin ekonomik gücü, bilgi ve öğrenim düzeyleriyle ölçülürken ülkelerin gücü de beşeri ve sosyal sermayeleri ile ölçülmektedir (Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi, 2007:13).

Toplumsal değişimin hızına bağlı olarak gençlerin dünyaya, yaşama ve insanlığa bakış açıları değişmekte ve kendilerine ait tutum, davranış, duygu ve düşünceleri yeniden biçimlenmektedir. Bununla birlikte kitle iletişim araçlarının toplum yapılarında ve kültürel dönüşümlerde etkisi olduğunu ve yeni neslin sıklıkla bu mecraları tükettiğini de söylemek mümkündür. Bu tüketim karşısında meslek alanlarında oluşan çeşitlilik ve yapılagelen mesleklerdeki nitelik ve nicelik revizyonu mesleki eğitim anlamında da değişimlere ayak uydurmalarını sağlamaya yardımcı olacaktır (Şahin, 2010: 3).

Yeni neslin karşı karşıya kaldığı bu değişim sürecinde etki altında kalan en önemli alanlar eğitim dünyası ile iş dünyasıdır. Bireylerin yaşadıkları çevreye uyum sağlamasını kolaylaştırmak eğitim sisteminde yapılacak yenilikler-değişiklikler ile mümkündür. Toplumda ve iş dünyasında var olabilmek için eğitim döneminin aktif ve verimli geçirilmesi gerekmektedir. Bu dönemin verimli geçirilebilmesinin ilk koşulu ise eğitim politikalarının ve yöntemlerinin gözden geçirilmesi ile doğru orantılıdır.

Gençlerin kavrama ve anlama kapasitelerindeki farklılıkları doğuran değişim sonucunda beklentilerinin de şekillendiğini söylemek mümkündür. Teknolojinin getirdiği yenilikler ile beden gücü yerine beyin gücü ile çalışmaya başlayan nesiller için çalışma koşullarındaki esneklik önem arz etmektedir.

BÖLÜM 2. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve toplanan verilerin analizini ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma, farklı program ve bölümlerde okuyan meslek yüksekokulu öğrencilerinin meslek algılarının, gelecek-sektörel beklentilerinin 3+1 uygulamalı eğitim modeli çerçevesindeki görüş ve farkındalıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Bu kapsamda Sakarya Meslek Yüksekokulu'nun uyguladığı 3+1 eğitim modeli çalışmalarının, vermiş olduğu eğitim öğretimin öğrencilerin görüşleri alınarak beklentileri ile örtüşüp örtüşmediğini belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından literatür taraması yapılarak niceliksel veri toplama yöntemi olan anket tekniği uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

2018-2019 Yükseköğretim verilerine göre; Türkiye'de devlet üniversitelerine bağlı 894, vakıf üniversitelerine bağlı 108 ve Vakıf Meslek Yüksekokulları'nda 5 olmak üzere toplam 1007 MYO bulunmaktadır. Belirtilen MYO'lar arasında 3+1 Uygulamalı Eğitim Modelini ortaya atan ve 2011-2012 eğitim öğretim döneminde ilk uygulayan Sakarya Meslek Yüksekokulu araştırmaya örnek olarak seçilmiştir.

Yapılan çalışmalar ekseninde +1 uygulama modeline geçen üniversiteler arasında; Pamukkale Üniversitesi, Burdur Mehmet Akif Üniversitesi, Başkent Üniversitesi, Trakya Üniversitesi, Kırklareli Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Hitit Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, Bilecik Üniversitesi, Bolu Abant İzzet Baysal üniversitesi, Beykoz Üniversitesi, Yalova Üniversitesi ve Manisa Celal Bayar Üniversitesi yer almaktadır.

Araştırma, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesine bağlı Sakarya Meslek Yüksekokulunda 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan öğrencileri kapsamaktadır. Bu MYO'da 18 farklı bölümde toplam 4.691 öğrenci bulunmaktadır.

Basın ve Yayıncılık, Bilgisayar Programcılığı, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Çevre Koruma ve Kontrol, Elektrik, Elektronik Teknolojisi, Endüstriyel Kalıpcılık, Gaz ve Tesisatı Teknolojisi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım, İnşaat Teknolojisi, İşletme Yönetimi, Lojistik, Makine, Makine, Resim ve Konstrüksiyon, Mekatronik, Metalurji, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Parekende Satış ve Mağaza Yönetimi bölümleri içerisinde; Teknik Programlarda 2.945, İktisadi ve İdari Programlarda ise 1.746 öğrenci öğrenim görmektedir. Sakarya MYO’da öğrenim gören öğrencilerin 1.204’ü kız, 3.487’si erkektir. Birinci sınıfta öğrenim gören toplam öğrenci sayısı 1.890 ve ikinci sınıfta öğrenim gören toplam öğrenci sayısı ise 2.801’ dir.

Araştırmanın örneklemini henüz mesleki uygulama aşamasına geçmemiş olmaları nedeniyle birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 1890 1. Sınıf öğrencisinin 1010’una ulaşılmış ve anket uygulanmıştır.

Veriler ve Toplanması

Veri toplama aracı olarak “MYO Öğrencilerinin 3+1 Eğitim Modeline Bakışı ve Öğrencilerin Mesleki Beklentilerinin İncelenmesi” anketi kullanılmıştır. Anket formu literatür taramasında elde edilen veriler ışığında araştırmacı tarafından hazırlanmış ve öncelikle örneklemden seçilen 21 önlisans öğrencisine yüzyüze uygulanarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve anket formuna son hali verilmiştir.

Anket, araştırmacı eşliğinde 8-24 Mayıs 2019 da öğrencilere dağıtılmış ve öğrenciler tarafından yaklaşık 10 dakikada doldurularak teslim alınmıştır. Toplamda 1010 öğrenciye uygulanan ankette eksiksiz bir şekilde doldurulan ve sağlıklı veri içerdiği düşünülen 402 tanesi analiz edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmada anket tekniğiyle elde edilen veriler SPSS 20 istatistik paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırma verilerinin çözümlemesinde frekans (f), yüzdelik (%), aritmetik ortalama (x), standart sapma (SS) ve t testi kullanılmıştır.

Anketin birinci bölümünde MYO öğrencilerinin verdikleri yanıtlar ile öğrencilerin öğrenim hayatları sonrasında akademik ve iş dünyasına yönelik

hedeflerinin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. İkinci bölüme verilen yanıtlar çerçevesinde 3+1 eğitim modeliyle öğrencilerin kişisel kariyerlerindeki yerini, meslek seçimlerindeki etkisini, mesleki yeterliliklerinin ne derece etkileneceği saptanmaya çalışılmıştır. Üçüncü ve son bölümde ise öğrencilerin verdikleri yanıtlar ile 3+1 eğitim modeli kapsamında yerleşecekleri iş yerlerindeki çalışma ortamı beklentilerinin nasıl olduğu, iş yerinden kazanılması beklenen deneyimlerin ve iş yerinin öğrenciye mesleki anlamdaki katkısı öğrenilmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM 3. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesine bağlı Sakarya Meslek Yüksekokulu'nda okuyan ve araştırmaya katılan öğrencilerle ilgili demografik bilgilere, araştırmada kullanılan anket ile elde edilen verilere ve bu verilere ilişkin istatistiksel bulgulara yer verilmiştir.

Bulgular

Anketin Güvenilirliği ve Geçerliliği:

Anket çalışması için yapılan güvenilirlik ve faktör analizlerinin sonuçları aşağıdaki gibidir:

Tablo 4. KMO and Bartlett's Test

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0,879
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	10086,152
	df	1953
	Sig.	0,000

Tablo 4'e bakıldığında KMO (Kaiser-Mayer-Olkin) değeri, 0,879 görülmektedir. KMO değeri 0,50 ile 0,59 arasında ise zayıf; 0,60 ile 0,69 arasında ise orta; 0,70 ile 0,79 arasında ise iyi; 0,80 ile 0,89 arasında ise çok iyi ve 0,90 ve üzerinde ise mükemmel olarak kabul edilir (George ve Mallery 2001'den Akt: Yaratın 2017:231). Bu bilgilerden çıkarılan sonuca göre yapılan anketin KMO değerinin çok iyi olarak kabul edilmektedir. Bartlett değerinin ise 0,05 in altında olduğu ve faktör analizinin yapılabildiği görülmüştür.

Elde edilen veriler doğrultusunda ölçeğin güvenilirliğini ölçmek için ise Cranbach's Alpha analizi yapıldığında sonuç aşağıdaki gibidir:

Tablo 5. Güvenilirlik İstatistiği

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
0,899	63

Tablo 5'e bakıldığında Cranbach's Alpha (Güvenilirlik İstatistiği) analizi sonucu 0,899 olarak bulunmuştur. Bu katsayı ölçeğin çok iyi derecede güvenilir olduğunu göstermektedir. (Punch, 2016:96)

Yapılan anket, teknik ve sosyal bölümler şeklinde ayrıştırılmış olup öğrencilerin demografik bilgilerinin, gelecek hedeflerinin, 3+1 uygulamalı eğitim modeline bakışlarının ve bu eğitim modeli kapsamında hem işyerinden hem de MYO'dan beklentilerinin değerlendirmeleri aşağıdaki gibidir;

Tablo 6. Cinsiyeti

Program Türü	N	Kadın		Erkek	
		n	%	n	%
Teknik	190	23	5,7%	167	41,5%
Sosyal	212	123	30,6%	89	22,1%
Toplam	402	146	36,3%	256	63,7%

Ankete katılan öğrencilerin %47,2'si teknik bölümlerde, %52,7'si sosyal bölümlerde öğrenim görmektedir. Sosyal bölümlerde öğrenim gören erkek öğrencilerin sayısı 89, kadın öğrencilerin ise 123' tür. Teknik bölümlerde okuyan erkek öğrencilerin sayısı 167 iken kadın öğrencilerin sayısı 23'tür. Bu öğrencilerin %63,7'si erkek, %36,3'ü kadındır. Anketi yanıtlayan öğrencilerin çoğunluğu %41,5 ile teknik bölümlerde okuyan erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 7. Ailenin İkamet Yeri

Program Türü	N	Sakarya		Sakarya dışı	
		n	%	n	%
Teknik	190	91	22,6%	99	24,6%
Sosyal	212	107	26,6%	105	26,1%
Toplam	402	198	49,3%	204	50,7%

Ankete yanıt veren teknik bölüm öğrencilerinin %22,6'sı Sakarya'da ikamet ediyorken %24,6'sı Sakarya dışında ikamet etmektedir. Sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin %26,6'sı Sakarya'da yaşamakta ve %26,1'i Sakarya dışında yaşamaktadır. Ankete katılım gösteren öğrencilerin %49,3'ü Sakarya'da ikamet ediyorken %50,7'si Sakarya dışında ikamet etmektedir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunu %26,6 ile Sakarya'da ikamet eden ve sosyal bilimleri okuyan öğrenciler oluşturmaktadır.

Tablo 8. Yaşı

Program Türü	N	18-20		21-23		24-26		27-29		30 ve üzeri	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Teknik	190	125	31,1%	55	13,7%	4	1,0%	2	0,5%	4	1,0%
Sosyal	212	144	35,8%	51	12,7%	8	2,0%	3	0,7%	6	1,5%
Toplam	402	269	66,9%	106	26,4%	12	3,0%	5	1,2%	10	2,5%

Katılımcıların %66,9'unun 18-20 yaş aralığında, %26,4' ünün 21-23 yaş aralığında, %3'ünün 24-26 yaş aralığında, %1,2'sinin 27-29 yaşa aralığında, %2,5'inin ise 30 ve üzeri yaş aralığında olduğu görülmektedir. Anketi yanıtlayan teknik bölüm öğrencilerinin çoğunluğu (%31,1) ile sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğu (%35,8) 18-20 yaş aralığındadırlar. Çoğunluğun %66,9'u 18-20 yaş aralığında olduğunu görmek öğrencilerin liseden sonra hemen MYO'ya geldiğini ve eğitimlerine aralıksız devam ettiklerini göstermektedir. Ankete yanıt verenlere bakıldığında çoğunluğu Z olmakla birlikte ve Y kuşağı da yer almaktadır.

Tablo 9. Barınılan Yer

Program Türü	N	Evde ailemle		Evde arkadaşlarımla		Devlet yurdu		Özel yurt		Diğer	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Teknik	190	90	22,4%	19	4,7%	16	4,0%	52	12,9%	13	3,2%
Sosyal	212	105	26,1%	31	7,7%	16	4,0%	48	11,9%	12	3,0%
Toplam	402	195	48,5%	50	12,4%	32	8,0%	100	24,9%	25	6,2%

Ankete katılan öğrencilerin %48,5'inin evde ve ailesiyle birlikte yaşadığı görülmekte olup %51,5'inin evde arkadaşlarıyla, devlet ya da özel yurtda ve diğer barınma imkanlarından faydalandığı anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin %48,5 ile çoğunluğu evde aileleri ile yaşamaktadır. Bunu %24,9 ile özel yurt %12,4 ile evde

arkadaşlarıyla ve %8,0 ile devlet yurdu takip etmektedir. Bu verilere göre çoğunluğu 18-20 yaş aralığında olan öğrencilerden ikamet yeri Sakarya olan 198'inin 195'i evde ailesiyle birlikte yaşadığı %51,5'lik dilimi oluşturan diğer öğrencilerin ise evde aileleri ile birlikte yaşamak dışındaki yaşam alanlarında (evde arkadaşlarıyla, devlet yurdu, özel yurt ve diğer) yaşadığı görülmektedir.

Tablo 10. Okumakta Olunan Bölümün Tercih Sıralaması

Program Türü	N	Birinci		İkinci		Üçüncü		Dört ve daha fazlası	
		n	%	n	%	n	%	N	%
Teknik	190	92	22,9%	30	7,5%	14	3,5%	54	13,4%
Sosyal	212	61	15,2%	28	7,0%	21	5,2%	102	25,4%
Toplam	402	153	38,1%	58	14,4%	35	8,7%	156	38,8%

Öğrencilere okudukları bölümün kaçınıcı tercihi olduğu sorulduğunda; verilen yanıtlarda teknik bölüm öğrencilerinin %22,9'unun okudukları bölümün ilk tercihleri olduğunu, bunu takiben sırasıyla %13,4'ünün tercih sıralamasında dört ve daha fazlasıyla, %7,5'inin ikinci ve %3,5'inin okudukları bölümün üçüncü tercihi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğu %25,4'ü dört ve daha fazla tercih ile okuduğu bölüme yerleştirilmiştir. Bu öğrenciler sırasıyla %15,2 ile birinci tercihlerine, %7,0 ile ikinci tercihlerine ve %5,2 ile üçüncü tercihleri olan bölümlerde öğrenim görmektedirler.

Katılımcıların %38,1'inin okuduğu bölüm ilk tercihi iken %14,4'ünün ikinci, %8,7'sinin üçüncü, %38,8'inin dördüncü ve daha fazla tercih sıralaması ile MYO' ya yerleştiği anlaşılmaktadır. Sonuçlardan görüldüğü üzere dört ve daha fazla tercih sıralamasıyla okulda öğrenim gören öğrenciler %38,8 iken bunu birinci tercihi olan öğrenciler %38,1 ile takip etmektedir. Eğitim sistemimizin birden fazla tercihi mümkün kılması öğrencilerin tercihlerindeki çeşitliliğin sebebi olmaktadır. Ayrıca gençlerin tercihlerinin bilinçli yapıp yapılmadığı farklı çalışmalarla sorgulanabilir.

Tablo 11. Okumakta Olunan Bölümün İdeallerdeki Bölüm Olup Olmadığı

Program Türü	N	Evet		Hayır		Kararsızım	
		n	%	n	%	N	%
Teknik	190	77	19,2%	39	9,7%	74	18,4%

Sosyal	212	70	17,4%	62	15,4%	80	19,9%
Toplam	402	147	36,6%	101	25,1%	154	38,3%

Anketi yanıtlayanların %47,3'ü teknik bölümlerden, %52,7'si sosyal bölümlerde öğrenim görmektedir. Bu öğrencilerin %19,2'sinin idealindeki teknik bölümü okuduğunu, %9,7'sinin idealindeki teknik bölümü okumadığını ve %18,4'ünün bu konuda kararsız bir tutum sergiledi görülmektedir. Öğrencilerin %17,4'ünün idealindeki sosyal bölümü okuduğunu, %15,4'ünün idealindeki sosyal bölümü okumadığını ve %38,3'ünün bu konuda yine kararsız kaldığı anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin kararsızlığı iki bölümde de belirgindir ve toplamda çoğunluğu oluşturmaktadır.

Tablo 12. Öğrencilerin Üniversiteyi Tercihlerinde Rol Oynayan Kriterler

Program Türü	N	Aile ısrarı		Başka Üniv. Kazanamama korkusu		Bölümün iyi olması		Coğrafi yakınlık		İş bulma imkanı	
		n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
Teknik	190	18	4,5%	18	4,5%	52	12,9%	54	13,4%	48	11,9%
Sosyal	212	15	3,7%	25	6,2%	38	9,5%	85	21,1%	49	12,2%
Toplam	402	33	8,2%	43	10,7%	90	22,4%	139	34,6%	97	24,1%

Ankete katılan ve teknik bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin %13,4'ü yakınlık, %12,9'u bölümün iyi olması sebebiyle okudukları MYO'yu tercih etmişken %11,9'u iş bulma imkanının avantajını düşünerek, %4,5'i aile ısrarı ve yine aynı oran ile başka üniversiteyi kazanamama korkusu ile meslek yüksekokulunu tercih etmiştir. Anketi yanıtlayan sosyal bölümler öğrencilerinin %21,1'i coğrafi yakınlık, %12,2'si iş bulma imkanı, %9,5'i bölümün iyi olması sebebiyle, %6,2'si başka üniversiteyi kazanamama korkusu ve %3,7'si aile ısrarı dolayısıyla öğrenim gördükleri MYO'yu tercih etmiştir.

Ankete katılan tüm öğrencilerin çoğunluğu %34,6'sı coğrafi yakınlık sebebiyle ve bunu takiben %24,1'i iş bulma imkanı sağlaması düşüncesiyle meslek yüksekokulunu tercih etmiştir.

Tablo 13. Öğrencilerin Üniversite Tercihlerini Kendi İstekleriyle Yapmış Olup Olmamları

Program Türü	N	Evet		Hayır	
		n	%	n	%
Teknik	190	173	43,0%	17	4,2%
Sosyal	212	181	45,0%	31	7,7%
Toplam	402	354	88,1%	48	11,9%

Anketi yanıtlayan teknik bölümler öğrencilerinin %43,0'ı okudukları bölümü kendi istekleri ile tercih etmişken, %4,2'sinin tercihlerinin bireysel olmadığı görülmektedir. Sosyal bölümler öğrencilerinin %45,0'ının öğrenim gördükleri bölüm bireysel tercihleri iken %7,7'sinin kendi istekleri dışında bölümlerini tercih ettikleri görülmektedir. Ankete katılan tüm öğrencilerin %88,1'i okuduğu bölümü kendi isteği ile tercih etmişken %11,9'u okuduğu bölümü kendi isteği dışındaki faktörleri dikkate alarak tercihte bulunduğu anlaşılmaktadır. Çoğunluğunu 18-20 yaş aralığındaki gençlerin oluşturduğu öğrencilerin üniversite tercihlerinde söz sahibi olduklarını ve kendi istekleri ile MYO'da eğitim aldıkları görülmektedir.

Tablo 14. Öğrencilerin Eğitim Gördükleri MYO'da 3+1 Eğitim Modelinin Uygulandığından Haberdar Olup Olmamaları

Program Türü	N	Evet		Hayır	
		n	%	n	%
Teknik	190	113	28,1%	77	19,2%
Sosyal	212	118	29,4%	94	23,4%
Toplam	402	231	57,5%	171	42,5%

Öğrencilere eğitim gördükleri MYO'da 3+1 uygulamalı eğitim modelinin uygulandığından haberdar olup olmamaları sorulduğunda; verilen yanıtlarda teknik bölümler öğrencilerinin %28,1'i 3+1 eğitim modelini bilerek MYO'yu tercih etmiş olup %19,2'sinin uygulamalı eğitim modeli konusunda habersiz olduğu görülmektedir. Sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin %29,4'ü 3+1 uygulamalı eğitim modelinden haberdarken %23,4'ünün bu konuda fikir sahibi olmadığı anlaşılmaktadır. Ankete katılan tüm öğrenciler nezdinde bakılacak olursa %57,5'inin eğitim modelini bildiği %42,5'inin uygulamalı eğitim modelini bilmediği saptanmıştır. Bu verilere göre 3+1 eğitim modelinden haberdar olanlar ve olmayanlar arasındaki farkın %15.0 oranında olduğu saptanmış ve bu oranın sıfıra yakın olması ve tüm öğrencilerin sistemden haberdar olması adına gerekli çalışmaların yapılmasına öncelik verilebilir.

MYO öğrencilerinin gelecek hedeflerine yönelik ifadelerine verdikleri yanıtlar, teknik ve sosyal bölümler olarak ayrıştırılmış olup yapılan yorum ve değerlendirmeleri aşağıdaki gibidir;

Tablo 15. Mezun Olduktan Sonra Eğitim Hayatına Öğrenim Görülen Alanın Lisans Programından Devam Etme İsteği İfadesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	38	9,5
Katılmıyorum	26	6,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	97	24,1
Katılıyorum	90	22,4
Kesinlikle katılıyorum	151	37,6
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin %37,6'sı mezun olduktan sonra eğitim hayatlarına alanlarının lisans programından devam etmek istedikleri ifadesine 'kesinlikle katılıyorum' yanıtını vermişken %24,1'i kararsız kalmış, % 22,4'ü 'katılıyorum', % 9,5'i 'kesinlikle katılmıyorum' ve %6,5'inin 'katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %60,0'lık oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin mezuniyetleri ile birlikte alanlarındaki bir lisans programından eğitim hayatlarına devam etmek istedikleri görülmektedir.

Tablo 16. Mezun Olduktan Sonra Eğitim Hayatına Farklı Bir Lisans Programı ile Devam Etme İsteği İfadesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	110	27,4
Katılmıyorum	66	16,4
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	114	28,4
Katılıyorum	59	14,7
Kesinlikle katılıyorum	53	13,2
N	402	100,0

Ankete cevap veren öğrencilerin, mezun olduktan sonra eğitim hayatlarına farklı bir lisans programından devam etme isteği ifadesine çoğunluğu oluşturan %28,4'ünün 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını verdiği görülmektedir. %27,4'ünün 'kesinlikle katılmıyorum', %16,4'ünün 'katılmıyorum', %14,7'sinin 'katılıyorum' ve

%13,2'sinin 'kesinlikle katılıyorum' yanıtlarını verdikleri ve bu ifade için katılımcı öğrencilerin mezuniyetleri sonrasında alanları dışında bir lisans programından eğitim hayatlarına devam etmek istemedikleri ve tercih ettikleri mesleğe hemen başlama eğiliminde oldukları görülmektedir..

Tablo 17. Mezuniyet Sonrası Eğitim Görülen Alanda Hemen İş Bulabilme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	45	11,2
Katılmıyorum	48	11,9
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	131	32,6
Katılıyorum	114	28,4
Kesinlikle katılıyorum	64	15,9
N	402	100,0

Katılımcıların mezun olduktan sonra eğitim gördükleri alanda hemen iş bulabileceği düşüncesine %44,3'lük çoğunluğun olumlu yaklaştığını 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %32,6'sı 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını vererek bu konuda kararsız olduklarını göstermektedirler. Mezun olduktan sonra eğitim gördüğüm alanda hemen iş bulabileceğimi düşünüyorum ifadesine, öğrencilerin %23,1'inin ise olumsuz yaklaştığı ve 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtı verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin MYO'yu tercih etme sebeplerinden olan iş bulabilme ihtimalinin gerçekleşebilmesi üzerinde daha fazla çalışılabilir ve sonucunda MYO'nun iş garantili okul olarak lanse edilmesinin önü açılabilir.

Tablo 18. Mezuniyet Sonrası İş Yeri Uygulaması Yapılan İşletmede Çalışmayı İsteme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	39	9,7
Katılmıyorum	43	10,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	127	31,6
Katılıyorum	114	28,4
Kesinlikle katılıyorum	79	19,7
N	402	100,0

Ankete yanıt veren öğrencilerin 3+1 eğitim modeli ile uygulama yapacakları iş yerinde mezuniyetleri sonrasında çalışmayı isteme düşüncesine %48,1'inin 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %31,6'sının 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %20,4'ünün ise 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %48,1'lik çoğunluğun 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile yerleştirilecekleri iş yerlerinde mezuniyet sonrasında görev almayı istedikleri ve mezuniyetleri ile birlikte iş dünyasına hemen atılmak istedikleri ve iş dünyasında risk almak istemedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 19. Mezuniyet Sonrası Herhangi Bir İşletmede Herhangi Bir Bölümde Çalışmayı İsteme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	116	28,9
Katılmıyorum	99	24,6
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	95	23,6
Katılıyorum	67	16,7
Kesinlikle katılıyorum	25	6,2
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin çoğunluğu olan %53,5'inin mezuniyetleri sonrasında herhangi bir işletmede ve herhangi bir bölümde çalışmayı isteme ifadesine 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtını verdiği, %23,6'sının 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtıyla kararsız kaldığı görülmektedir. %22,9'u ise bu ifadeyi 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', şeklinde yanıtlamıştır. Bu verilere göre MYO'da öğrenim gören öğrencilerin çalışma hayatlarında hedeflerine ve alanlarına yönelik bir iş hayatı beklentisinde oldukları görülmektedir. Herhangi bir işletme ve herhangi bir iş mantığında olmamaları gerçek hedeflerinin olduğunu ve hedefledikleri alanda yer almak istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 20. Mezuniyet Sonrası Kamu Sektöründe Çalışmayı İsteme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	51	12,7
Katılmıyorum	60	14,9
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	127	31,6
Katılıyorum	89	22,1

Kesinlikle katılıyorum	75	18,7
N	402	100,0

Katılımcıların %40,8'inin mezuniyetleri sonrasında kamu sektöründe çalışmayı isteme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', %31,6'sının 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ve %27,6'sının 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtını vermiş oldukları görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %40,8'lik dilimin kamu sektöründe çalışmayı istediği ve bu sektörle toplumda yer edinen bir düşünceyle hayatlarını garanti altına almak istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 21. Mezuniyet Sonrası Özel Sektörde Çalışmayı İsteme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	42	10,4
Katılmıyorum	42	10,4
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	150	37,3
Katılıyorum	96	23,9
Kesinlikle katılıyorum	72	17,9
N	402	100,0

Ankete yanıt veren öğrencilerin %41,8'i mezuniyetleri sonrasında özel sektörde çalışmayı isteme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', %37,3'ü 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ve %20,8'i 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtını vermiştir. %41,8'lik çoğunluğun özel sektörü deneyimlemek istemeleriyle kendilerine sürekli yenilik katma fikrinde olduklarını ve çalışma hayatlarında riske açık oldukları söylenebilir.

Tablo 22. Mezuniyet Sonrası Ücretli Çalışan Olmak Yerine Kendi İşini Kurup Çalışmayı İsteme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	52	12,9
Katılmıyorum	66	16,4
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	114	28,4
Katılıyorum	75	18,7
Kesinlikle katılıyorum	95	23,6
N	402	100,0

Katılımcıların %42,3'ünün mezuniyet sonrasında ücretli çalışan olmak yerine kendi işini kurup çalışma fikrine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdikleri, %29,3'ünün 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', %28,4'ünün 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ifadesiyle çekimser yanıt verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %42,3'lük çoğunluğun birer girişimci adayı olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca üretime katılan, yaratıcı, risk alan ve kendi işinin patronu olma düşüncesinin katılımcı gençlerde ağır bastığı söylenebilir.

Tablo 23. Mezuniyet Sonrası Yurt Dışında Okumak İsteme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	107	26,6
Katılmıyorum	95	23,6
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	84	20,9
Katılıyorum	52	12,9
Kesinlikle katılıyorum	64	15,9
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin mezuniyetleri sonrasında yurt dışında okumak isteme düşüncesine %50,2' si 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', yanıtını vermişken, %28,8'i 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', %20,9'unun ise 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Bu verilere göre %50,2'lik çoğunluğun oluşturan MYO öğrencilerinin yurt dışında okumak gibi bir düşüncesinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 24. Mezuniyet Sonrası Yurt Dışında Çalışmak İsteme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	100	24,9
Katılmıyorum	77	19,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	89	22,1
Katılıyorum	64	15,9
Kesinlikle katılıyorum	72	17,9
N	402	100,0

Anketi cevaplayan öğrencilerin mezuniyetleri sonrasında yurt dışında çalışmak isteme düşüncesine %44,1'i 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', yanıtını vermişken, %33,8'i 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', %22,1'inin ise 'ne

katılıyorum ne katılmıyorum’ şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Katılımcı MYO öğrencilerinin çoğunluğunu oluşturan %44,1’inin yurt dışında çalışmak gibi bir düşüncesinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 25. Mezuniyet Sonrasında Herhangi Bir Kariyer Planım Yok İfadesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	236	58,7
Katılmıyorum	56	13,9
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	55	13,7
Katılıyorum	36	9
Kesinlikle katılıyorum	19	4,7
N	402	100,0

Ankete yanıt veren öğrencilerin mezuniyetleri sonrasında herhangi bir kariyer planlarının olmadığı düşüncesine %72,6’ sı ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’, yanıtını vermişken, %13,7’si ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’, %13,7’si ise ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %72,6’sının geleceği ile ilgili bir kariyer planının olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 26. 3+1 Uygulamasının Kariyer İçin Gerekli Olduğu Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	30	7,5
Katılmıyorum	23	5,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	97	24,1
Katılıyorum	133	33,1
Kesinlikle katılıyorum	119	29,6
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin çoğunluğu olan %62,7’sinin 3+1 uygulamalı eğitim modelinin kariyerleri için gerekli olduğu düşüncesine ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’ yanıtını verdiği, %24,1’inin ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’, ifadesiyle kararsız kaldığı ve %13,2’sinin ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’, cevabıyla uygulamalı eğitim modelinin gerekli olup olmadığını ortaya koydukları görülmektedir. %62,7’lik oranın uygulamalı eğitim modelini benimsediğini ve öğrencilerin bu eğitim modelinden ümitli olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 27. 3+1 Uygulamasının Kişisel Becerilerime Olumlu Katkı Sağlayacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	18	4,5
Katılmıyorum	26	6,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	78	19,4
Katılıyorum	145	36,1
Kesinlikle katılıyorum	135	33,6
N	402	100,0

Ankete cevap veren öğrencilerin çoğunluğu olan %69,7'sinin 3+1 uygulamalı eğitim modelinin kişisel becerilerine olumlu katkı sağlayacağı düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını vermiştir. %19,4'ünün 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %11,0'ının 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabıyla uygulamalı eğitim modelinin kişisel becerilerine olumlu katkı sağlamayacağı fikrini benimsedikleri görülmektedir. Bu eğitim modelinin teorik bilgileri destekleyen pratik uygulamalar sayesindeki gidişatı bilgi-beceri kazanımlarını olağan kılmaktadır.

Tablo 28. 3+1 Uygulamasıyla Okulda Alınan Teorik Bilginin İşyerinde Uygulanabileceği Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	27	6,7
Katılmıyorum	38	9,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	86	21,4
Katılıyorum	150	37,3
Kesinlikle katılıyorum	101	25,1
N	402	100,0

Ankete yanıt veren öğrencilerin 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile okulda aldıkları teorik bilgiyi iş yerinde uygulayabilecekleri düşüncesine %62,4'ünün 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %21,4'ünün 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %16,2'sinin ise 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. Örneklem içindeki %62,4'lük çoğunluğun 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile okulda aldıkları teorik bilgiyi iş yerinde uygulayabileceklerini düşündükleri görülmektedir.

Tablo 29. 3+1 Uygulama Süresinin Kariyer İçin Yeterli Olduğu Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	37	9,2
Katılmıyorum	71	17,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	136	33,8
Katılıyorum	103	25,6
Kesinlikle katılıyorum	55	13,7
N	402	100,0

Öğrencilere 3+1 uygulama süresinin kariyer başlangıçları için yeterli olup olmadığı sorulduğunda; zorunlu olan uygulama süresinin (4 ay) kariyerleri için yeterli olduğu düşüncesine %39,3 öğrenci ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’, yanıtını vermişken, %33,8’inin ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’, %26,7’unun ise ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Katılımcı MYO öğrencilerinin %39,3’lük dilimini oluşturan öğrencilerin 3+1 uygulama süresinin kariyerleri için yeterli olduğunu düşüncesini benimsedikleri %33,8’inin ise eğitim modelinin gereği olan uygulama bölümünü deneyimlemedikleri için kararsız kaldıkları görülmektedir.

Tablo 30. 3+1 Uygulamasının İşyeri Uyum Sürecini Kısaltabileceği Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	20	5
Katılmıyorum	53	13,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	121	30,1
Katılıyorum	141	35,1
Kesinlikle katılıyorum	67	16,7
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %51,8’inin 3+1 uygulamalı eğitim modelinin kariyerlerinde işyeri uyum sürecini kısaltabileceği düşüncesine ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’ yanıtını verdiği, %30,1’inin ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’, ifadesiyle kararsız kaldığı ve %18,2’sinin ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’, cevabıyla uygulamalı eğitim modelinin kariyer süresince iş yeri uyum sürecini kısaltabileceği düşüncesinde olmadığını ortaya koydukları görülmektedir. %51,8’lik oranın uygulamalı eğitim modelinin kariyer

süresinde alışma süresini kısaltacağı ve kolay adaptasyon sağlama açısından faydalı olduğunu düşündükleri görülmektedir.

Tablo 31. 3+1 Uygulamasının Mesleği Sevmeye Faydalı Olacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	23	5,7
Katılmıyorum	42	10,4
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	93	23,1
Katılıyorum	153	38,1
Kesinlikle katılıyorum	91	22,6
N	402	100,0

Katılımcıların %60,7'sinin 3+1 uygulamasının mesleği sevmeye faydalı olacağı fikrine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdikleri, % 23,1'inin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ifadesiyle çekimser cevap verdikleri ve %16,7'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', şeklinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %60,7'lik çoğunluğun seçtiği mesleği sevmeye ilk adım olarak uygulamalı eğitim ile deneyimleyecekleri iş yeri uygulama sürecini işaret ettikleri görülmektedir.

Tablo 32. 3+1 Uygulaması Kişisel Network'ü Artırmaya Katkı Sağlayacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	18	4,5
Katılmıyorum	40	10
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	106	26,4
Katılıyorum	166	41,3
Kesinlikle katılıyorum	72	17,9
N	402	100

3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli ile kişinin iş çevresini artırmasına katkı sağlayacağı ve sosyal ağları genişleteceği fikrine %59,2'si 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', yanıtını vermişken, %26,4'ünün 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %14,5'inin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %59,2'si mesleki uygulama sayesinde görevlendirilecekleri işletmelerin kendilerindeki sosyal ağları artırmaya olumlu anlamda katkı sağlayacaklarını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 33. 3+1 Uygulamasının Etkili İletişim Kurma Becerilerini Geliştirilebileceği Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	11	2,7
Katılmıyorum	33	8,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	75	18,7
Katılıyorum	184	45,8
Kesinlikle katılıyorum	99	24,6
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin büyük çoğunluğu olan %70,4'ünün 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile etkili iletişim kurma becerilerinin geliştirebileceği düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdiği, %18,7'sinin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %10,9'unun 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabıyla uygulamalı eğitim modelinin etkili iletişim kurma becerilerini geliştirmede faydalı olmadığı düşüncesinde olduklarını ortaya koymaktadır. %70,4'lük çoğunluğun bu model ile etkili iletişim becerilerini geliştirme konusunda fayda beklentisinde olduğu saptanmıştır.

Tablo 34. 3+1 Uygulaması İle İş Hayatında Daha Çabuk Varolunacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	13	3,2
Katılmıyorum	37	9,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	92	22,9
Katılıyorum	173	43
Kesinlikle katılıyorum	87	21,6
N	402	100,0

Ankete katılım sağlayan öğrencilerin 3+1 uygulamasıyla iş hayatında daha çabuk varolunacağı düşüncesine %64,6'sı 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', yanıtını vermişken, %22,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %12,4'ünün 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %64,6'sı mesleki uygulama sayesinde

işletmelerde kendilerine yer edinebilecekleri ve dolayısıyla iş dünyasında daha çabuk varolacaklarını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 35. 3+1 Uygulamasının Meslek Seçimini Şekillendirmede Faydalı Olacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	19	4,7
Katılmıyorum	30	7,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	89	22,1
Katılıyorum	174	43,3
Kesinlikle katılıyorum	90	22,4
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %65,7'sinin 3+1 uygulamasının meslek seçimini şekillendirmede etkili olacağı düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdiği, %22,1'inin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %12,2'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabıyla 3+1 uygulamasının meslek seçimini şekillendirmede faydalı olmadığı düşüncesinde olduklarını ortaya koymaktadır. %65,7'sinin çoğunluğun bu model ile meslek seçimini daha doğru yapabilecekleri ve bu seçim esnasında eğitim aldıkları meslek sektörünü deneyimleme fırsatı yakaladıklarından kariyerleri ile ilgili daha net karar verebilecekleri saptanmıştır.

Tablo 36. 3+1 Uygulamasının Meslek Yüksekokullarının Tercih Edilmesini Artıracağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	41	10,2
Katılmıyorum	47	11,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	119	29,6
Katılıyorum	127	31,6
Kesinlikle katılıyorum	68	16,9
N	402	100,0

Katılımcıların %48,5'inin 3+1 uygulamasının meslek yüksekokullarının tercih edilme durumlarını artıracağı fikrine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını

verdikleri, %41,3'ünün 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', %31,6'sının 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ifadesiyle çekimser cevap verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %48,5'lik çoğunluğun 3+1 uygulamasının MYO'ların tercih edilme durumlarına olumlu katkı sağlayacağını ve artan öğrenci sayıları ile nitelik ve nicelik bakımından önemli çıktılar elde edebileceğini işaret ettikleri görülmektedir.

Tablo 37. 3+1 Uygulamasının Özgeçmişim İçin Yararlı Olacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	16	4
Katılmıyorum	43	10,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	80	19,9
Katılıyorum	149	37,1
Kesinlikle katılıyorum	114	28,4
N	402	100,0

Ankete katılım sağlayan öğrencilerin 3+1 uygulamasının özgeçmişleri için yararlı olacağı düşüncesine %65,5'i 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', yanıtını vermişken, %19,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %14,7'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %65,5'inin 3+1 uygulamasının özgeçmişlerinde yer almasıyla kariyer başlangıçları için faydalı olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 38. 3+1 Uygulamasıyla Mesleki Tecrübe Edinileceği Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	11	2,7
Katılmıyorum	20	5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	68	16,9
Katılıyorum	165	41
Kesinlikle katılıyorum	138	34,3
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin büyük çoğunluğu olan %75,3'ünün 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile mesleki tecrübe edinilebileceği düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdiği, %16,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %7,7'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabıyla uygulamalı eğitim modeli ile mesleki tecrübe edinilmeyeceği

düşüncesinde olduklarını ortaya koymaktadır. %75,3'lük çoğunluğun bu model sayesinde mesleki tecrübe edinilebileceği görüşü saptanmıştır.

Tablo 39. 3+1 Uygulamasının Eğitim Alınan Sektörde Çalışma İsteğini Artıracağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	8	2
Katılmıyorum	40	10
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	128	31,8
Katılıyorum	145	36,1
Kesinlikle katılıyorum	81	20,1
N	402	100,0

Katılımcıların 3+1 uygulamalı eğitim modelinin eğitim aldıkları sektöre ilişkin çalışma isteklerini artıracağı düşüncesine %56,2'si 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', yanıtını vermişken, %31,8'inin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %12,0'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %56,2'lik öğrenci topluluğunun 3+1 uygulamalı eğitim modelinin, eğitim gördükleri sektöre ilişkin çalışma isteklerini artıracağını, iş dünyasında alanlarıyla ilgili kariyer sahibi olmak isteklerini göstermektedir.

Tablo 40. 3+1 Uygulamasının Mezun Olduktan Sonra İş Olanağı Sağlaması Açısından Yararlı Olacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	7	1,7
Katılmıyorum	32	8
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	96	23,9
Katılıyorum	158	39,3
Kesinlikle katılıyorum	109	27,1
N	402	100

Ankete yanıt veren öğrencilerin 3+1 uygulamalı eğitim modelinin mezun olunduktan sonra iş olanağı sağlama açısından yararlı olacağı düşüncesine %66,4'ü 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', yanıtını vermişken, %23,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ifadesiyle kararsız kaldığı, %9,7'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve

katılmıyorum’ şeklinde yanıt verdiği görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğu %66,4’ü 3+1 uygulamalı eğitim modelinin, mezun olduktan sonra kendilerine iş olanağı sağlama açısından faydalı olacağı kanaatinde olup alınan bu eğitimin iş hayatına atılımı çabuklaştıracağı fikrinde oldukları görülmektedir.

Tablo 41. 3+1 Uygulamasının İş Dünyası İle Bağlantı Kurmayı Sağlayacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	10	2,5
Katılmıyorum	20	5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	101	25,1
Katılıyorum	157	39,1
Kesinlikle katılıyorum	114	28,4
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin çoğunluğu olan %67,5’inin 3+1 uygulamasının iş dünyası ile bağlantı kurmaya katkı sağlama düşüncesine ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’ yanıtını verdiği, %25,1’inin ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’, ifadesiyle kararsız kaldığı ve %7,5’inin ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’, cevabıyla uygulamalı eğitim modelinin iş dünyasıyla bağlantı kurmayı sağlama noktasında yetersiz kaldığı düşüncesinde oldukları görülmektedir. %67,5’lik çoğunluğu kapsayan öğrenci topluluğu için 3+1 uygulamasının iş dünyası ile bağlantı kurmayı kolaylaştırdığı, zorunlu olan uygulama süresinde (4 ay) iş çevresi edinilebileceği görüşünü ortaya koymaktadır.

Tablo 42. 3+1 Uygulamasının Mezun Olduktan Sonra Karar Verme Aşamasında Gerekli Olacağı Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	16	4
Katılmıyorum	26	6,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	93	23,1
Katılıyorum	148	36,8
Kesinlikle katılıyorum	119	29,6
N	402	100,0

Katılımcıların %66,4'ünün 3+1 uygulamasının mezuniyet sonrasında yaşanan karar verme aşamasında gerekli olacağı fikrine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdikleri, %23,1'inin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ifadesiyle çekimser cevap verdikleri ve %10,5'inin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', şeklinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %66,4'lük çoğunluğun 3+1 uygulamasıyla deneyimleyecekleri bilgi ve görüşlerin mezuniyet sonrasında çalışma hayatlarındaki karar aşamalarında etkili ve gerekli olacağına inandıklarını göstermektedir.

Anketin 3. bölümünde sorgulanan: MYO öğrencilerinin 3+1 uygulamalı eğitim modeli kapsamında yerleştirileceği iş yeri beklentisine yönelik ifadelere verdikleri yanıtlar, teknik ve sosyal bölümler olarak ayrıştırılmış olup yapılan yorum ve değerlendirmeleri aşağıdaki gibidir;

Tablo 43. İş Yerinden Kurumsal Bir Kimliğe Sahip Olmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	11	2,7
Katılmıyorum	14	3,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	76	18,9
Katılıyorum	168	41,8
Kesinlikle katılıyorum	133	33,1
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin çoğunluğu olan %74,9'unun 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile yerleştirilecekleri iş yerinden kurumsal bir kimliğe sahip olmasını bekleme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdiği, %18,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %6,2'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %74,9'luk çoğunluğu oluşturan öğrenci kitlesinin uygulamalı eğitim modeli ile yerleşecekleri iş yerinin kurumsal bir kimliğe sahip olmasının önemli olduğunu, yerleştirilecekleri iş yerinden kurumsallık beklentisinde oldukları görülmektedir.

Tablo 44. İş Yerinden Sosyal Olarak Kişisel Gelişime Katkı Sağlamasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	4	1
Katılmıyorum	14	3,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	46	11,4
Katılıyorum	184	45,8
Kesinlikle katılıyorum	154	38,3
N	402	100,0

Katılımcıların büyük çoğunluğu olan %84,1'i 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile yerleştirilecekleri iş yerinden sosyal anlamda kişisel olarak gelişimlerini katkı sağlaması gerektiği düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', %11,4'ü 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ve %4,5'i 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtını vermiş oldukları görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %84,1'lik dilimin uygulamalı eğitim sayesinde yerleşecekleri iş yerinin kendilerine sosyal açıdan gelişmişlik sağlamanın beklendiği anlaşılmaktadır.

Tablo 45. İş Yeri Fiziksel Çalışma Alanı (ofis), Koşullarının (temizlik, ısı, ışık, vb.) İyi Olmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,2
Katılmıyorum	11	2,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	51	12,7
Katılıyorum	135	33,6
Kesinlikle katılıyorum	200	49,8
N	402	100,0

Katılımcıların %83,4'ü 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile yerleştirilecekleri iş yerinin fiziksel çalışma alanı (ofis) ve koşullarının (temizlik, ısı, ışık, vb.) iyi olmasını bekledikleri düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', %12,7'si 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ve %3,9'unun 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtını vermiş oldukları görülmektedir. Öğrencilerin %83,4'lük oranla çoğunluğunu oluşturan grubun yerleştirilecekleri iş ortamlarının ofis olmasını bekledikleri ve çalışma

koşullarındaki temizlik, ısı, ışık gibi faktörlerin de kendi performansları etkileyebilecek ölçüde önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 46. İş Yerinde Yapılan İşin Cinsiyete Uygun Olmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	31	7,7
Katılmıyorum	26	6,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	101	25,1
Katılıyorum	118	29,4
Kesinlikle katılıyorum	126	31,3
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin %60,7'sinin iş yerinde yapılacak işin kişinin cinsiyetine uygun olmasını bekledikleri düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdikleri, %25,1'inin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ifadesiyle çekimser cevap verdikleri ve %14,2'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', şeklinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %60,7'lik çoğunluğun 3+1 uygulamasıyla deneyimleyecekleri işlerin kendi cinsiyetlerine uygun olmasını bekledikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 47. İş Yerinden Mesleki Uygulama Süresince Diğer İşgörenlerle Aynı İmkanlardan Faydalanmayı Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,2
Katılmıyorum	14	3,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	59	14,7
Katılıyorum	162	40,3
Kesinlikle katılıyorum	162	40,3
N	402	100,0

Ankete cevap veren öğrencilerin %80,6'sının mesleki uygulama yapacakları iş yerinden uygulama süresince diğer işgörenlerle aynı imkanlardan faydalanmayı bekleme fikrine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdikleri, %14,7'sinin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ifadesiyle çekimser cevap verdikleri ve %4,7'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', şeklinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu

verilere göre %80,6'lık çoğunluğun 3+1 uygulamasıyla yerleştirilecekleri iş yerinden uygulama sürecinde diğer işgörenler ile aynı imkanlardan faydalanmayı beklediği anlaşılmaktadır.

Tablo 48. İş Yerinde İş Üretim Sürecine Aktif Bir Şekilde Dahil Olmayı Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	7	1,7
Katılmıyorum	16	4
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	66	16,4
Katılıyorum	172	42,8
Kesinlikle katılıyorum	141	35,1
N	402	100,0

Katılımcıların uygulamalı eğitim modeli ile yerleştirilecekleri iş yerinde iş üretim sürecine aktif bir şekilde dahil olmayı bekleme düşüncesine %77,9'u 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %16,4'ü 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %5,7'sinin ise bu ifadeye olumsuz baktığını 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtı verdikleri görülmektedir. Anlaşıldığı üzere katılımcıların çoğunun %77,9'u , uygulama yapılan iş yerinde üretim sürecine dahil olup mesleki tecrübeyi artırma düşüncesinde oldukları görülmektedir. 3+1 uygulamalı eğitim modelinin hedeflerinden en önemlisi olan mesleki deneyimi sağlamak adına öğrencilerin üretim sürecinde aktif olmaları beklmeleri ve bu çerçevede iş yeri tarafından bilgilendirilmek istemelerinin gerekli bir tavır olduğu söylenebilir.

Tablo 49. İş Yerinde Gündelik, Rutin İşleri Yapmayı Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	57	14,2
Katılmıyorum	67	16,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	135	33,6
Katılıyorum	86	21,4
Kesinlikle katılıyorum	57	14,2
N	402	100,0

Öğrencilere yönlendirilen “iş yerinde gündelik, rutin işleri yapmayı beklerim” ifadesine %35,6’ sı ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’, %33,6’sı ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ ve %30,9’u ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ şeklinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre gündelik-rutin işler kapsamında düşünülen görevlerin çoğu öğrenci açısından cezbedici bulunmadığı fakat genelin içerisindeki %35,6’lık dilimi oluşturan öğrenci grubunun ise işyerinde gündelik-rutin işleri de yapmayı bekledikleri görülmektedir.

Tablo 50. İş Yerinden Yapılacak Meslek İle İlgili Görev-Yetki ve Sorumluluk Konularında Bilgilendirilmeyi Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	6	1,5
Katılmıyorum	17	4,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	59	14,7
Katılıyorum	164	40,8
Kesinlikle katılıyorum	156	38,8
N	402	100,0

Katılımcıların uygulamalı eğitim modeli ile yerleştirilecekleri iş yerinde meslekleri ile ilgili görev-yetki ve sorumlulukları hakkında bilgilendirilmeyi bekleme düşüncesine %79,6’sı ‘katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum’, %14,7’si ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ yanıtını verdikleri görülmektedir. %5,7’sinin ise bu ifadeye olumsuz baktığını ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; öğrencilerin uygulama yapacakları iş yerinden görev-yetki-sorumluluk hususunda bilgilendirilmeyi bekledikleri görülmektedir.

Tablo 51. İş Yerinin Kişiyi İş Çevresi Oluşturma Konusunda Katkı Sağlamasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,2
Katılmıyorum	10	2,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	48	11,9
Katılıyorum	193	48
Kesinlikle katılıyorum	146	36,3
N	402	100,0

Ankete cevap veren öğrencilerin %84,3'ünün mesleki uygulama yapacakları iş yerinden iş çevresi oluşturma konusunda avantaj sağlamasını bekleme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdikleri, %11,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ifadesiyle çekimser cevap verdikleri ve %3,7'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', şeklinde yanıt verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %84,3'lük çoğunluğun 3+1 uygulamasıyla yerleştirilecekleri iş yerinden kendilerine iş çevresi oluşturma konusunda potansiyel bir kaynak olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 52. İş Yerinde Mesleki Gelişim İçin Eğitimler Verilmesini Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	10	2,5
Katılmıyorum	19	4,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	52	12,9
Katılıyorum	147	36,6
Kesinlikle katılıyorum	174	43,3
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin %79,9'unun 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile yerleştirilecekleri iş yerinden mesleki gelişimleri için eğitimler verilmesini bekleme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdiği, %12,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %7,2'sinin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %79,9'luk çoğunluğu oluşturan öğrenci kitlesinin uygulamalı eğitim modeli ile yerleşecekleri iş yerinden mesleki gelişimleri adına eğitilmelerinin doğru olacağını düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 53. İş Yerinin Erkek Çalışan Ağırlıklı Olmasını Bekleme Düşüncesi

Program Türü	N	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne katılıyorum ne katılmıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Teknik	190	47	11,7%	34	8,5%	60	14,9%	30	7,5%	19	4,7%
Sosyal	212	58	14,4%	58	14,4%	51	12,7%	20	5,0%	25	6,2%
Toplam	402	105	26,1%	92	22,9%	111	27,6%	50	12,4%	44	10,9%

Ankete yanıt veren teknik bölüm öğrencilerinin %14,9'unun yerleşecekleri iş yerinde erkek çalışan ağırlıklı olmasını bekleme düşüncesine 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %11,7'sinin 'kesinlikle katılmıyorum', %8,5'inin 'katılmıyorum', %7,5'inin 'katılıyorum' ve %4,7'sinin 'kesinlikle katılıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. Sosyal bölüm öğrencilerinin ise %14,4'ünün 'kesinlikle katılmıyorum' ve 'katılmıyorum', %12,7'sinin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %6,2'sinin 'kesinlikle katılıyorum' ve %5'inin 'katılıyorum' cevabını verdikleri görülmektedir. Anketi yanıtlayan teknik bölüm öğrencilerinin %5,7'si kadın iken %41,5'i erkektir ve sosyal bölüm öğrencilerinin %30,6'sı kadın iken, %22,1'i erkektir. Toplamda ise %36,3'lük kadın ve %63,7'lik erkek ağırlığını görüyoruz (Tablo 6, syf.26). Bu verilere göre; anketi yanıtlayan MYO öğrencilerinin çoğunluğunu erkeklerin oluşturmaya rağmen iş yerinde erkek çalışanların ağırlıklı olmaması gerektiği fikri ortaya çıkmaktadır.

Tablo 54. İş Yerinden İş Dünyasına Hazırlık Sürecini Kolaylaştırmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	8	2
Katılmıyorum	12	3
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	57	14,2
Katılıyorum	196	48,8
Kesinlikle katılıyorum	129	32,1
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin %80,9'unun yerleştirilecekleri iş yerinden iş dünyasına hazırlık sürecini kolaylaştırmasını bekleme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdiği, %14,2'sinin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %5,0'ının 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; çoğunluğu oluşturan katılımcıların %80,9'unun yerleştirilecekleri iş yerinden iş dünyasına hazırlık süreci ile ilgili katkı beklentilerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 55. İş Yerinde Mesai Saati Uygulamasının Kişisel Yönetilmesini Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	19	4,7
Katılmıyorum	45	11,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	122	30,3
Katılıyorum	132	32,8
Kesinlikle katılıyorum	84	20,9
N	402	100,0

Katılımcıların %53,7' sinin yerleştirilecekleri iş yerinde mesai saati uygulamasının kişiye göre yönetilmesini bekleme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdiği, %30,3'ünün 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %15,9'unun 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; katılımcıların yerleştirilecekleri iş yerinde mesai saati kavramının kişiye ve yapılacak işe göre belirlenebileceği fikrinde oldukları görülmektedir. Özellikle Z kuşağını temsil eden öğrenci gruplarında çoğunlukla özgür çalışma ruhunun benimsendiğini ve şartların bu çerçevede konumlanması gerektiğini düşündükleri söylenebilir.

Tablo 56. İş Yerinde Uygulama Süresince Belli Bir Konuda Uzmanlaşmayı Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,2
Katılmıyorum	11	2,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	52	12,9
Katılıyorum	171	42,5
Kesinlikle katılıyorum	163	40,5
N	402	100,0

Katılımcıların %83,0'ının uygulama süreci içerisinde yerleştirilecekleri iş yerinden belli bir konuda uzmanlaşmayı bekleme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' yanıtını verdiği, %12,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız kaldığı ve %3,9'unun 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; katılımcıların yerleştirilecekleri iş yerinde uygulama süreci içerisinde daha verimli geçmesi ve kişisel kazanımlarına etki etmesi adına belli bir konuda uzmanlaşmayı bekledikleri görülmektedir.

Tablo 57. İş Yerinden Sahip Olunan Teorik Bilgiyi Uygulama İmkânı Sağlamasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	5	1,2
Katılmıyorum	10	2,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	51	12,7
Katılıyorum	169	42,0
Kesinlikle katılıyorum	167	41,5
N	402	100,0

Ankete yanıt veren öğrencilerin %83,5’inin 3+1 uygulamalı eğitim modeli ile edindikleri teorik bilgiyi uygulama için yerleştirilecekleri uygulayabilmeyi bekleme düşüncesine ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’ yanıtını verdiği, %12,7’sinin ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’, ifadesiyle kararsız kaldığı ve %3,7’sinin ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’, cevabını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; öğrencilerin yerleştirilecekleri iş yerinde sahip oldukları teorik bilgiyi uygulayabilme ve mesleki yeterliliklerini artırmak istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 58. İş Yerinde Yeteneklerin Gösterebileceği Bir Alanda Çalışmayı Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	3	0,7
Katılmıyorum	9	2,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	51	12,7
Katılıyorum	145	36,1
Kesinlikle katılıyorum	194	48,3
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin uygulamalı eğitim modeli ile yerleştirilecekleri iş yerinde yeteneklerini gösterebilecekleri bir alanda çalışmayı bekleme düşüncesine %84,4’ünün ‘katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum’, %12,7’sinin ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ yanıtını verdikleri görülmektedir. %2,9’unun ise bu ifadeye olumsuz baktığını ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan %84,4’lük dilimin uygulama yapmak

için yerleştirilecekleri iş yerinden kişisel yeteneklerini sergileyebilecekleri bir alanda görevlendirilmeyi bekledikleri görülmektedir.

Tablo 59. İş Yerinden Motive Edici İmkanlar (servis, yemek, ücret, vb.) Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	4	1,0
Katılmıyorum	9	2,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	45	11,2
Katılıyorum	131	32,6
Kesinlikle katılıyorum	213	53,0
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin yerleştirilecekleri iş yerinden uygulama süreci dahilinde motive edici imkanlar (servis, yemek, ücret, vb.) bekleme düşüncesine %85,6'sının 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %11,2'sinin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %3,2'sinin ise bu ifadeye olumsuz baktığını 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %85,6'lık oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin uygulama yapmak için yerleştirilecekleri iş yerinden sağlanacak olan servis, yemek, maaş gibi imkanların motive edici unsur olarak görüldüğü söylenebilir.

Tablo 60. İş Yerinde Kadın Çalışan Ağırlıklı Olmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	42	10,4
Katılmıyorum	42	10,4
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	178	44,3
Katılıyorum	76	18,9
Kesinlikle katılıyorum	64	15,9
N	402	100,0

Katılımcıların %44,3'ünün yerleştirilecekleri iş yerinde kadın çalışan ağırlıklı olmasını bekleme düşüncesine 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', ifadesiyle kararsız yanıt verdiği, %34,8'inin 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum' ve %20,8'inin 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabını verdikleri görülmektedir. Bu

verilere göre; %44,3'lük oranla öğrencilerin yerleştirilecekleri iş yerinde kadın çalışan ağırlıklı olmasını bekleme düşüncesinde çoğunlukla kararsız kaldıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 61. İş Yerinde Çalışan Muamelesi Yapılmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	52	12,9
Katılmıyorum	47	11,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	107	26,6
Katılıyorum	112	27,9
Kesinlikle katılıyorum	84	20,9
N	402	100,0

Katılımcıların %48,8'inin yerleştirilecekleri iş yerinde kendilerine çalışan muamelesi yapılmasını bekleme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', %26,6'sının 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ve %24,6'sının 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum', cevabını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; öğrencilerin yerleştirilecekleri iş yerinde uygulama süresi boyunca kendilerine stajyer değil de çalışan muamelesi yapılmasını bekledikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 62. İş Yerinden Uygulama Süresi Sonunda İstihdam Sağlamasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	8	2,0
Katılmıyorum	18	4,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	91	22,6
Katılıyorum	167	41,5
Kesinlikle katılıyorum	118	29,4
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin yerleştirilecekleri iş yerinden uygulama süresi sonunda kendilerine istihdam sağlamasını bekleme düşüncesine %70,9'unun 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %22,6'sının 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %6,5'inin ise bu ifadeye olumsuz baktığını 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %70,9'luk oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin uygulama yapmak için yerleştirilecekleri iş yerinden uygulama süresi sonrasında kendilerine istihdam

sağlamasını ve 3+1 uygulamalı eğitim modelinin amacına ulaşmasını bekledikleri görülmektedir.

Tablo 63. İşveren ve Çalışma Arkadaşlarının Tutum-Davranışlarının Motive Edici Olmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	6	1,5
Katılmıyorum	8	2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	53	13,2
Katılıyorum	151	37,6
Kesinlikle katılıyorum	184	45,8
N	402	100

Ankete yanıt veren öğrencilerin yerleştirilecekleri iş yerinde işveren ve çalışma arkadaşlarının davranış ve tutumlarının motive edici olmasını bekleme düşüncesine %83,4'ünün 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %13,2'sinin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %3,5'inin ise bu ifadeye olumsuz baktığını 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %83,4'lük oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin uygulama yapmak için yerleştirilecekleri iş yerindeki işveren ve çalışma arkadaşlarının kendilerine karşı olan davranış ve tutumlarının motive edici olmasını bekledikleri görülmektedir.

Tablo 64. İş Yerinden Mesleki Bilgi, Deneyim, Yetenek ve İlgili Gibi Özellikleri Yapılan İşle Uyumlu Hale Getirmeye Olanak Sağlamasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	6	1,5
Katılmıyorum	10	2,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	36	9,0
Katılıyorum	156	38,8
Kesinlikle katılıyorum	194	48,3
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin yerleştirilecekleri iş yerinden mesleki bilgi, deneyim, yetenek ve ilgi gibi özellikleri yapılan işle uyumlu hale getirmeye olanak sağlamasını bekleme düşüncesine %87,1'i 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %9,0'ı 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını vermiş ve %4,0'ının ise bu ifadeye

olumsuz baktığını ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %87,1’lik oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin uygulama yapmak için yerleştirilecekleri iş yerinden mesleki bilgi, deneyim, yetenek ve ilgi gibi özellikleri yapılan işle uyumlu hale getirmeye olanak sağlamasını bekledikleri anlaşılmaktadır. Y ve Z kuşağını oluşturan öğrenci grubunun kendini önemseyip farklı bir konumda gören ve kendinin farkedilmesini haklı bulan bir nesil olduğu düşünüldüğünde iş yerinin yönlendireceği işi sahip olduğu özellikleri göz önüne alarak uygulatmasını bekledikleri söylenebilir.

Anketin 4. ve son bölümünde sorgulanan: MYO öğrencilerinin 3+1 uygulamalı eğitim modeli kapsamında MYO’dan beklentisine yönelik ifadelerine verdikleri yanıtlar, teknik ve sosyal bölümler olarak ayrıştırılmış olup yapılan yorum ve değerlendirmeleri aşağıdaki gibidir;

Tablo 65. Mesleki Uygulama Kapsamında Nitelikli Bir İş Yerine Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	11	2,7
Katılmıyorum	11	2,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	62	15,4
Katılıyorum	127	31,6
Kesinlikle katılıyorum	191	47,5
N	402	100,0

Katılımcıların %79,1’inin Meslek Yüksekokulu tarafından mesleki uygulama kapsamında nitelikli bir iş yerine yerleştirilmeyi bekleme düşüncesine ‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’, %15,4’ünün ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ ve %5,4’ünün ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’, cevabını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; MYO’nun mesleki uygulama için öğrencileri yerleştirecekleri iş yerinin nitelikli olması, katılımcı öğrenciler açısından beklenen bir özellik olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 66. Mesleki Uygulama İle Özel Sektördeki Bir İşletmeye Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi

Program Türü	N	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne katılıyorum ne katılmıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Teknik	190	12	3,00%	9	2,20%	56	13,90%	63	15,70%	50	12,40%
Sosyal	212	5	1,20%	14	3,50%	72	17,90%	60	14,90%	61	15,20%
Toplam	402	17	4,20%	23	5,70%	128	31,80%	123	30,60%	111	27,60%

Ankete yanıt veren teknik bölüm öğrencilerinin %15,7'sinin mesleki uygulama kapsamında MYO tarafından özel sektördeki bir işletmeye yerleştirilmeyi bekleme düşüncesine 'katılıyorum', %13,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %12,4'ünün 'kesinlikle katılıyorum', %3'ünün 'kesinlikle katılmıyorum' ve %2,2'sinin 'katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. Sosyal bölüm öğrencileri ise %17,9'u 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %15,2'si 'kesinlikle katılıyorum', %14,9'u 'katılmıyorum', %3,5'i 'katılmıyorum' ve %1,2'si 'kesinlikle katılmıyorum' cevabını vermiştir. Bu verilere göre; MYO öğrencilerinin mesleki uygulama kapsamında özel sektördeki bir işletmeye yerleştirilme düşüncesinin sosyal bölümler öğrencilerinde %30,1'lik oranla teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 67. Mesleki Uygulama İle Kamu Sektöründeki Bir İşletmeye Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	25	6,2
Katılmıyorum	19	4,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	111	27,6
Katılıyorum	130	32,3
Kesinlikle katılıyorum	117	29,1
N	402	100,0

Anketi yanıtlayan öğrencilerin mesleki uygulama kapsamında MYO tarafından kamu sektöründeki bir işletmeye yerleştirilmeyi bekleme düşüncesine %61,4'ünün 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %27,6'sının 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %10,9'unun ise bu ifadeye olumsuz baktığını 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %61,4'lük oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin uygulama yapmak için yerleştirilecekleri iş yerinin kamu sektöründe olmasını istedikleri görülmektedir.

Tablo 68. Mesleki Uygulama Kapsamında Kişisel Olarak Tercih Edilen Bir İş Yerine Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	8	2,0
Katılmıyorum	15	3,7
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	92	22,9
Katılıyorum	151	37,6
Kesinlikle katılıyorum	136	33,8
N	402	100,0

Anketi cevaplayan öğrencilerin mesleki uygulama kapsamında MYO tarafından kişisel olarak tercih edebildikleri bir iş yerine yerleştirilmeyi bekleme düşüncesine %71,4'ünün 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %22,9'unun 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %5,7'sinin ise bu ifadeye olumsuz baktığını 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %71,4'lük oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin uygulama yapmak için yerleştirilecekleri iş yerinin kişisel tercihleri olmasını bekledikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 69. Mesleki Uygulama Yerleştirmelerinin Not Ortalamasına Göre Yapılmasını Bekleme Düşüncesi

Program Türü	N	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Ne katılıyorum ne katılmıyorum		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Teknik	190	37	9,20%	24	6,00%	53	13,20%	45	11,20%	31	7,70%
Sosyal	212	39	9,70%	21	5,20%	64	15,90%	50	12,40%	38	9,50%
Toplam	402	76	18,90%	45	11,20%	117	29,10%	95	23,60%	69	17,20%

Ankete yanıt veren teknik bölüm öğrencilerinin %13,2'sinin mesleki uygulama yerleştirmelerinin MYO not ortamasına göre yapılmasını bekleme düşüncesine 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %11,2'sinin 'katılıyorum', %9,2'sinin 'kesinlikle katılmıyorum', %7,7'sinin 'kesinlikle katılıyorum ve %6'sının 'katılmıyorum' cevabını verdikleri görülmektedir. Sosyal bölüm öğrencileri ise %15,9'u 'ne katılıyorum ne katılmıyorum', %12,4'ü 'katılıyorum', %9,7'si 'kesinlikle katılmıyorum', %9,5'i 'kesinlikle katılıyorum' ve %5,2'si 'katılmıyorum' yanıtını vermiştir. Bu verilere göre; mesleki uygulama yerleştirmelerinde not ortalamalarının dikkate alınması yönünde

sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin teknik bölümlerdeki öğrencilere göre beklenti düzeyinin daha fazla olduğu görülmektedir. Not ortalamasına göre iş yeri yerleştirmelerin sistemin işleyişine de olumlu katkı sağlayacağı söylenebilir.

Tablo 70. Mesleki Uygulama Öncesindeki Hazırlık Evresi İçin Okuldaki Atölye, Laboratuvar ve Teknik İmkanların Geliştirilmesini Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	7	1,7
Katılmıyorum	13	3,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	70	17,4
Katılıyorum	149	37,1
Kesinlikle katılıyorum	163	40,5
N	402	100,0

Ankete cevap veren öğrencilerin %77,6'sının mesleki uygulama öncesindeki hazırlık evresi için MYO' daki atölye, laboratuvar ve teknik imkanların geliştirilmesini bekleme düşüncesine 'kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum', %17,4'inin 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' ve %4,9'unun 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %77,6'lık çoğunluğu oluşturan MYO öğrencilerinin mesleki uygulama öncesindeki hazırlık evresinde MYO'daki atölye, laboratuvar ve teknik imkanların geliştirilmesini ve bu imkanları yerinde kullanabilmeyi bekledikleri görülmektedir.

Tablo 71. Mesleki Uygulama Yapılacak İş Yerinin Öğrenim Görülen Alana Uygun Olmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	8	2,0
Katılmıyorum	5	1,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	51	12,7
Katılıyorum	140	34,8
Kesinlikle katılıyorum	198	49,3
N	402	100,0

Anketi cevaplayan öğrencilerin 3+1 uygulamalı eğitim modeli çerçevesinde mesleki uygulama yapacakları iş yerinin öğrenim gördükleri alana uygun olmasını bekleme düşüncesine %84,1'i 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %12,7'si 'ne

katılıyorum ne katılmıyorum’ yanıtını verdikleri görülmektedir. %3,2’sinin ise bu ifadeye olumsuz baktığını ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %84,1’lik oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin uygulama yapmak için yerleştirilecekleri iş yerinin MYO’nda öğrenim gördükleri alana uygun olmasını istediklerini ve MYO’nun yerleştirmeleri bu kriter dikkate alınarak yapmasını bekledikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 72. Alınan Teorik Eğitimin Mesleki Uygulamaya Karşılık Gelmesini Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	4	1,0
Katılmıyorum	10	2,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	45	11,2
Katılıyorum	161	40,0
Kesinlikle katılıyorum	182	45,3
N	402	100,0

Ankete yanıt veren öğrencilerin 3+1 uygulamalı eğitim modeli çerçevesinde MYO’dan edinecekleri teorik eğitimin mesleki uygulamaya karşılık gelmesini bekleme düşüncesine %85,3’ü ‘katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum’, %11,2’si ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ yanıtını verdikleri görülmektedir. %3,5’inin ise bu ifadeye olumsuz baktığını ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %85,3’ü oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin MYO’dan alacakları teorik bilginin mesleki uygulamaya karşılık gelmesini bekledikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 73. Okuldaki Eğitimin İş Dünyası İhtiyacına Yönelik Bir Müfredatla Belirlenip Uygulanmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	10	2,5
Katılmıyorum	14	3,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	65	16,2
Katılıyorum	161	40,0
Kesinlikle katılıyorum	152	37,8
N	402	100,0

Katılımcıların %77,8’inin MYO’da edinilen eğitimin iş dünyası ihtiyacına yönelik bir müfredatla belirlenip uygulanmasını bekleme düşüncesine ‘kesinlikle

katılıyorum ve katılıyorum’, %16,2’sinin ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ ve %6,0’ının ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %77,8’lik çoğunluğu oluşturan MYO öğrencilerinin okulda edindikleri eğitimin iş dünyası ihtiyacına yönelik bir müfredatla belirlenip uygulanmasını bekledikleri ve iş dünyasındaki mesleki yeterlilikleri noktasında hazırlıklı olmalarını umdukları görülmektedir.

Tablo 74. Okulda Alınan Eğitimin Kişiyi Sektöre İyi Hazırlamasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	4	1,0
Katılmıyorum	18	4,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	49	12,2
Katılıyorum	155	38,6
Kesinlikle katılıyorum	176	43,8
N	402	100,0

Okulda alınan eğitimin kişiyi sektöre iyi hazırlamasını bekleme düşüncesine ankete katılan öğrencilerin i %82,4’ü ‘katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum’, %12,2’si ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ yanıtını verdikleri görülmektedir. %5,5’inin ise bu ifadeye olumsuz baktığını ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %82,4’lük oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin MYO’dan alacakları eğitimle sektöre iyi hazırlanmak istedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 75. Mesleki Uygulama Kapsamında Yerleştirilen İş Yerindeki Uyumu Okulun Takip Etmesini Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	12	3,0
Katılmıyorum	22	5,5
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	85	21,1
Katılıyorum	166	41,3
Kesinlikle katılıyorum	117	29,1
N	402	100,0

Katılımcıların %70,4’ünün mesleki uygulama kapsamında yerleştirilecekleri iş yerindeki öğrencilerin uyumunu MYO’nun takip etmesini bekleme düşüncesine

‘kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum’, %21,1’inin ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ ve %8,5’inin ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtını verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre %70,4'lük çoğunluğu oluşturan MYO öğrencilerinin mesleki uygulama kapsamında yerleştirilecekleri iş yerindeki performans ve uyumlarının takibini yapmasını MYO'dan bekledikleri görülmektedir.

Tablo 76. İş Yeri Yerleştirilme Süreci Başlamadan Mesleki Uygulama Hakkında Yeterli Bilgilendirme Yapılmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	4	1,0
Katılmıyorum	9	2,2
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	59	14,7
Katılıyorum	158	39,3
Kesinlikle katılıyorum	172	42,8
N	402	100,0

Ankete yanıt veren öğrencilerin %82,1'i iş yeri yerleştirilme süreci başlamadan mesleki uygulama hakkında yeterli bilgilendirmenin MYO tarafından yapılmasını bekleme düşüncesine ‘katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum’, %14,7’si ‘ne katılıyorum ne katılmıyorum’ yanıtını verdikleri görülmektedir. %3,2’sinin ise bu ifadeye olumsuz baktığını ‘kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum’ yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %82,2’lik oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin MYO tarafından 3+1 uygulamalı eğitim modeli kapsamında edinilmesi gereken tüm bilgilere iş yerine yerleştirilme süreci başlamadan hakim olmak istedikleri ve süreci bilinçli bir şekilde değerlendirme anlayışında oldukları görülmektedir.

Tablo 77. Mesleki Uygulama İçin İş Yeri Bulamama Sorununu MYO’nun Ortadan Kaldırmasını Bekleme Düşüncesi

	n	%
Kesinlikle katılmıyorum	16	4,0
Katılmıyorum	12	3,0
Ne katılıyorum ne katılmıyorum	46	11,4
Katılıyorum	132	32,8
Kesinlikle katılıyorum	196	48,8
N	402	100,0

Ankete cevap veren öğrencilerin %81,6'sının mesleki uygulama için iş yeri bulamama sorununu MYO'nun ortadan kaldırmasını bekleme düşüncesine 'katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum', %11,4'ünün 'ne katılıyorum ne katılmıyorum' yanıtını verdikleri görülmektedir. %7,0'ının ise bu ifadeye olumsuz baktığını 'kesinlikle katılmıyorum ve katılmıyorum' yanıtı verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre; %81,6'lık oranla çoğunluğu oluşturan öğrencilerin MYO tarafından mesleki uygulama sürecinde iş yeri bulamama sorununu ortadan kaldırmasını ve öğrencileri iş yerlerine yerleştirme görevini MYO'nun üstlenmesi gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 78. Bölüme Göre Öğrencilerin Gelecek Hedeflerine Yönelik İfadeler

Grup İstatistikleri					
Bölüme Göre Öğrencilerin Gelecek Hedeflerine Yönelik İfadeleri		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Mezun olduktan sonra eğitim hayatıma, alanımın lisans programından devam etmek istiyorum.	Teknik	190	3,83	1,324	,096
	Sosyal	212	3,63	1,246	,086
Mezun olduktan sonra eğitim hayatıma, farklı bir lisans programından devam etmek istiyorum.	Teknik	190	2,66	1,411	,102
	Sosyal	212	2,73	1,313	,090
Mezun olduktan sonra eğitim gördüğüm alanda hemen iş bulabileceğimi düşünüyorum.	Teknik	190	3,25	1,216	,088
	Sosyal	212	3,27	1,176	,081
Mezun olduktan sonra işyeri uygulaması yapacağım işletmede çalışmayı arzu ediyorum.	Teknik	190	3,31	1,187	,086
	Sosyal	212	3,44	1,201	,082
Mezun olduktan sonra herhangi bir işletmede herhangi bir bölümde çalışmayı düşünüyorum.	Teknik	190	2,33	1,260	,091
	Sosyal	212	2,59	1,211	,083
Mezun olduktan sonra kamu sektöründe çalışmayı istiyorum.	Teknik	190	3,14	1,279	,093
	Sosyal	212	3,24	1,247	,086
Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmayı istiyorum.	Teknik	190	3,28	1,219	,088
	Sosyal	212	3,28	1,154	,079
Mezun olduktan sonra ücretli çalışan olmak yerine kendi işimi kurup çalışmak istiyorum.	Teknik	190	3,42	1,273	,092
	Sosyal	212	3,08	1,357	,093

	Sosyal				
Mezun olduktan sonra yurt dışında okumak istiyorum.	Teknik	190	2,91	1,466	,106
	Sosyal	212	2,48	1,315	,090
Mezun olduktan sonra yurt dışında çalışmak istiyorum.	Teknik	190	3,03	1,440	,104
	Sosyal	212	2,65	1,395	,096
Mezun olduktan sonrası için herhangi bir kariyer planım yok.	Teknik	190	1,98	1,305	,095
	Sosyal	212	1,77	1,138	,078

Tablo 79. Bölüme Göre Herhangi Bir İşte Çalışma Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Mezun olduktan sonra herhangi bir işletmede herhangi bir bölümde çalışmayı düşünüyorum.	Equal variances assumed	,485	,487	-2,093	400	,037
	Equal variances not assumed			-2,088	391,232	,037

Tablo 79'a göre hesaplanan $\alpha=0,037$, 0,05'ten küçük olduğu için "Mezun olduktan sonra herhangi bir işletmede herhangi bir bölümde çalışmayı düşünüyorum." ifadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 78'de gösterildiği üzere sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,59 olduğundan mezuniyet sonrası herhangi bir işletmede ve herhangi bir bölümde çalışmayı teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha fazla düşündükleri ortaya çıkartılmıştır.

Tablo 80. Bölüme Göre Kendi İşini Kurup Çalışmak İsteme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
Mezun olduktan sonra ücretli çalışan olmak yerine kendi işimi kurup çalışmak istiyorum.	Equal variances assumed	,205	,651	2,584	400	,010
	Equal variances			2,594	399,176	,010

not assumed					
----------------	--	--	--	--	--

Tablo 80'e göre hesaplanan $\alpha=0,010$, $0,05$ 'ten küçük olduğu için “*Mezun olduktan sonra ücretli çalışan olmak yerine kendi işimi kurup çalışmak istiyorum.*” İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 78’de gösterildiği gibi teknik bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,42 olduğu için sosyal bölümlerde okuyan öğrencilere göre kendi işini kurarak çalışma düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 81. Bölüme Göre Mezun Olduktan Sonra Yurt Dışında Okumak İsteme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)
Mezun olduktan sonra yurt dışında okumak istiyorum.	Equal variances assumed	4,797	,029	3,092	400	,002
	Equal variances not assumed			3,073	381,936	,002

Tablo 81’e göre hesaplanan $\alpha=0,002$, $0,05$ 'ten küçük olduğu için “*Mezun olduktan sonra yurt dışında okumak istiyorum.*” İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 78’de gösterildiği gibi teknik bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 2,91 olduğu için sosyal bölümlerde okuyan öğrencilere göre mezuniyet sonrası yurt dışında okumak isteme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin yurt dışı eğitim alma ve çalışma deneyimleri konusunda istekli olmadıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 82. Bölüme Göre Mezun Olduktan Sonra Yurt Dışında Çalışmak İsteme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)

Mezun olduktan sonra yurt dışında çalışmak istiyorum.	Equal variances assumed	,020	,887	2,724	400	,007
	Equal variances not assumed			2,719	392,140	,007

Tablo 82'ye göre hesaplanan $\alpha=0,007$, $0,05$ 'ten küçük olduğu için “*Mezun olduktan sonra yurt dışında çalışmak istiyorum.*” İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 78'de gösterildiği gibi teknik bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması $3,03$ olduğu için sosyal bölümlerde okuyan öğrencilere göre mezuniyet sonrası yurt dışında çalışmak isteme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 83. Program Türüne Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Bakışına Yönelik İfadeler

Grup İstatistikleri					
Program Türüne Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Bakışına Yönelik İfadeleri		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
3+1 uygulamasının kariyerim için gerekli olduğunu düşünüyorum.	Teknik	190	3,62	1,227	,089
	Sosyal	212	3,80	1,105	,076
3+1 uygulamasının kişisel becerilerime olumlu katkı sağlayacağı kanaatindeyim.	Teknik	190	3,78	1,183	,086
	Sosyal	212	3,97	,985	,068
3+1 uygulamasıyla okulda aldığım teorik bilgiyi işyerinde uygulayabileceğimi düşünüyorum.	Teknik	190	3,52	1,203	,087
	Sosyal	212	3,76	1,094	,075
3+1 uygulama süresinin kariyerim için yeterli olduğunu düşünüyorum.	Teknik	190	3,05	1,165	,085
	Sosyal	212	3,28	1,128	,077
3+1 uygulamasının kariyerimde işyeri uyum süresini kısaltacağı kanaatindeyim.	Teknik	190	3,38	1,076	,078
	Sosyal	212	3,51	1,064	,073
3+1 uygulamasının mesleğimi sevmemde faydalı olacağını düşünüyorum.	Teknik	190	3,51	1,203	,087
	Sosyal	212	3,71	1,025	,070
3+1 uygulamasıyla işletmenin sosyal ağlarının artmasına katkı sağlayacağı kanaatindeyim.	Teknik	190	3,49	1,107	,080
	Sosyal	212	3,67	,962	,066

3+1 uygulamasıyla etkili iletişim kurma becerilerimi geliştireceğimi düşünüyorum.	Teknik	190	3,68	1,000	,073
	Sosyal	212	3,93	,964	,066
3+1 uygulaması ile iş hayatında daha çabuk varolacağımı düşünüyorum.	Teknik	190	3,59	1,059	,077
	Sosyal	212	3,81	,957	,066
3+1 uygulamasının meslek seçimimi şekillendirmede faydalı olacağını düşünüyorum.	Teknik	190	3,58	1,099	,080
	Sosyal	212	3,83	,980	,067
3+1 uygulamasının meslek yüksekokullarının tercih edilmesini artıracığını düşünüyorum.	Teknik	190	3,23	1,241	,090
	Sosyal	212	3,43	1,131	,078
3+1 uygulamasının özgeçmişim için yararlı olduğu düşünüyorum.	Teknik	190	3,61	1,121	,081
	Sosyal	212	3,88	1,067	,073
3+1 uygulamasıyla mesleki tecrübe edineceğimi düşünüyorum.	Teknik	190	3,87	1,023	,074
	Sosyal	212	4,10	,928	,064
3+1 uygulamasının eğitim aldığım sektörde çalışma isteğimi artıracığını düşünüyorum.	Teknik	190	3,44	,989	,072
	Sosyal	212	3,79	,941	,065
3+1 uygulamasının mezun olduktan sonra iş olanağı sağlaması açısından yararlı olacağını düşünüyorum.	Teknik	190	3,73	,990	,072
	Sosyal	212	3,90	,961	,066
3+1 uygulamasının iş dünyası ile bağlantı kurmamı sağlayacağını düşünüyorum.	Teknik	190	3,72	1,034	,075
	Sosyal	212	3,98	,892	,061
3+1 uygulamasının mezun olduktan sonra ne yapacağıma karar vermemi sağlaması açısından gerekli olduğunu düşünüyorum.	Teknik	190	3,72	1,080	,078
	Sosyal	212	3,91	1,026	,070

Tablo 84. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasıyla Okulda Alınan Teorik Bilginin İşyerinde Uygulanabilme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
3+1 uygulamasıyla okulda aldığım teorik bilgiyi işyerinde uygulayabileceğimi düşünüyorum.	Equal variances assumed	6,019	,015	-2,081	400	,038

Equal variances not assumed			-2,070	384,112	,039
-----------------------------------	--	--	--------	---------	------

Tablo 84'e göre hesaplanan $\alpha=0,038$, 0,05'ten küçük olduğu için “3+1 uygulamasıyla okulda aldığım teorik bilgiyi işyerinde uygulayabileceğimi düşünüyorum.” İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,76 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulamasıyla alınan teorik bilgiyi işyerinde uygulayabilme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 85. Bölüme Göre 3+1 Uygulama Süresini Kariyer İçin Yeterli Bulma Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)
3+1 uygulama süresinin kariyerim için yeterli olduğunu düşünüyorum.	Equal variances assumed	,162	,687	-2,017	400	,044
	Equal variances not assumed			-2,014	392,098	,045

Tablo 85'e göre hesaplanan $\alpha=0,045$, 0,05'ten küçük olduğu için “3+1 uygulama süresinin kariyerim için yeterli olduğunu düşünüyorum.” İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,28 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulama süresini kariyerleri için yeterli olduğu düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 86. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasıyla Etkili İletişim Kurma Becerilerini Geliştirebilme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2- tailed)

3+1 uygulamasıyla etkili iletişim kurma becerilerimi geliştireceğimi düşünüyorum.	Equal variances assumed	3,446	,064	-2,500	400	,013
	Equal variances not assumed			-2,495	391,549	,013

Tablo 86'ya göre hesaplanan $\alpha=0,013$, 0,05'ten küçük olduğu için “3+1 uygulamasıyla etkili iletişim kurma becerilerimi geliştirebileceğimi düşünüyorum.” ifadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,93 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulamasının etkili iletişim kurma becerilerini geliştireceği düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 87. Bölüme Göre 3+1 Uygulaması İle İş Hayatında Çabuk Varolacağı Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
3+1 uygulaması ile iş hayatında daha çabuk varolacağımı düşünüyorum.	Equal variances assumed	2,953	,087	-2,108	400	,036
	Equal variances not assumed			-2,096	383,077	,037

Tablo 87'ye göre hesaplanan $\alpha=0,037$, 0,05'ten küçük olduğu için “3+1 uygulaması ile iş hayatında daha çabuk varolacağımı düşünüyorum.” ifadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,81 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulamasıyla iş hayatında daha çabuk varolma düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 88. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasının Meslek Seçimini Şekillendirmede Faydalı Olacağı Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig.

						(2-tailed)
3+1 uygulamasının meslek seçimimi şekillendirmede faydalı olacağını düşünüyorum.	Equal variances assumed	5,337	,021	-2,327	400	,020
	Equal variances not assumed			-2,313	381,034	,021

Tablo 88'e göre hesaplanan $\alpha=0,020$, 0,05'ten küçük olduğu için “3+1 uygulamasının meslek seçimimi şekillendirmede faydalı olacağını düşünüyorum.” İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,83 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulamasının meslek seçimini şekillendirmede faydalı olacağı düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 89. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasının Özgeçmiş İçin Yararlı Olduğu Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
3+1 uygulamasının özgeçmişim için yararlı olduğunu düşünüyorum.	Equal variances assumed	2,667	,103	-2,536	400	,012
	Equal variances not assumed			-2,529	390,120	,012

Tablo 89'a göre hesaplanan $\alpha=0,012$, 0,05'ten küçük olduğu için “3+1 uygulamasının özgeçmişim için yararlı olduğunu düşünüyorum.” İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,88 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulamasının özgeçmişleri için yararlı olduğu düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 90. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasıyla Mesleki Tecrübe Edinileceği Düşüncesi

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means
--	---	------------------------------

		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
3+1 uygulamasıyla mesleki tecrübe edineceğimi düşünüyorum.	Equal variances assumed	1,640	,201	-2,419	400	,016
	Equal variances not assumed			-2,406	383,692	,017

Tablo 90'a göre hesaplanan $\alpha=0,017$, 0,05'ten küçük olduğu için "3+1 uygulamasıyla mesleki tecrübe edineceğimi düşünüyorum." İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,10 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulamasıyla mesleki tecrübe edinileceği düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 91. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasının Eğitim Alınan Sektörde Çalışma İsteğini Arttıracak Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
3+1 uygulamasının eğitim aldığım sektörde çalışma isteğini artıracak olduğunu düşünüyorum.	Equal variances assumed	1,318	,252	-3,693	400	,000
	Equal variances not assumed			-3,683	390,139	,000

Tablo 91'e göre hesaplanan $\alpha=0,000$, 0,05'ten küçük olduğu için "3+1 uygulamasının eğitim aldığım sektörde çalışma isteğini artıracak olduğunu düşünüyorum." İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,79 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulamasının eğitim alınan sektörde çalışma isteğini artıracak düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 92. Bölüme Göre 3+1 Uygulamasının İş Dünyası İle Bağlantı Kurmayı Sağladığı Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
3+1 uygulamasının iş dünyası ile bağlantı kurmamı sağlayacağını düşünüyorum.	Equal variances assumed	10,612	,001	-2,706	400	,007
	Equal variances not assumed			-2,685	375,506	,008

Tablo 92'ye göre hesaplanan $\alpha=0,007$, 0,05'ten küçük olduğu için “3+1 uygulamasının iş dünyası ile bağlantı kurmamı sağlayacağını düşünüyorum.” İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 83'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,98 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre 3+1 uygulamasının iş dünyası ile bağlantı kurmayı sağladığı düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 93. Bölüme Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında Yerleştirileceği İş Yerinden Beklentisine Yönelik İfadeler

Grup İstatistikleri					
Bölüme Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında Yerleştirileceği İş Yeri Beklentisine Yönelik İfadeler		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
İş yerinden kurumsal bir kimliğe sahip olmasını beklerim.	Teknik	190	3,89	1,018	,074
	Sosyal	212	4,08	,884	,061
İş yerinden sosyal açıdan kendimi geliştirmeme katkı sağlamasını beklerim.	Teknik	190	3,98	,943	,068
	Sosyal	212	4,34	,687	,047
İş yeri fiziksel çalışma alanı (ofis), koşullarının (temizlik, ısı, ışık, vb.) iyi olmasını beklerim.	Teknik	190	4,17	,978	,071
	Sosyal	212	4,38	,766	,053
İş yerinde yapacağım işin cinsiyetime uygun olmasını beklerim.	Teknik	190	3,63	1,205	,087
	Sosyal	212	3,76	1,189	,082
İş yerinden mesleki uygulama süresince diğer işgörenlerle aynı imkanlardan faydalanmayı beklerim.	Teknik	190	4,09	,921	,067
	Sosyal	212	4,20	,848	,058
İş yerinde iş üretim sürecine aktif bir şekilde	Teknik	190	3,99	,937	,068

dahil olmayı beklerim.	Sosyal	212	4,11	,885	,061
İş yerinde gündelik, rutin işleri yapmayı beklerim.	Teknik	190	2,89	1,223	,089
	Sosyal	212	3,19	1,225	,084
İş yerinden mesleğimle ilgili görev-yetki ve sorumluluk konularında bilgilendirilmeyi beklerim.	Teknik	190	4,03	,967	,070
	Sosyal	212	4,19	,850	,058
İş yerinin bana iş çevresi oluşturma konusunda katkı sağlamasını beklerim.	Teknik	190	4,11	,835	,061
	Sosyal	212	4,20	,804	,055
İş yerinde mesleki gelişimim için eğitimler verilmesini beklerim.	Teknik	190	4,06	,971	,070
	Sosyal	212	4,20	,984	,068
İş yerinin erkek çalışan ağırlıklı olmasını beklerim.	Teknik	190	2,68	1,279	,093
	Sosyal	212	2,51	1,304	,090
İş yerinden iş dünyasına hazırlık sürecimi kolaylaştırmasını beklerim.	Teknik	190	3,95	,927	,067
	Sosyal	212	4,16	,808	,056
İş yerinde mesai saati uygulamasını kendim yönetebilmeyi beklerim.	Teknik	190	3,54	1,111	,081
	Sosyal	212	3,54	1,063	,073
İş yerinde uygulama süresince belli bir konuda uzmanlaşmayı beklerim.	Teknik	190	4,12	,871	,063
	Sosyal	212	4,25	,830	,057
İş yerinden sahip olduğum teorik bilgiyi uygulama imkanı sağlamasını beklerim.	Teknik	190	4,16	,883	,064
	Sosyal	212	4,24	,811	,056
İş yerinde yeteneklerimi gösterebileceğim bir alanda çalışmayı beklerim.	Teknik	190	4,21	,834	,061
	Sosyal	212	4,36	,817	,056
İş yerinden motive edici imkanlar (servis, yemek, ücret, vb.) beklerim.	Teknik	190	4,19	,964	,070
	Sosyal	212	4,48	,685	,047
İş yerinin kadın çalışan ağırlıklı olmasını beklerim.	Teknik	190	3,08	1,145	,083
	Sosyal	212	3,30	1,140	,078
İş yerinde bana çalışan muamelesi yapılmasını beklerim.	Teknik	190	3,26	1,277	,093
	Sosyal	212	3,38	1,291	,089
İş yerinden uygulama süresi sonunda bana istihdam sağlamasını beklerim.	Teknik	190	3,84	,995	,072
	Sosyal	212	3,99	,873	,060
İşverenim ve çalışma arkadaşlarımdan bana karşı tutum ve davranışlarının motive edici olmasını beklerim.	Teknik	190	4,13	,917	,067
	Sosyal	212	4,34	,802	,055
İş yerinden mesleki bilgi, deneyim, yetenek ve ilgi gibi özelliklerimi yaptığım işle uyumlu hale getirmeme olanak sağlamasını beklerim.	Teknik	190	4,28	,824	,060
	Sosyal	212	4,32	,870	,060

Tablo 94. Bölüme Göre Öğrencilerin İş Yerinden Sosyal Gelişimlerine Katkı Sağlamasını Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
İş yerinden sosyal açıdan kendimi geliştirmeme katkı sağlamasını beklerim.	Equal variances assumed	2,187	,140	-4,415	400	,000
	Equal variances not assumed			-4,342	342,266	,000

Tablo 94'e göre hesaplanan $\alpha=0,000$, 0,05'ten küçük olduğu için "*İş yerinden sosyal açıdan kendimi geliştirmeme katkı sağlamasını beklerim.*" ifadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 93'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,34 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre iş yerinden sosyal açıdan kendimi geliştirmeme katkı sağlamasını bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 95. Bölüme Göre İş Yeri Fiziksel Çalışma Alanı Koşullarının İyi Olmasını Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
İş yeri fiziksel çalışma alanı (ofis), koşullarının (temizlik, ısı, ışık, vb.) iyi olmasını beklerim.	Equal variances assumed	6,536	,011	-2,397	400	,017
	Equal variances not assumed			-2,366	357,326	,019

Tablo 95'e göre hesaplanan $\alpha=0,017$, 0,05'ten küçük olduğu için "*İş yeri fiziksel çalışma alanı koşullarının iyi olmasını beklerim.*" ifadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 93'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,38 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre iş yeri fiziksel çalışma alanı koşullarının iyi olmasını bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 96. Bölüme Göre İş Yerinde Gündelik, Rutin İşleri Yapmayı Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
İş yerinde gündelik, rutin işleri yapmayı beklerim.	Equal variances assumed	,474	,492	-2,447	400	,015
	Equal variances not assumed			-2,447	395,344	,015

Tablo 96'ya göre hesaplanan $\alpha=0,015$, 0,05'ten küçük olduğu için "*İş yerinde gündelik, rutin işleri yapmayı beklerim.*" ifadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 93'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 3,19 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre iş yerinde gündelik, rutin işleri yapmayı bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 97. Bölüme Göre İş Yerinden İş Dünyasına Hazırlık Sürecini Kolaylaştırmasını Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
İş yerinden iş dünyasına hazırlık sürecimi kolaylaştırmasını beklerim.	Equal variances assumed	,512	,475	-2,345	400	,020
	Equal variances not assumed			-2,327	377,296	,020

Tablo 97'ye göre hesaplanan $\alpha=0,020$, 0,05'ten küçük olduğu için "*İş yerinden iş dünyasına hazırlık sürecimi kolaylaştırmasını beklerim.*" ifadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 93'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,16 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre iş yerinden iş dünyasına hazırlık sürecini kolaylaştırmasını bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 98. Bölüme Göre İş Yerinden Motive Edici İmkanlar Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2- tailed)
İş yerinden motive edici imkanlar (servis, yemek, ücret, vb.) beklerim.	Equal variances assumed	11,264	,001	-3,403	400	,001
	Equal variances not assumed			-3,342	336,725	,001

Tablo 98'e göre hesaplanan $\alpha=0,001$, $0,05$ 'ten küçük olduğu için "*İş yerinden motive edici imkanlar beklerim.*" İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 93'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,48 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre iş yerinden motive edici imkanlar bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 99. Bölüme Göre İşverenin Ve Çalışma Arkadaşlarının Tutum Ve Davranışlarının Motive Edici Olmasını Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2- tailed)
İşverenim ve çalışma arkadaşlarımla bana karşı tutum ve davranışlarının motive edici olmasını beklerim.	Equal variances assumed	,357	,551	-2,542	400	,011
	Equal variances not assumed			-2,524	377,951	,012

Tablo 99'a göre hesaplanan $\alpha=0,001$, $0,05$ 'ten küçük olduğu için "*İşverenimin ve çalışma arkadaşlarımla bana karşı tutum ve davranışlarının motive edici olmasını beklerim.*" İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 93'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,34 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre işverenin ve çalışma arkadaşlarının tutum ve davranışlarının motive edici olmasını bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 100. Bölüme Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında MYO'dan Beklentisine Yönelik İfadeler

Grup İstatistikleri					
Bölüme Göre Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında MYO' dan Beklentisine Yönelik İfadeleri		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Mesleki uygulama kapsamında nitelikli bir iş yerine yerleştirilmeyi beklerim.	Teknik	190	4,03	1,088	,079
	Sosyal	212	4,32	,844	,058
Mesleki uygulama ile özel sektördeki bir işletmeye yerleştirilmeyi beklerim.	Teknik	190	3,68	1,106	,080
	Sosyal	212	3,75	1,022	,070
Mesleki uygulama ile kamu sektöründeki bir işletmeye yerleştirilmeyi beklerim.	Teknik	190	3,72	1,079	,078
	Sosyal	212	3,75	1,152	,079
Mesleki uygulama kapsamında kendi tercihim olan bir iş yerine yerleştirmeyi beklerim.	Teknik	190	3,97	,975	,071
	Sosyal	212	3,98	,923	,063
Mesleki uygulama yerleştirmelerinin not ortalamasına göre yapılmasını beklerim.	Teknik	190	3,05	1,342	,097
	Sosyal	212	3,13	1,334	,092
Mesleki uygulama öncesindeki hazırlık evresi için okuldaki atölye, labaratuvar ve teknik imkanların geliştirilmesini beklerim.	Teknik	190	4,24	,886	,064
	Sosyal	212	4,00	,946	,065
Mesleki uygulama yapacağım iş yerinin alanıma uygun olmasını beklerim.	Teknik	190	4,23	,920	,067
	Sosyal	212	4,33	,839	,058
Almış olduğum teorik eğitimin mesleki uygulamaya karşılık gelmesini beklerim.	Teknik	190	4,21	,878	,064
	Sosyal	212	4,31	,782	,054
Okuldaki eğitimin iş dünyası ihtiyacına yönelik bir müfredatla belirlenip uygulanmasını beklerim.	Teknik	190	4,04	,994	,072
	Sosyal	212	4,10	,907	,062
Okulda aldığım eğitimin şahsımı sektöre iyi hazırlamasını beklerim.	Teknik	190	4,15	,904	,066
	Sosyal	212	4,24	,877	,060
Mesleki uygulama kapsamında yerleştirileceğim iş yerindeki uyumumu okulun takip etmesini beklerim.	Teknik	190	3,79	1,088	,079
	Sosyal	212	3,96	,886	,061
İş yeri yerleştirilme süreci başlamadan mesleki uygulama hakkında yeterli bilgilendirme yapılmasını beklerim.	Teknik	190	4,15	,848	,062
	Sosyal	212	4,26	,840	,058
Mesleki uygulama için iş yeri bulamama sorunumu ortadan kaldırmasını beklerim.	Teknik	190	4,08	1,044	,076
	Sosyal	212	4,30	,994	,068

Tablo 101. Bölüme Göre Mesleki Uygulama Kapsamında Nitelikli Bir İşyerine Yerleştirilmeyi Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
Mesleki uygulama kapsamında nitelikli bir iş yerine yerleştirilmeyi beklerim.	Equal variances assumed	6,969	,009	-2,994	400	,003
	Equal variances not assumed			-2,953	355,158	,003

Tablo 101'e göre hesaplanan $\alpha=0,003$, 0,05'ten küçük olduğu için "*Mesleki uygulama kapsamında nitelikli bir iş yerine yerleştirilmeyi beklerim.*" İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 100'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,32 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre mesleki uygulama kapsamında nitelikli bir işyerine yerleştirilmeyi bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 102. Bölüme Göre Mesleki Uygulama Öncesindeki Hazırlık Evresi İçin Okuldaki Atölye, Laboratuvar ve Teknik İmkanların Geliştirilmesini Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
Mesleki uygulama öncesindeki hazırlık evresi için okuldaki atölye, laboratuvar ve teknik imkanların geliştirilmesini beklerim.	Equal variances assumed	,409	,523	2,530	400	,012
	Equal variances not assumed			2,539	399,234	,011

Tablo 102'ye göre hesaplanan $\alpha=0,011$, 0,05'ten küçük olduğu için "*Mesleki uygulama öncesindeki hazırlık evresi için okuldaki atölye, laboratuvar ve teknik imkanların geliştirilmesini beklerim.*" İfadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 100'de gösterildiği gibi teknik bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,24 olduğu için sosyal bölümlerde okuyan öğrencilere göre

mesleki uygulama öncesindeki hazırlık evresi için okuldaki atölye, laboratuvar ve teknik imkanların geliştirilmesini bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Tablo 103. Bölüme Göre Mesleki Uygulama İçin İş Yeri Bulamama Sorununu Ortadan Kaldırmasını Bekleme Düşüncesi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means		
		F	Sig.	T	df	Sig. (2-tailed)
Mesleki uygulama için iş yeri bulamama sorunu ortadan kaldırmasını beklerim.	Equal variances assumed	,120	,729	-2,147	400	,032
	Equal variances not assumed			-2,141	390,166	,033

Tablo 103'e göre hesaplanan $\alpha=0,033$, $0,05$ 'ten küçük olduğu için "*Mesleki uygulama için iş yeri bulamama sorunu ortadan kaldırmasını beklerim.*" ifadesinde bölümlere göre anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 100'de gösterildiği gibi sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin aritmetik ortalaması 4,30 olduğu için teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre mesleki uygulama için iş yeri bulamama sorunu ortadan kaldırmasını bekleme düşüncelerinin daha fazla olduğu görülmüştür.

Yorumlar

MYO öğrencilerinin üniversite tercihlerinde bireysel karar mekanizmalarını rahatlıkla kullandığını buna rağmen tesadüfi yerleştirmelerle (beklenti dahilinde olmayan) karşı karşıya kaldıklarını söylemek mümkündür. Teknik bölümleri tercih eden ve yerleşen öğrencilere göre sosyal bölümleri tercih eden ve yerleşen öğrencilerin beklentileri daha düşük oranda kalmıştır. Öğrencilerin MYO tercihlerindeki en önemli faktörün coğrafi yakınlık dışında iş bulma imkanının daha kolay ve kısa sürede gerçekleşme ihtimalinin ağır basmasıdır. Ayrıca okudukları bölümün ve çalışacakları işin cinsiyet faktörüne bağlı değişkenlik gösterdiği söylenebilir.

MYO'larda öğrenim gören öğrencilerin çoğunluğunu oluşturan kısmın ortaöğretim sonrasında öğrenimlerine aralıksız olarak devam etmekte olduğunu görmekteyiz. Ayrıca bu öğrencilerin neredeyse yarısının il dışından geldiği biliniyorken ilerleyen dönemlerde bu oranın artabileceği ihtimaliyle öğrenciler için barınma, yeme

içme, sosyal imkanların iyileştirilmesi adına bir takım düzenlemeler de yapılmalıdır. MYO'dan mezun olacak öğrencilerin %60'lık diliminin alanlarındaki bir lisans programından öğrenim hayatlarına devam etme isteğinde olduklarını söyleyebiliriz.

Gelecekle ilgili kariyer planları ve hedefleri olan bu öğrencilerin MYO'yu iş garantili okul olarak görmeleri MYO'ların tercih edilme oranlarını artırmıştır. Ayrıca gelecek kaygısı yaşayıp mesleki anlamda maruz kalınabilecek riskleri en aza indirebilmek için iş dünyasıyla bir an önce tanışmak istemeleri 3+1 uygulamasıyla örtüşmektedir.

3+1 uygulamalı eğitim modelinin kariyer başlangıç aşamasında öğrencilere fayda sağlamanın yanında kişisel becerilerini geliştirme noktasında imkan sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrenciler ile iş yerleri arasında yaşanan uyum sürecini kısaltabileceği ve öğrencinin iletişim kurma becerilerine olumlu katkı sağlayabileceği gibi öğrencilerin mesleklerini tanıma ve mesleklerini sevmeye üzerinde de etkili olduğu söylenebilir. Kısacası 3+1 uygulamalı eğitim modeli öğrencinin meslek seçimini net bir şekilde şekillendirmektedir.

Yoğunluğunu Y olmakla birlikte Z kuşağı temsilcilerini de içerisinde barındıran MYO öğrenci grubunda, kendi işini kurmak isteyen girişimci adaylarının ağırlıkta olduğu görülmektedir. Yeni neslin öğrendikleri teorik bilgiyi uygulayabilmelerine imkan sağlayacak bir işte ve yeteneklerini gösterebilecekleri alanlarda yer almak istedikleri görülmektedir. Kurumsal bir kimlik sahibi olan işletmeleri tercih eden öğrencilerin, iş yerinin fiziksel koşulları ile iş yerinde maddi-manevi tatmin mekanizmalarının işliyor olması oldukça önemlidir. Dönemin vazgeçilmezi kabul edilen “Esnek Zamanlı” ve “Home Office” çalışma tarzları MYO öğrencilerinin de beklentileri arasına girmiştir. Ayrıca öğrencilerin not ortalamalarına göre işletmelere yerleştirilebilme imkanının düzenlenip uygulama sonrasında açığa çıkan işletme tarafından istihdam edilmeyi bekleme fikrini de somutlaştırabileceği düşünülmektedir.

BÖLÜM 4. SONUÇ

Toplumların ekonomik ve sosyal alanda gelişimlerini sürdürebilmeleri için gençleri odak noktasında görmeleri ve gençlere yönelik uygulanan politikaların isabetli kararlar ile uygulanması gerekmektedir. Öyle ki nitelikli insan gücüne ihtiyacımız olduğu ve bu ihtiyacın da ancak eğitim kurumlarıyla yapılacak işbirliği ile giderilebileceği apaçık ortadadır. Hedefleri, beklentileri ve çalışma disiplinleri her geçen gün değişen yeni neslin özellikleri de dikkate alınacak olursa okul ve sektör işbirliğinin önemi bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada incelenen “uygulamalı eğitim” şeklinin ifade edilen beklentileri ve hedefleri karşılamaya odaklandığı görülmektedir.

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesine bağlı Sakarya Meslek Yüksekokulunda ön lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin 3+1 uygulamalı eğitim modeli çerçevesinde; MYO’yu tercih etmelerinin gelecek hedeflerindeki yeri, bu modelden tatmin olup olmadıkları ve sahip olacakları mesleklere, yapacakları işlere yönelik beklentileri anket sorularına verdikleri yanıtlar ile tespit edilmiştir. Çalışmanın değerlendirmesi teknik ve sosyal bölümlerde okuyan öğrencileri kapsamakta olup bulgular ve yorumlarda da bahsedildiği gibi çalışmada öne çıkanlar aşağıdaki gibidir:

Çoğunluğunu 18-20 yaş aralığındaki gençlerin oluşturduğu MYO öğrencilerinin liseden sonra öğrenim hayatlarına aralıksız devam ettikleri ve üniversite tercihlerinde söz sahibi oldukları, istedikleri bölümlerde eğitim aldıkları verdikleri yanıtlardan anlaşılmaktadır. Bu öğrencilerin ebeveynleri ile birlikte yaşamak istemeleri doğrultusunda üniversite tercihlerindeki coğrafi yakınlık faktörü önem arz etmektedir. Aynı zamanda MYO’ların tercih edilmesindeki en bariz faktörün ise; iş bulma olanağını güçlü kılması görüşü dikkat çekmektedir. Yakın çevreden okula gelenlerin ekonomik faktörü baz alarak aileye getireceği yükü azaltması sebebi ve sahip oldukları jenerasyon özelliği itibarıyla daha özgür bir yapıda olmalarına rağmen Türk aile yapısında olan aileye yakınlık kavramının, arzusunun hala devam ettiği görülmektedir.

Araştırma verilerinden elde edilen bilgiye göre; MYO’da öğrenim gören öğrencilerin çalışma hayatlarında hedeflerine ve alanlarına yönelik bir iş hayatı (kariyer) beklentisinde oldukları görülmektedir. Teknik bölümlerde okuyan öğrenciler sosyal

bölümlerde okuyan öğrencilere göre alanları dahilindeki işletmeler ve işlerde çalışmayı daha fazla önemsemektedirler. Meslek sahibi olma isteğinin karşılığını bulacağını düşündükleri MYO’da zorunlu olan 4 aylık mesleki uygulama deneyiminin kendileri ve kariyerleri için gerekli olduğunu ve bu eğitim modelini önemsedikleri anlaşılmaktadır. “Verilen her işi yaparım” ya da “ne iş olsa yaparım” mantığında olmayan öğrencilerden oluşan MYO’larda günümüz şartlarını iyi yorumlayan öğrenciler yetiştirebilmek ve yeni jenerasyonun taleplerine yanıt vermek adına sürekli iyileştirmelerin yapılması gerektiği anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte öğrencilerin yurt dışında eğitim almak ya da yurt dışında çalışmak fikrini benimsemedikleri ve ülke sınırları içerisinde alanlarındaki bir lisans programından öğrenim hayatlarına devam etmek istedikleri anlaşılmaktadır. Araştırmanın sınırlılığı çerçevesinde böyle bir vizyonlarının olmadığı ortaya çıkmakta ve MYO öğrencilerinin yurt dışı deneyimlerinin birincil hedefleri olmadığı görülmektedir.

Çalışma hayatında ise kamu ve özel sektör tercihlerindeki ayrımın belirgin olmadığını fakat birer girişimci adayı olmak istedikleri, kendi işlerinin patronu olup risk alarak üretime katılmayı hedefledikleri görülmektedir. Memuriyet kazanımının sınavla olmuş olması kamu sektörünün tercih edilme oranını düşüren bir etken olup özel sektörde ise kazanımın yetenek öncelikli olması öğrencilerin bu konudaki tercihlerine yön vermektedir. Ayrıca teknik bölüm öğrencilerinin yaratıcılıklarını kullanarak kendi işinin patronu olma ve iş kurma fikrini sosyal bölümlerdeki öğrencilere göre daha fazla düşündükleri saptanmıştır.

MYO öğrencilerinin içerisinde çoğunluğunu oluşturan kitlenin 3+1 uygulamalı eğitim modelini benimsedikleri ve bu modelden ümitli oldukları görülmektedir. Sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin okulda almış oldukları teorik bilgiyi bu sistem dahilinde iş yerlerinde uygulama imkanı bulup iş dünyasına hazırlık evresindeki kariyer sürelerini kısaltacağı fikrinin teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Aynı zamanda sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin dahil olacakları sektörlerle kolay adaptasyon sağlayacakları düşüncesi teknik bölümlerde okuyan öğrencilere oranla daha fazla olduğundan sosyal bölümlerde okuyan

öğrencilerin iletişim imkanlarını avantaja çevirip bulundukları ortama kolay uyum sağlama konusunda kendilerine güvendikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin mesleki uygulama sayesinde öğrencilik dönemleri devam ederken işletmelerde yer edinmek istedikleri sektörleri deneyimleme fırsatı sağladıkları, eğitim gördükleri sektöre ilişkin çalışma isteklerini görmeleri açısından önemli bir zaman dilimi olduğu tespit edilmiştir. Meslek seçimi yapma, kariyerleri ile ilgili karar verme aşamasında ve mesleki tecrübe edinme noktasında bu modelin öğrencilere olumlu katkı sağladığı anlaşılmaktadır. Akademik hayatları devam eden öğrencilerin iş hayatıyla tanışmaları ve kendilerini iş dünyasının içerisinde konumlandırmaları sayesinde meslek seçimlerinin doğru olup olmadığını anlamış ve gerekirse yapacakları revizelerle mutlu olabilecekleri işlerde çalışmaya zemin hazırlamış olacaktırlar.

Mesleki uygulamanın iş dünyasındaki sosyal ağları genişletme anlamında imkan sağlayacağı, iş çevresi oluşturma, iletişim becerileri kazandırma ve kişisel becerilere olumlu katkı sağlama noktasında, sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin teknik bölümlerdeki öğrencilere göre bu düşünceleri daha fazla benimsedikleri görülmektedir.

Bu model ile öğrencilerin elde edecekleri mesleki deneyimin özgeçmişlerinde yer almasının kariyer başlangıçlarında kendilerine artı değer katacağını, mezun olduktan sonra iş bulma imkanının daha fazla olacağını ve iş hayatına atılımı hızlandıracağını düşündükleri görülmektedir. Ayrıca iş dünyasında bu model sayesinde daha çabuk var olacakları fikrini benimsemektedirler. İş dünyasında aranan tecrübe kıstasının bu uygulama sayesinde aşılacağı ve kısa süreli de olsa iş dünyasında yer edinmiş olmanın avantaj olduğunu düşündükleri anlaşılmaktadır.

Araştırma verilerinden elde edilen bilgilere göre; öğrencilerin 3+1 uygulamalı eğitim modeli kapsamında yerleştirilecekleri iş yerinin kurumsal bir kimliğe sahip olması önem arz etmektedir. Öğrencilerin mesleki uygulama kapsamında yer alacakları işyerlerinin ve işlerin cinsiyetlerine uygun olmasını bekledikleri, işyerlerinde üretime dahil olup mesleki tecrübe edinme konusunda işyerlerinin kendilerine imkan sağlamasını beklemektedirler. Öğrencilerin, sosyal bölümlerde ağırlıklı kadın çalışan ve teknik bölümlerde ağırlıklı erkek çalışan olmasını beklemeleri, iş ve cinsiyet dengesini önemsediklerini göstermektedir.

Sosyal bölümlerde okuyan öğrencilerin uygulama yapacakları işyerlerinin ofis ortamları olmasını istedikleri ve çalışma koşullarına teknik bölümlerde okuyan öğrencilere göre daha fazla önem verdikleri anlaşılmaktadır. Aynı şekilde sosyal bölümler öğrencilerinin işverenler ve çalışma arkadaşları tarafından oluşacak tavır ve davranışlarından teknik bölüm öğrencilerine kıyasla daha fazla etkileneceklerini düşünmektedirler. Çoğunluğunu Z kuşağı olmakla birlikte Y kuşağı temsilcilerinin iş dünyasından fazlaca beklentisinin olduğunu, öğrencilerin algılarının ve yaklaşımlarının iyi sentezlenmesi gerektiğini ve önceki kuşaklara göre fark yaratacak neslin karşılanmak üzere olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin mesleki uygulama sürecini verimli geçirebilmesi ve kişisel kazanımlarına katkı sağlaması adına belli bir konuda uzmanlaşmayı düşündükleri tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin kişisel yeteneklerini sergileyebilecekleri bir alanda görev almaları bu sistemin amacına ulaşmasını sağlayacaktır. Sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin teknik bölümler öğrencilerine göre iş yerlerinde rutin seyreden işlere katılım eğilimlerinin fazla olduğu ve işyerlerinden kendilerine sağlayacakları her imkanın motive edici unsur olduğunu belirttikleri, maddi ve manevi tatmin ile beslendikleri görülmektedir. Hem stajer hem de çalışan olarak iş dünyasında yer edinen bu jenerasyonun sorumluluk almasının önünün açılmasını ve işleri ile kendilerini ifade etmelerini istedikleri anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin mesleki uygulama kapsamında yerleştirilecekleri iş yerlerinde kendilerine çalışan muamelesi yapılmasını ve uygulama süresi sonunda sistemin amacına ulaşması için işyerlerinde kendilerine istihdam yolunun açılmasını bekledikleri tespit edilmiştir. Öğrenmenin sorumluluğunu omuzlarına yük edinen yeni neslin mesleki uygulama sayesinde iş hayatına giriş yapmalarının kendilerini ifade edebilmeleri ve geliştirlebilmeleri adına oldukça önemlidir. Bununla birlikte işletmelerde diğer iş görenler ile aynı imkanlara sahip olma noktasında ise beklenti içerisinde oldukları anlaşılmaktadır.

Araştırma verilerine göre sosyal bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin teknik bölümlerde öğrenim gören öğrencilere kıyasla daha nitelikli işletmelere yerleştirilme isteğinde olduğu görülmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin çoğunluğu kamu sektöründe uygulama yapmak istemekte ve kişisel tercihleri noktasındaki iş yerlerine

yerleştirilmeyi beklemektedirler. MYO'nun iş yeri yerleştirmelerini öğrencilerin öğrenim gördükleri alanlara uygun olarak yapması gerektiği ve iş yeri yerleştirmelerinin not ortalamalarına göre yapılmasının daha etkili olacağı anlaşılmaktadır.

Teknik bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin sosyal bölümler öğrencilerine göre mesleki uygulama öncesindeki hazırlık evresinin nitelikli olması adına okuldaki atölye, laboratuvar ve teknik imkanların geliştirilmesine önem verilmesi gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca okulda edinilen eğitimin iş dünyasının ihtiyaına yönelik bir müfredatla hazırlanmış ve uygulanmış olmasının kendilerinin mesleki yeterlilik düzeylerine katkı sağlayacağı anlaşılmaktadır. Yeni jenerasyonun iş dünyasına hazırlanmasını kolaylaştırmada öğrenme ortamlarının zamanın gereklerine göre dizayn edilmiş olmasının önemi oldukça fazladır. Gerçeküstü hedef ve beklenti sahipleri olan öğrencilerin eğitim süresince sorumluluk almalarını sağlama gerektiği fikri benimsenmektedir.

MYO'nun mesleki uygulama ile ilgili bilinçlendirmeyi süreç başlamadan sağlaması gerektiği ve öğrencilerin bilinçli bir şekilde iş yerlerinde uygulama yapmalarını bekledikleri tespit edilmiştir. Ayrıca ğrencilerin işyeri uyum ve performanslarının takibinin MYO tarafından yapılmasının öğrenciler açısından son derece önemli olduğu anlaşılmaktadır. Mesleki uygulama için işyeri bulamama sorununu MYO'nun zmesi gerektiği düşüncesini teknik bölümler öğrencilerine kıyasla sosyal bölümler öğrencileri daha çok önemsemektedirler.

3+1 uygulamalı eğitim modelinin MYO'ların tercih edilme oranlarını her geçen gün artıracaağı ayrıca nitelik ve nicelik olarak önemli çıktılar sağlamaya imkan sunacağı belirlenmiştir.

Araştırma sonuçları göz önüne alınarak Meslek Yüksekokullarının geleceği açısından yararlı olacağı düşünülün neriler;

*MYO'ların yüksek oranda yakın çevreden ğrenci edindiği gerçeğini değiştirebilmek adına ve coğrafyamızın her ilindeki öğrencilerin beklentisini karşılayacak ve bu beklentiyi tercihe dönüştürüp yaygınlaştırabilmek adına cezbedici faaliyetler gündeme gelmelidir.

*MYO’larda uygulanan eğitim-öğretim müfredatının sektör talebi ve iş dünyasının beklentisi doğrultusunda revize edilmesiyle öğrencilerin kendilerini geliştirebilecekleri ve kendilerini daha kolay ifade edebilecekleri ortamlar sunmaya olanak sağlanmalıdır.

*Özellikle teknik bölümler için atölye, laboratuvar ve teknik imkanların iyileştirilmesini sağlama -sponsorluklar vasıtasıyla- MYO’larda özellikle meslek derslerinin tamamı için atölye ve laboratuvarlar kullanılmalı. Eğer imkan dahilinde değil ise bu eğitimin işletmelerin ilgili birimlerinde verilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca öğrencilere öğrenme ortamlarının düzenlenmesi ve iyileştirilmesi adına sorumluluklar yüklenip sistemin bir parçası haline gelmeleri sağlanmalıdır.

*Yabancı dil bilgisi ve yabancı ülke deneyimlerini artırmak ve öğrencilerin yurt dışı deneyimlerini teşvik etmek adına yurt dışı öğrenim görme ve çalışma isteklerini oluşturma hedefli politikalar geliştirilmelidir.

*Öğrencilerin beklentisi olan nitelikli işletme ağını genişletmek adına vizyoner politikalar geliştirmelidir. Etkili ve gerekli olacak ise il dışı ve hatta yurt dışı uygulamaların önü açılmalıdır.

*Y ve Z kuşağı temsilcilerinin oluşturduğu öğrenci grubunu kazanabilmek adına iş dünyasının da bazı önlemler alması gerekmektedir. Maddi ve manevi motivasyonla beslenmeye önem veren bireylerin çalışma ortamları ile sürelerinde karşılaşacakları esneklik kendilerine sunulan ödül niteliğinde olacaktır. Benzer ve ilgili stratejileri geliştirebilmek adına öğrencilerin işletmelerinde uygulama yapıyor olması, beklentileri ölçümlemek için ve gereken adımları tanımlayabilmek için etkili olacaktır. İş dünyası da öğrencilerin beklentilerine kulak vermelidir.

EK'LER

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin 3+1 Eğitim Modeline Bakışı ve Öğrencilerin Mesleki Beklentilerinin İncelenmesi

Değerli katılımcı,

Cevaplayacağınız anket soruları, 'Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin 3+1 Eğitim Modeli Çerçevesinde Mesleki Beklentilerinin İncelenmesi' adlı yüksek lisans tezi kapsamında hazırlanmıştır. Ankete katılımınız ve eksiksiz cevap vermeniz çok önemlidir. Anketteki her bir ifadeyi okuyup, belirtilen ifadeye ne ölçüde katıldığınızı formda belirtilen yerlere işaretleyiniz. Bir ifadeyi okuduktan sonra aklınıza gelen ilk seçeneği işaretleyiniz, işaretlenmemiş ifade bırakmayınız. Anketteki bilgiler sadece akademik amaçlı kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Ankete göstermiş olduğunuz ilgi ve işbirliği için çok teşekkür ederim.

Saygılarımla.

İlknur ÇAKAR

a- Cinsiyetiniz ☒ Erkek ☐ Kadın ☐ b- Ailenin İkamet Yeri ☒ Sakarya ☐ Sakarya dışı ☐

c- Yaşınız ☒ 18-20 ☐ 21-23 ☐ 24-26 ☐ 27-29 ☐ 30 ve üzeri ☐

ç- Barınılan Yer ☐ Devlet yurdu ☐ Özel yurt ☐ Evde ailemle ☐ Evde arkadaşlarımla ☐ Diğer ☐

d- Okuduğunuz Program Türü	Basın ve Yayıncılık	İnşaat Teknolojisi	
	Bilgisayar Programcılığı	İşletme Yönetimi	
	Büro Yön. Ve Yönetici Asist.	Lojistik	
	Çevre Koruma ve Kontrol	Makine	
	Elektrik	Makine Resim ve Konst.	
	Elektronik Teknolojisi	Mekatronik	
	Endüstriyel Kalıpcılık	Metalurji	
	Gaz Tesisatı ve Tek.	Muhasebe ve Vergi Uyg.	
	Halkla İlişkiler ve Tanıtım	Parekende Satış ve Mağazacılık	

e- Okumakta olduğunuz bölüm kaçınıcı tercihinizdi? ☒ Birinci ☐ İkinci ☐ Üçüncü ☐ Daha fazlası ☐

f- Okumakta olduğunuz bölüm idealinizdeki bölüm mü? ☐ Evet ☐ Hayır ☒ Kararsızım ☐

g- Okumakta olduğunuz üniversiteyi tercih ederken en baskın olarak hangi kriteri göz önünde bulundurdunuz?

☒ Coğrafi yakınlık ☐ İş bulma imkanı ☐ Aile ısrarı ☐ Bölümün iyi olması ☐

Başka üniversiteyi kazanamama korkusu ☐

h- Okuduğum bölümü kendi isteğimle tercih ettim. ☒ Evet ☐ Hayır ☐

i- Eğitim aldığım Meslek Yüksekokulunu 3+1 eğitim modelini uyguladığını bilerek tercih ettim. ☒ Evet ☐ Hayır ☐

Aşağıdaki ifadelerde kendinize en yakın hissettiğiniz kutucuğu işaretleyiniz.

(1: Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum 4: Katılmıyorum 5: Kesinlikle Katılmıyorum)

Oğrencilerin Gelecek Hedeflerine Yönelik İfadeler	1	2	3	4	5
Mezun olduktan sonra eğitim hayatıma, alanımın lisans programından devam etmek istiyorum.					
Mezun olduktan sonra eğitim hayatıma, farklı bir lisans programından devam etmek istiyorum.					
Mezun olduktan sonra eğitim gördüğüm alanda hemen iş bulabileceğimi düşünüyorum.					
Mezun olduktan sonra işyeri uygulaması yapacağım işletmede çalışmayı arzu ediyorum.					
Mezun olduktan sonra herhangi bir işletmede herhangi bir bölümde çalışmayı düşünüyorum.					
Mezun olduktan sonra kamu sektöründe çalışmayı istiyorum.					
Mezun olduktan sonra özel sektörde çalışmayı istiyorum.					
Mezun olduktan sonra ücretli çalışan olmak yerine kendi işimi kurup çalışmak istiyorum.					
Mezun olduktan sonra yurt dışında okumak istiyorum.					
Mezun olduktan sonra yurt dışında çalışmak istiyorum.					
Mezun olduktan sonrası için herhangi bir kariyer planım yok.					

Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin 3+1 Eğitim Modeline Bakışı ve Öğrencilerin Mesleki Beklentilerinin İncelenmesi

Aşağıdaki ifadelerde kendinize en yakın hissettiğiniz kutucuğu işaretleyiniz.
(1: Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum 4: Katılmıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında Yerleştirileceği İş Yeri Beklentisine Yönelik İfadeler	1	2	3	4	5
İş yerinden kurumsal bir kimliğe sahip olmasını beklerim.					
İş yerinden sosyal açıdan kendimi geliştirmeme katkı sağlamasını beklerim.					
İş yeri fiziksel çalışma alanı (ofis), koşullarının (temizlik, ısı, ışık, vb.) iyi olmasını beklerim.					
İş yerinde yapacağım işin cinsiyetime uygun olmasını beklerim.					
İş yerinden mesleki uygulama süresince diğer işgörenlerle aynı imkanlardan faydalanmayı beklerim.					
İş yerinde iş üretim sürecine aktif bir şekilde dahil olmayı beklerim.					
İş yerinde gündelik, rutin işleri yapmayı beklerim.					
İş yerinden mesleğimle ilgili görev-yetki ve sorumluluk konularında bilgilendirilmeyi beklerim.					
İş yerinin bana iş çevresi oluşturma konusunda katkı sağlamasını beklerim.					
İş yerinde mesleki gelişimim için eğitimler verilmesini beklerim.					
İş yerinin erkek çalışan ağırlıklı olmasını beklerim.					
İş yerinden iş dünyasına hazırlık sürecimi kolaylaştırmasını beklerim.					
İş yerinde mesai saati uygulamasını kendim yönetebilmeyi beklerim.					
İş yerinde uygulama süresince belli bir konuda uzmanlaşmayı beklerim.					
İş yerinden sahip olduğum teorik bilgiyi uygulama imkanı sağlamasını beklerim.					
İş yerinde yeteneklerimi gösterebileceğim bir alanda çalışmayı beklerim.					
İş yerinden motive edici imkanlar (servis, yemek, ücret, vb.) beklerim.					
İş yerinin kadın çalışan ağırlıklı olmasını beklerim.					
İş yerinden bana çalışan muamelesi yapılmasını beklerim.					
İş yerinden uygulama süresi sonunda bana istihdam sağlamasını beklerim.					
İşverenim ve çalışma arkadaşlarımdan bana karşı tutum ve davranışlarının motive edici olmasını beklerim.					
İş yerinden mesleki bilgi, deneyim, yetenek ve ilgi gibi özelliklerimi yaptığım işle uyumlu hale getirmeme olanak sağlamasını beklerim.					

Aşağıdaki ifadelerde kendinize en yakın hissettiğiniz kutucuğu işaretleyiniz.
(1: Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum 4: Katılmıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında MYO' dan Beklentisine Yönelik İfadeler	1	2	3	4	5
3+1 uygulamasının kariyerim için gerekli olduğunu düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının kişisel becerilerime olumlu katkı sağlayacağı kanaatindeyim.					
3+1 uygulamasıyla okulda aldığım teorik bilgiyi işyerinde uygulayabileceğimi düşünüyorum.					
3+1 uygulama süresinin kariyerim için yeterli olduğunu düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının kariyerimde işyeri uyum süresini kısaltacağı kanaatindeyim.					
3+1 uygulamasının mesleğimle sevmemde faydalı olacağını düşünüyorum.					
3+1 uygulamasıyla işletmenin sosyal ağlarının artmasına katkı sağlayacağı kanaatindeyim.					
3+1 uygulamasıyla etkili iletişim kurma becerilerimi geliştireceğimi düşünüyorum.					
3+1 uygulaması ile iş hayatında daha çabuk varolacağımı düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının meslek seçimimi şekillendirmede faydalı olacağını düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının meslek yüksekokullarının tercih edilmesini artıracığını düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının özgeçmişim için yararlı olduğunu düşünüyorum.					
3+1 uygulamasıyla mesleki tecrübe edineceğimi düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının eğitim aldığım sektörde çalışma isteğimi artıracığını düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının mezun olduktan sonra iş olanağı sağlaması açısından yararlı olacağını düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının iş dünyası ile bağlantı kurmamı sağlayacağını düşünüyorum.					
3+1 uygulamasının mezun olduktan sonra ne yapacağıma karar vermemi sağlaması açısından gerekli olduğunu düşünüyorum.					

Aşağıdaki ifadelerde kendinize en yakın hissettiğiniz kutucuğu işaretleyiniz.
(1: Kesinlikle Katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum 4: Katılmıyorum 5: Kesinlikle Katılıyorum)

Öğrencilerin 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında MYO' dan Beklentisine Yönelik İfadeler	1	2	3	4	5
Mesleki uygulama kapsamında nitelikli bir iş yerine yerleştirilmeyi beklerim.					
Mesleki uygulama ile özel sektördeki bir işletmeye yerleştirilmeyi beklerim.					
Mesleki uygulama ile kamu sektöründeki bir işletmeye yerleştirilmeyi beklerim.					
Mesleki uygulama kapsamında kendi tercihim olan bir iş yerine yerleştirmeyi beklerim.					
Mesleki uygulama yerleştirmelerinin not ortalamasına göre yapılmasını beklerim.					
Mesleki uygulama öncesindeki hazırlık evresi için okuldaki atölye, laboratuvar ve teknik imkanların geliştirilmesini beklerim.					
Mesleki uygulama yapacağım iş yerinin alanıma uygun olmasını beklerim.					
Almış olduğum teorik eğitimin mesleki uygulamaya karşılık gelmesini beklerim.					
Okuldaki eğitimin iş dünyası ihtiyacına yönelik bir müfredatla belirlenip uygulanmasını beklerim.					
Okulda aldığım eğitimin şahsımı sektöre iyi hazırlamasını beklerim.					
Mesleki uygulama kapsamında yerleştirileceğim iş yerindeki uyumumu okulun takip etmesini beklerim.					
İş yeri yerleştirilme süreci başlamadan mesleki uygulama hakkında yeterli bilgilendirme yapılmasını beklerim.					
Mesleki uygulama için iş yeri bulamama sorunumu ortadan kaldırmasını beklerim.					

Araştırmamıza verdığınız destek için teşekkür ederiz.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, O., Batur, H. Z., & Ekşili, N. (2014). Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19), s.165-182.
- Akdemir, A., & Konakay, G. (2013). Y kuşağının kariyer algısı, kariyer değişimi ve liderlik tarzı beklentilerinin araştırılması. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2). s.11-42.
- Akyüz, Y. (1985). *Türk Eğitim Tarihi, (Başlangıçtan 1985'e)*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, s.149.
- Akyüz, Y. (1999) *Türk Eğitim Tarihi*. İstanbul: Alfa Yayınları, 7. Baskı.
- Alan, G. A. (2016) Türkiye’de Yeni Nesil Üniversiteler, *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 3(2). s.105-118.
- Alkan, C., Doğan, H. & Sezgin, İ. (2001). *Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları*. Ankara: Nobel.
- Alkan, R. M., & Şahin, M. (2015). Üçüncü Kuşak Üniversite Konseptinde Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılandırılması, *Colleges*. S.139-142.
- Atalı, G., Özkan, S. S., ve Sarıbiyık, M. (2016). Nitelikli İşgücü Yetiştirmek İçin Ön Lisans Programlarında Uygulamalı Eğitim Modeli. *UMYOS 2016*, s.342-348. Prizren.
- Atasever S. (2007). “*Gazi Üniversitesi Öğrenci Profili*”, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, G. Ç., & BAŞOL, O. (2014). X ve Y Kuşağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var Mı?. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 4(4), s.1-15.
- Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*, Ankara: Ekinoks Yayınları.
- Beşirli, H. (2013). *Gençlik Sosyolojisi: Politik Toplumsallaşma ve Gençlik*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Binici, H., Arı, N. (2004). “Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar” *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 24, Sayı 3, s.383-396.
- Birinci A. (1996). “*Üniversite ve Kitap*”, Türk Yurdu, Cilt: 16, Sayı: 111, Kasım.
- Canatan, K. (2014). Gezi Eylemlerini ve Gençliğini Anlamak!, *Birey ve Toplum Dergisi*, 4(7), s.59-74.
- Cingöz, H. (2007). “*Uşak Üniversitesi Salihli Meslek Yüksekokulu Dersi Konfeksiyon Bölümü Programının İncelenmesi*”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çetin, C., & Karalar, S. (2016). X, Y ve Z Kuşağı Öğrencilerin Çok Yönlü ve Sınırsız Kariyer Algıları Üzerine Bir Araştırma, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(28), s.157-197.

- Doğramacı, İ. (2007). *Türkiye’de ve Dünya’da Yüksek Öğretim Yönetimi*, Ankara: Meteksan Basım.
- Dursun, F. (2008). “*Meslek Yüksekokulları Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılması*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Esenboğa, Y. (2004). “*Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim, Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Projesi ve Kütahya Meslek Yüksekokulunda Bir Uygulama*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Eşme, İ. (2007). Mesleki ve Teknik Eğitimin Bugünkü Durumu ve Dorunlar. *T.C. YÖK Uluslararası Mesleki ve Teknik Eğitim Konferansı*, Ankara.
- Fidan, T., Fidan, İ. Ö., & Öztürk, H. (2018). Meslek Yüksekokulu Öğrenci ve Mezunlarının Kariyer Seçimlerine Etki Eden Faktörler ile Kariyer Beklentileri: Öz Yeterliğin Aracı Rolü. *Yükseköğretim Dergisi*, 8(3), s.249-263.
- Fidanoğlu, D. (2018). *Vakıf Üniversiteleri Öğrencilerinin Tercihlerinde Etkili Olan Faktörler: Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulları Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gilbaugh, P., (2009), “Supervision of Intergenerational Dynamics” University of Iowa School of Social Work – National Resource Center for Family Centered Practice “*Committed to Excellence Through Supervision*,” p.4-6.
- Gurlaş, M. (2016). *Jenerasyon Teorisine Göre X ve Y Kuşakların Örgütsel Bağlılık, İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti Farklılıklarının İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güler, A. (1997). *Eğitim Tarihi ve Sosyal Temelleri*. Bolu: Abant İzzet Baysal Yayını No: 1, s.24–25.
- Günay, D. (2004). Üniversitenin Neliği, Akademik Özgürlük ve Üniversite Özerkliği, *First International Congress on University Education, Perspectives on University Education in the 21st Century*, May 27-29, Fatih Üniversitesi, İstanbul.
- Karaçam, F. (1996). “*İşsizlikle Mücadeleye Yönelik Sosyal politikalarında Mesleki Eğitimin Yeri ve Türkiye’deki Önemi*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Karakoç, N. (1996), *Üniversitelerde Halkla İlişkiler Örgütü ve Yapı Önerisi*, Mey Ofset, Balıkesir.
- Kaysi, F. (2018). “*Bir Meslek Yüksekokulu Programının Değerlendirilmesinde Çoklu Bakış Açıları*” Yayınlanmamış Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Programı.
- Kebeci, T. (2011). *Aile Şirketlerinde Yönetim anlayışı ve Kurumsallaşma*, İstanbul, İkinci Adam Yayınları.

- Kılıç, Ramazan (1999). Türkiye’de Yükseköğretimin Kapsamı ve Tarihsel Gelişimi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 3, s.289-310.
- Kışla, T. & Şahin, M. (2015). *Etkinlik Örnekleriyle Güncel Öğrenme-Öğretme Yaklaşımları-II*, Kişiselleştirilmiş (Kişiyi Özgü) Tasarımı-Öğretme Yaklaşımı (5. Bölüm), Ed. Gülay Ekici, Pegem Akademi.
- Mesleki ve Teknik Eğitim Orta Öğretim Kurumlarından Meslek Yüksekokullarına Sınavsız Geçiş Uygulama Esasları (2002). Yüksek Öğretim Kurumu, Ankara, <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/mesleki-ve-teknik-orta-ogretim-kurumlarindan-meslek-yuksekokullarina-sinavsiz-gecis-uygulama-esaslari.pdf> (Erişim Tarihi: 25.12.2019).
- MUYS (2012). *Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Mesleki Uygulama Sistemi*, https://muys.subu.edu.tr/belgeler/Mesleki_Uygulamalar_Yonergesi.pdf (Erişim Tarihi: 15.01.2020).
- Örs, F. (2003). Meslek Yüksekokullarının Toplumsal İşlevi, Bir Meslek Yüksekokulunun Kurumsal İmaj Araştırması. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), s.1-16.
- Özbay, Ferhunde (1990), *Üniversite Çevresi, Yükseköğretimde Sorunlar ve Çözümler*, Cem Yayınevi, İstanbul, s.109-137.
- Punch, K. F.(2016). *Sosyal Araştırmalara Giriş-Nitel ve Nitel Yaklaşımlar*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Sabuncuoğlu, Z. (2009). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Sakınç, S. ve Bursalıoğlu, S. A. (2012). Yükseköğretimde Küresel Bir Değişim: Girişimci Üniversite Modeli. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(2), s.92-99.
- Sarıbıyık M., (2019). Mesleki Eğitimde +1 Uygulamalı Eğitim Modeli, *Seta Analiz*, Sayı 292.
- Sarıbıyık, M. (2013). Meslek Yüksekokullarında Nitelikli İşgücü Yetiştirmek İçin 3+ 1 Eğitim Modeli. *Akademik Platform Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi*, 1(1), s.39-41.
- Sezgin, İ. (1994). *Mesleki ve Teknik Eğitim’de Program Geliştirme*. Ankara: Adalet.
- Şahin, İ. & Fındık, T. (2008). Türkiye’de mesleki ve teknik eğitim: Mevcut durum, sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(3), s. 65-86.
- Şahin, M. (2010). “*Mesleki ve Teknik Eğitimde Sanal Eğitim Uygulaması: Beklentiler ve Öğrenci Başarısına Etkisi*”. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programı ve Öğretimi Bilim Dalı.
- Şahinbaş, Y. (2016). *Gençliğin Siyaset Algısı ve Yönelimleri: Trakya Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
- Taş, H. Y., Demirdöğmez M., & Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğimiz Olan Z Kuşağının Çalışma Hayatına Muhtemel Etkileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), s.1031-1048.

- Temel, M. (1996). “Orta Kademedede Mesleki ve Teknik Eğitim ile Meslek Yüksekokulları Arasındaki Uyum Sorunları”, *21. Yüzyıla Doğru Meslek Yüksekokullarını Yeniden Yapılanması Sempozyumu*, Çankırı, s.6.
- TÜİK (2019). *2018 Yılı Nüfus İstatistikleri*.
- TÜRK A.(2013). *Y Kuşağı*, Kafekültür Yayıncılık, İstanbul.
- Türkiye Yükseköğretim Sistemi*, (2019). Yükseköğretim Kurumu, Ankara, https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2019/Higher_Education_in_Turkey_2019_tr.pdf (Erişim Tarihi:15.01.2020).
- Türkiye’nin Yükseköğretim Stratejisi*, (2007). Yükseköğretim Kurumu, Ankara, <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Turkiyenin-yuksekogretim-stratejisi.pdf> (Erişim Tarihi: 12.01.2020).
- Uçar, C. - Özerbaş, M. A., (2013). “Mesleki ve Teknik Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye’deki Konumu”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Cilt.2, Sayı.2, s.242-253.
- Ünal, (2013). “Nesiller Ayrılıyor: X, Y ve Z Nesilleri”, <http://www.acikbilim.com/2013/09/dosyalar/nesiller-ayriliyor-x-y-ve-z-nesilleri.html> (Erişim Tarihi: 06.02.2020).
- Ünal, L. I. (1988). Türkiye’de Ortaöğretim Düzeyindeki Mesleki ve Teknik Eğitimin Ekonomik Değeri. *H.Ü Eğitim Fakültesi Dergisi*. c. 3: s.87-97.
- Wissema, J. G. (2009). *Üçüncü Kuşak Üniversitelere Doğru*, (Özyeğin Üniversitesi, Çev.) İstanbul: Özyeğin Üniversitesi Yayınları.
- Yaratan, H. (2017). *Sosyal Bilimler İçin Temel İstatistik Spss Uygulamalı*. Anı Yayıncılık.
- YÜKSEKBİLGİLİ Z. (2013). “Türk Tipi Y Kuşağı”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:12, Sayı:45, www.esosder.org (Erişim Tarihi: 09.03.2020).
- Yükseköğretim Kanunu, (5347) <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf> (Erişim Tarihi: 04.03.2020).
- Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 14.02.2020).
- Yükseköğretim Bilgi Sistemi, <https://istatistik.yok.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 16.02.2020).

